CASCADORII

• MESERIA LOR — JOCUL CU MOARTEA •

de Magda MIHĂILESCU

Deşi ştim precis că în cutare film nu Jean Marais a rămas suspendat de scara helicopterului, că nu John Wayne s-a rostogolit sub cal, tot tremurăm pentru vedete. Abia la sfîrşit, cînd pericolul a trecut, ne aducem aminte, într-o clipă, că de fapt pentru altcineva trebuia să stăm cu sufletul la gură : pentru aceşti necunoscuţi numiţi *cascadori* în Europa şi *stuntmeni* în America, pentru aceşti oameni care sfidează moartea.

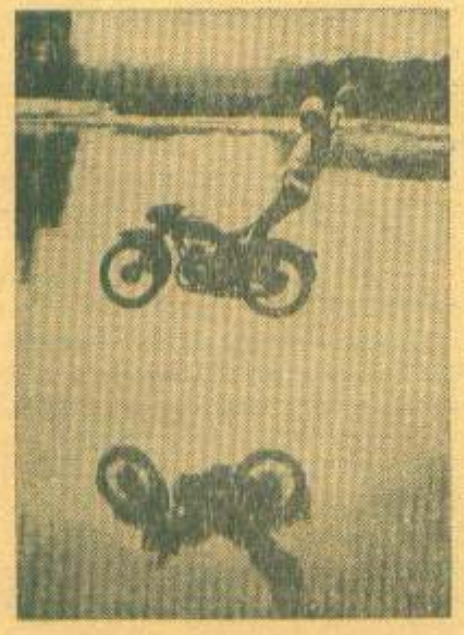

Fostul campion de moto-cros, Rémy Julienne, demonstrează cum trebuie să cazi de pe motocicletă în apă.

Oricîte trucuri profesionale ar exista şi oricît de mult le-ar veni în ajutor tehnica, marele lor secret rămîne excepţionala pregătire psihică şi fizică. Mai ales psihică. Spuneţi-i curaj, spuneţi-i cum vreţi, tot nu este de ajuns, căci în realitate este vorba de ceva mult mai complex. Doi specialişti spanioli, *Gonzalo de Esquiroz* şi *Rafael de la Rosa*, aflaţi în ţara noastră pentru a participa la realizarea scenelor dificile din filmul „Lupta pentru Roma" al lui Robert Siodmak, au avut amabilitatea să-mi vorbească pe îndelete despre acest „ceva".

— *Lumea crede că dumneavoastră, cascadorii, sînteţi oameni care nu cunoaşteţi sentimentul de frică. O anumită publicitate bate multă monedă pe această temă. Aş vrea să vă întreb, cu o omenească naivitate, cum stau lucrurile în privinţa asta ?*

Rafael de la Rosa : Există şi cascadori care susţin că nu le este frică, dar să nu-i credeţi. Este o enormitate să afirmi că nu cunoşti teama : în primul rînd intervine instinctul de conservare, ca la orice fiinţă vie. Apoi ne gîndim să nu-i facem vreo figură regizorului, să-i stricăm scena. Unele secvenţe sînt nu numai periculoase, dar şi foarte costisitoare din punct de vedere financiar.

Gonzalo de Esquiroz : Păcat că nu aţi avut prilejul să ne vedeţi „la lucru" ; cînd spun asta mă refer la scene care să comporte un mare risc. „Lupta pentru Roma" nu ne-a pus probleme deosebite în materie de cascade. Aţi fi observat că în momentul cînd regizorul spune „motor" sîntem perfect stăpîni pe nervii noştri. Cînd s-a terminat însă filmarea, tremurăm. Un bun prieten şi coleg de-al nostru, pe care desigur că-l cunoaşteţi şi dv., regretatul Gil Delamare, are o carte extrem de interesantă în care prinde toată psihologia cascadorului, a omului cu sensibilitatea exagerată care, după ce a ieşit cu bine din foc, dacă-i dai un simplu bobîrnac, tresare. Citiţi-o. Este o carte frumos scrisă, Gil a fost şi un intelectual distins.

— *Iertaţi-mă, dar dacă dv. aţi adus vorba despre moarte... îmi iau îngăduinţa să vă întreb...*

Gonzalo de Esquiroz :... probabil că vreţi să ştiţi cum ne gîndim noi la moarte. În ceea ce mă priveşte, pot să vă spun

O figură clasică : căzătura de pe cal.

un singur lucru : dacă ar fi să mi se întîmple ceva, n-am altă rugăminte la Cel-de-sus decît să mor pe loc, ca Gil. Nu poate exista blestem mai mare decît să rămîi schilodit ; Bob Morgan, soţul Yvonnei de Carlo, a căzut prost, între roţile unei locomotive, în timp ce turna „Cucerirea vestului". După ce s-a zbătut şase luni între viaţă şi moarte, a scăpat invalid de un picior, fără un ochi şi cu pieptul sfîrtecat.

Rafael de la Rosa : Nu trebuie să vă înfricoşaţi. În treizeci de ani, cinematografia nu a înregistrat decît vreo cinci accidente.

— Care este, după părerea dv., condiţia principală care asigură reuşita în această meserie ? Lăsînd la o parte, dacă se poate, pregătirea fizică pe care o subînţelegem.

Rafael de la Rosa : Este o profesiune care se face, printre altele, cu sufletul şi cu mintea. Trebuie să o simţi, altfel... Lumea crede că ne riscăm viaţa de dragul banilor. Vă jur că nu banii ne îndeamnă să facem ceea ce facem.

Gonzalo de Esquiroz : O condiţie obligatorie este şi o viaţă foarte ordonată şi lipsită de excese ; fumăm foarte puţin, mai mult în glumă, nu bem ; singurul exces : dormim mult.

— Sînteţi specializaţi într-un anumit gen de cascade ?

Gonzalo de Esquiroz : În Spania există o şcoală specială care pregăteşte cascadori multilaterali. Cînd spun asta nu mă refer numai la pregătirea fizică. Grupul nostru de zece băieţi — împrăştiaţi acum prin toată lumea — execută toate felurile de cascade şi practică toate sporturile : de la lupte clasice la automobilism şi tenis. Conducătorul grupului, colegul meu,

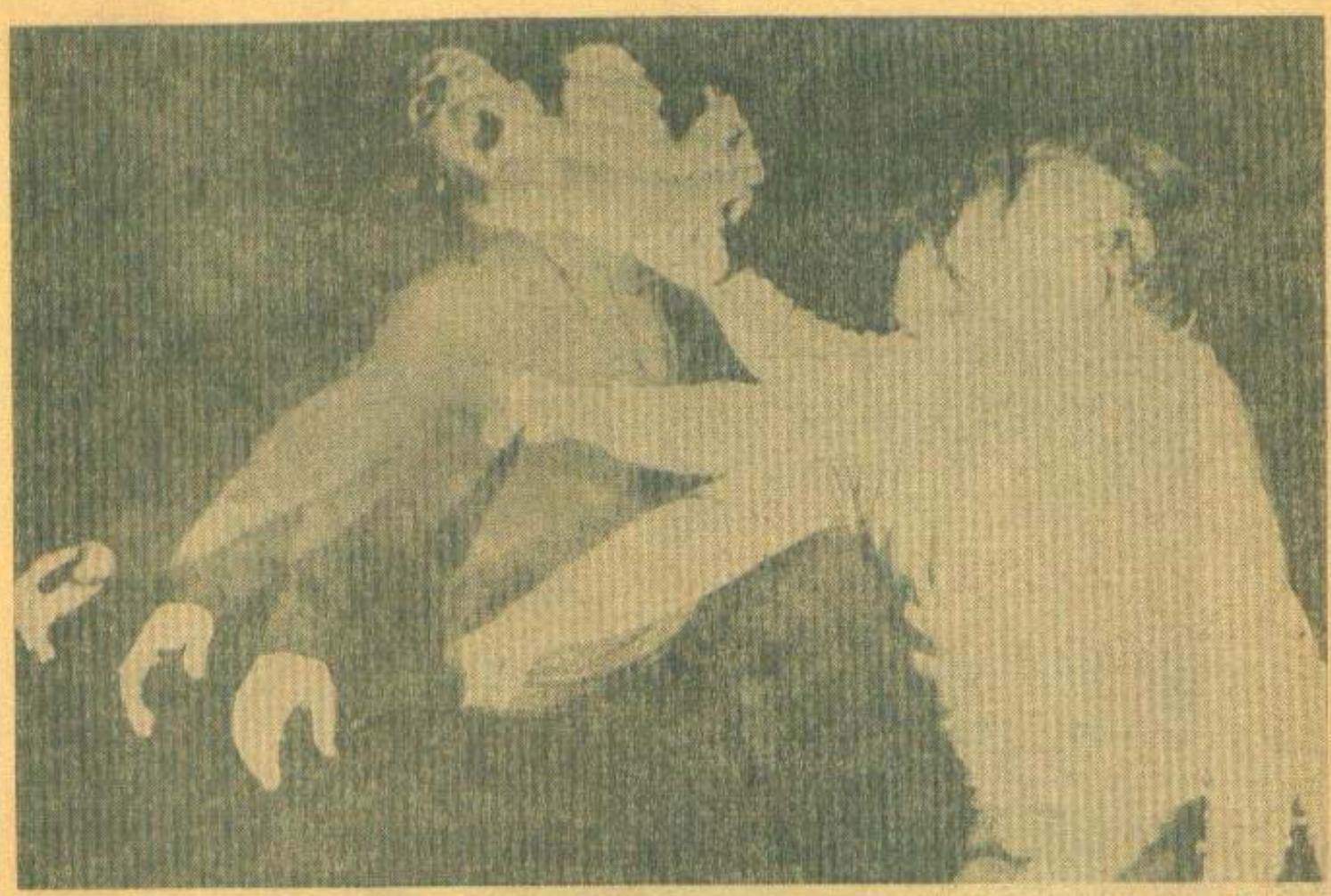

„Lovitura pe obraz", descompusă cu ajutorul aparatului de fotografiat: se observă că pumnul nu a atins bărbia adversarului.

de la Rosa, este specializat în judo.

— *Ce anume vă produce cea mai mare teamă? Căderile, ciocnirile de mașini...*

Rafael de la Rosa:... focul. Oricît te-ar proteja haina specială, fața și mîinile sînt expuse. De altfel ați văzut că eroul lui Lelouch din filmul „Un bărbat și o femeie", cascadorul, soțul lui Anouk Aimée, a murit în flăcări.

— *Dar aruncările în apă, cu mașină cu tot?*

— Nici o grijă. Acoperișul automobilului este de carton. Ieșim imediat.

— *Care sînt filmele mai importante la care ați colaborat și cărora actori le-ați dat o mînă de ajutor, ca să zic așa. Ce amintiri aveți despre ei?*

Gonzalo de Esquiroz: Sînt atît de multe, vreo 60, făcute în 33 de țări. Am să amintesc cîteva: *Richard al III-lea*, cu Laurence Olivier. Am duelat în locul lui. Sir Olivier este formidabil. Am lucrat și cu Richard Burton în *Alexandru cel Mare*. Nu l-am dublat eu, ci americanul Terry York. Este un om dificil Burton. Mai notați *Cîdul* și *55 de zile la Pekin*, amîndouă cu Charlton Heston, *Gentlemenul din Cocody*, *Lalelele negră* cu Alain Delon. Trebuie să vă spun că Delon nu vrea să fie dublat. Face totul singur.

— *Și izbutește?*

— Da. E un băiat de treabă Alain, foarte drăguț. Am mai lucrat cu Laurence Harvey la un film regizat de el, *Ceremonia*. Ați văzut scena aceea cînd Larry intră cu mașina în apă? Cu Robert Siodmak am colaborat și la *Kurdistanul sălbatic*; am avut acolo o scenă foarte grea: trebuia să sar de la 100 de metri, fără nici o măsură de protecție, căci se vedea to-

Cascadori italieni azvîrlindu-se de pe un tren, în filmul „Expresul" de Van Ryan.

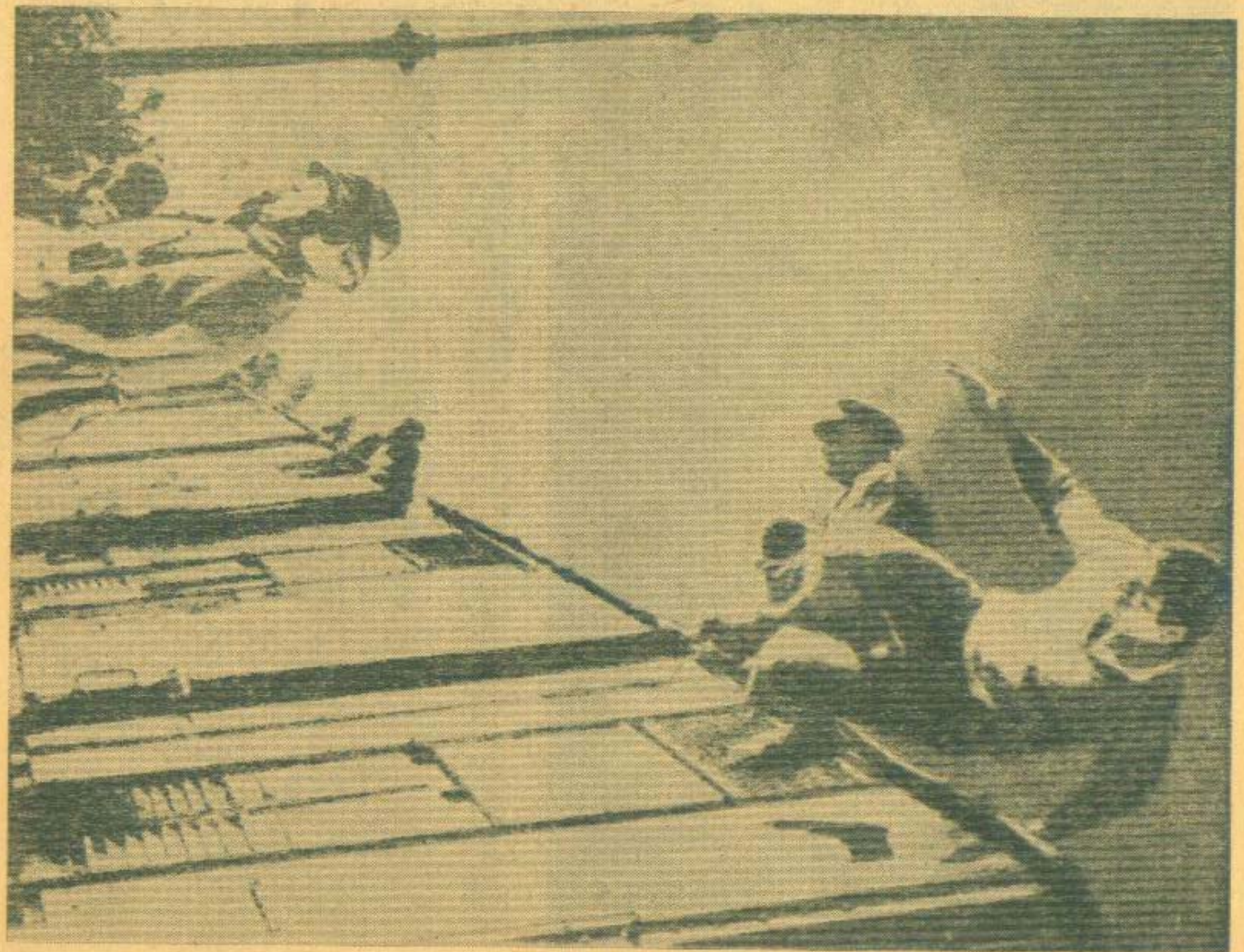

tul, unghiul de filmare nu îngăduia să punem dedesubt obișnuitele noastre cutii de carton care să amortizeze șocul.

— *Ați vrea să-mi povestiți și alte momente periculoase din cariera dv.?*

Gonzalo de Esquiroz: În *Șeherazada* a trebuit să execut o săritură de la 25 de m, călare. Eu n-am avut nimic. Bietul animal a murit însă. Și dacă ați ști cît iubim noi caii... (În Spania există cai crescuți special pentru cascade). Amintirea cea mai cumplită o am însă din timpul turnării filmului *Barrabas*, în 1961. Duelam cu Anthony Quinn, dublîndu-l pe partenerul acestuia. Nu știu cum s-a întîmplat, Quinn mi-a dat o lovitură greșită de spadă pe obraz și m-a doborît. Asta n-ar fi fost nimic, dar în preajma noastră era un leu — așa cerea scena. Leul a profitat de busculada creată și s-a azvîrlit pe noi. Ca să scăpăm ne-am aruncat într-o piscină înconjurată de flăcări. Dar lucruri dintr-astea se întîmplă mai rar.

— *Aminteați adineaori că Delon execută singur scenele grele. Ce alți actori se mai încumetă?*

— Belmondo. E dat dracului.

— *După aprecierea dv., care sînt — sau au fost — cei mai buni cascadori din lume?*

Rafael de la Rosa: Indienii Yakimina Canut și Tap Canut (tată și fiu), francezul Gil Delamare, italianul Alfio Caltabiano.

— *Spuneți-mi sincer, credeți că femeile pot să practice această meserie? Presa franceză vorbește mult despre o fată, Micheline.*

Una dintre ultimele cascade ale lui Gil Delamare: o aruncare cu mașina în apă.

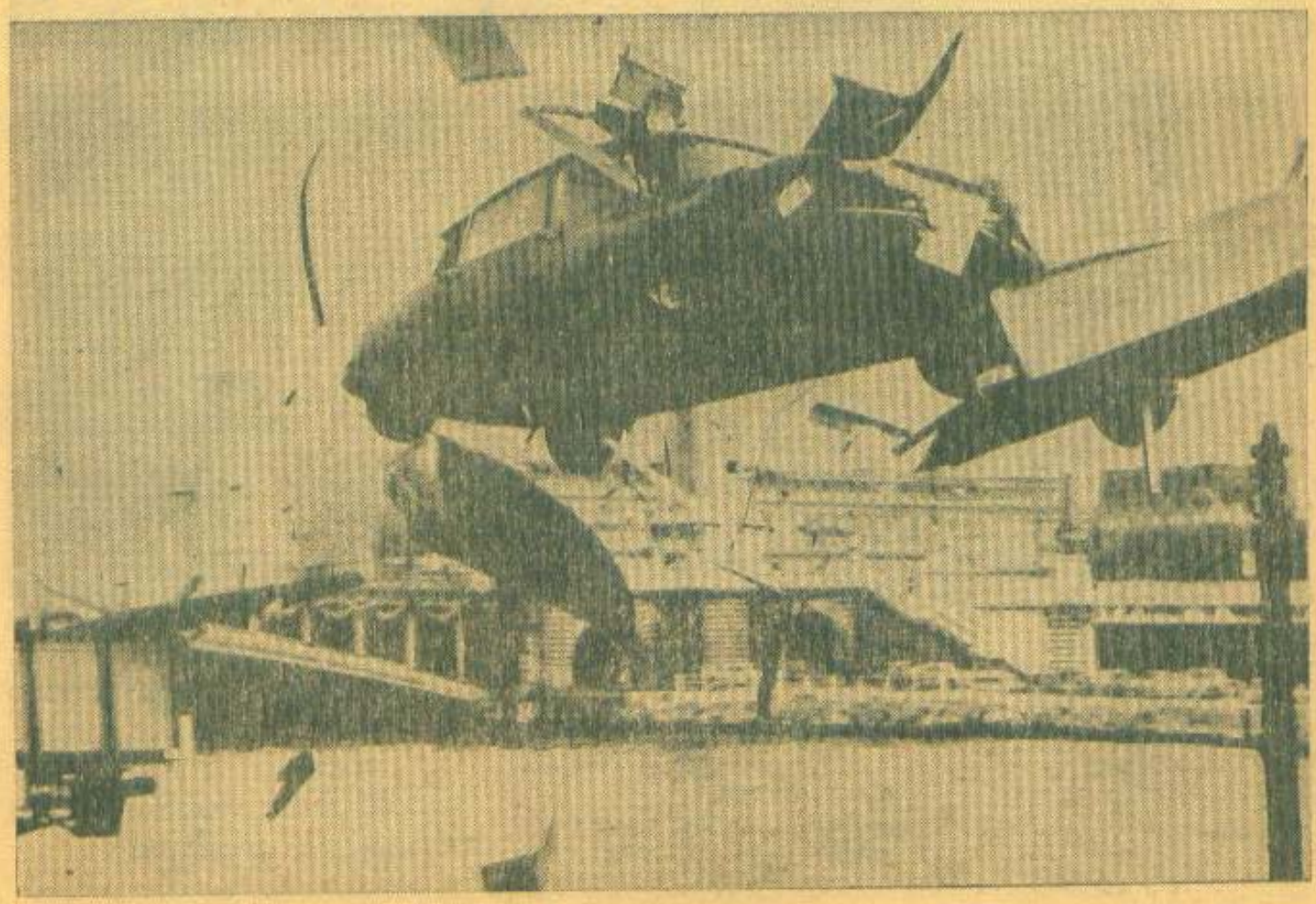

Focul — cel mai mare pericol pentru un cascador. Eroii din fotografie sînt Tap Canut și Chuck Robertson, surprinși în timpul filmărilor pentru Zeul războiului **al lui Franklin Schaffner.**

Gonzalo de Esquiroz: Îmi pare rău, domnișoară, dar răspunsul meu este *nu*. Micheline vine din lumea circului, poate să meargă pe sîrmă și pe case, asta este altceva.

— *Totuși, vedeți că femeile au zburat și în Cosmos...*

— Da, dar pămîntul este dur. Și apoi, poți să-i dai un pumn unei femei ?

— *Nu.*

— Atunci lăsați-ne pe noi să ne jucăm cu moartea.

UMOR

de Iosif TEODORESCU

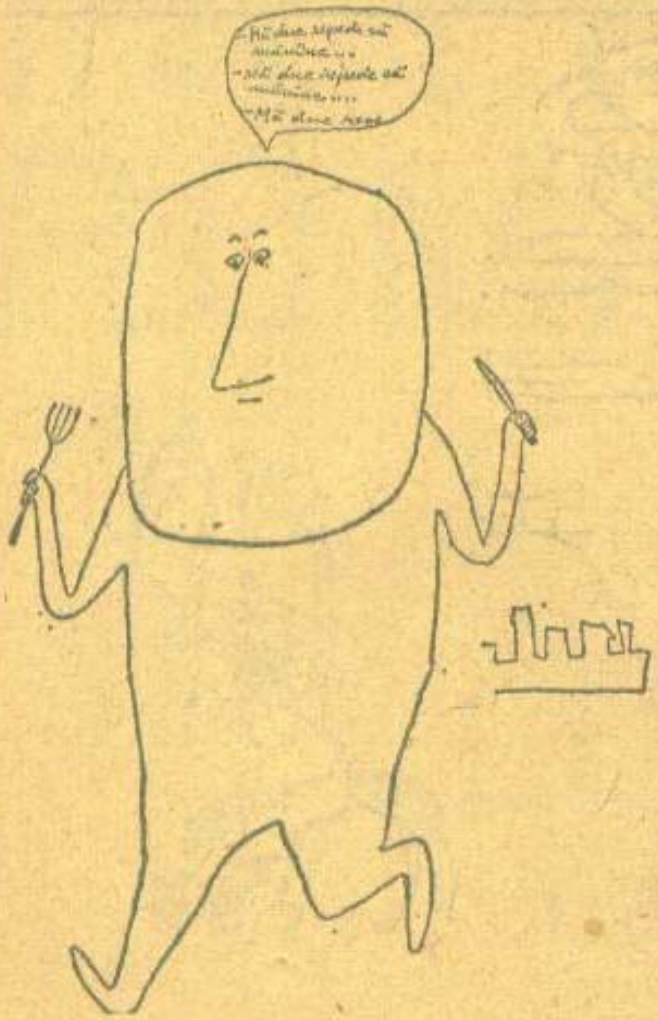

Uitucul

Cum dracu' faci tu, mă Popescule, de ai prestanță ?...

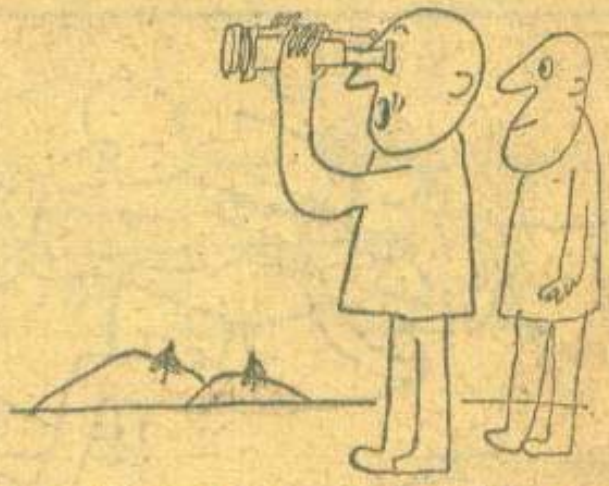

Cred că asta este cea mai lungă zi a anului !...

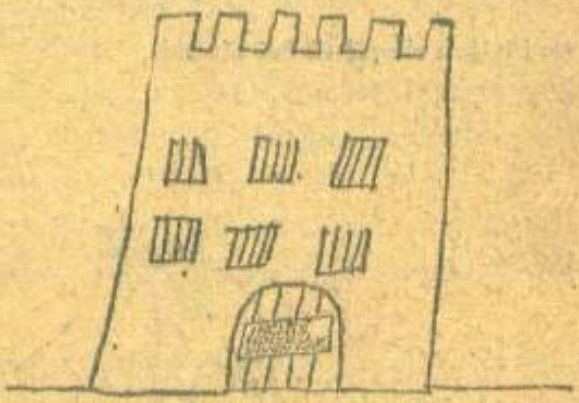

Hoț al dracului tovarășu' respansabil, nu l-au prins !

UMOR de CRAIȚA MINDRA VASILE

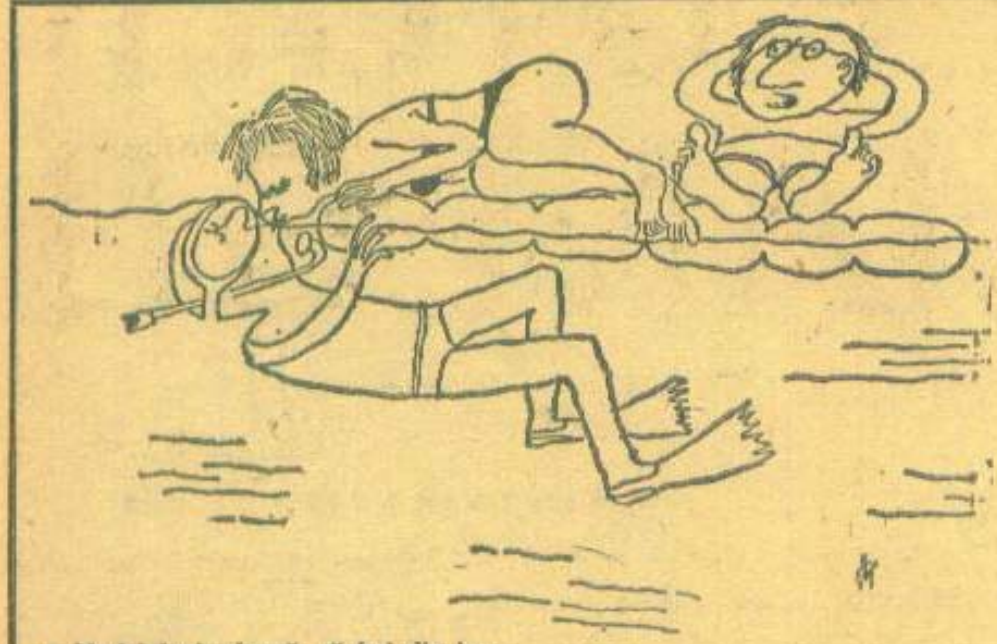

— Nu-i igienic dragă, să bei din lac...

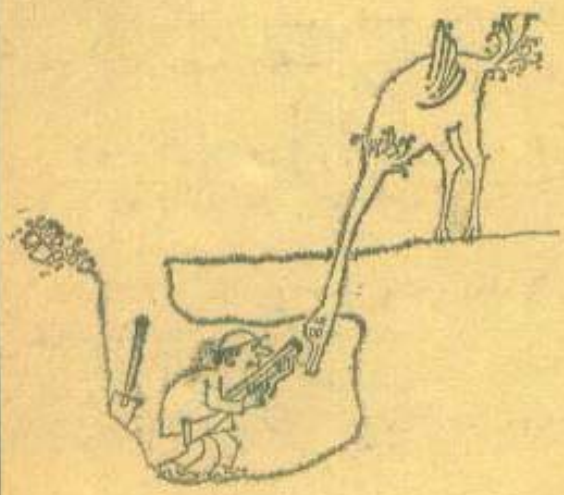

ÎNCEPUTURI ROMÂNEȘTI

de ION MUNTEANU

De-a lungul vremii, prezența românească în marile domenii de activitate umană a fost continuă și, adeseori, la loc de frunte.

Savanții noștri și-au înscris numele în cartea de aur a științei medicale mondiale, contribuind, cu cercetările lor, la dezvoltarea și progresele luptei împotriva suferinței umane — Babeș, Cantacuzino, Gheorghe Marinescu și mulți alții.

Am fost în frunte la profesiunile intelectuale feminine, o româncă — Sarmiza Bilcescu — obținînd prima din lume, în 1891, titlul de doctor în drept.

Ne-am situat printre marii constructori ai lumii, realizînd, în 1895, cel mai mare pod metalic din Europa — complexul de la Cernavodă.

Geniile creatoare românești și-au dat contribuția hotărîtoare la dezvoltarea aviației moderne, prin Traian Vuia, Henri Coandă, Aurel Vlaicu.

Am fost primii din lume care am realizat industrializarea petrolului lampant — în 1857.

Am fost primii din Europa care am introdus iluminatul străzilor cu electricitate — la Timișoara, în 1884.

Și în multe ale domenii am ținut tot timpul pasul cu marile țări din lume, dezvoltate cu mult înaintea noastră. Paginile care urmează o dovedesc.

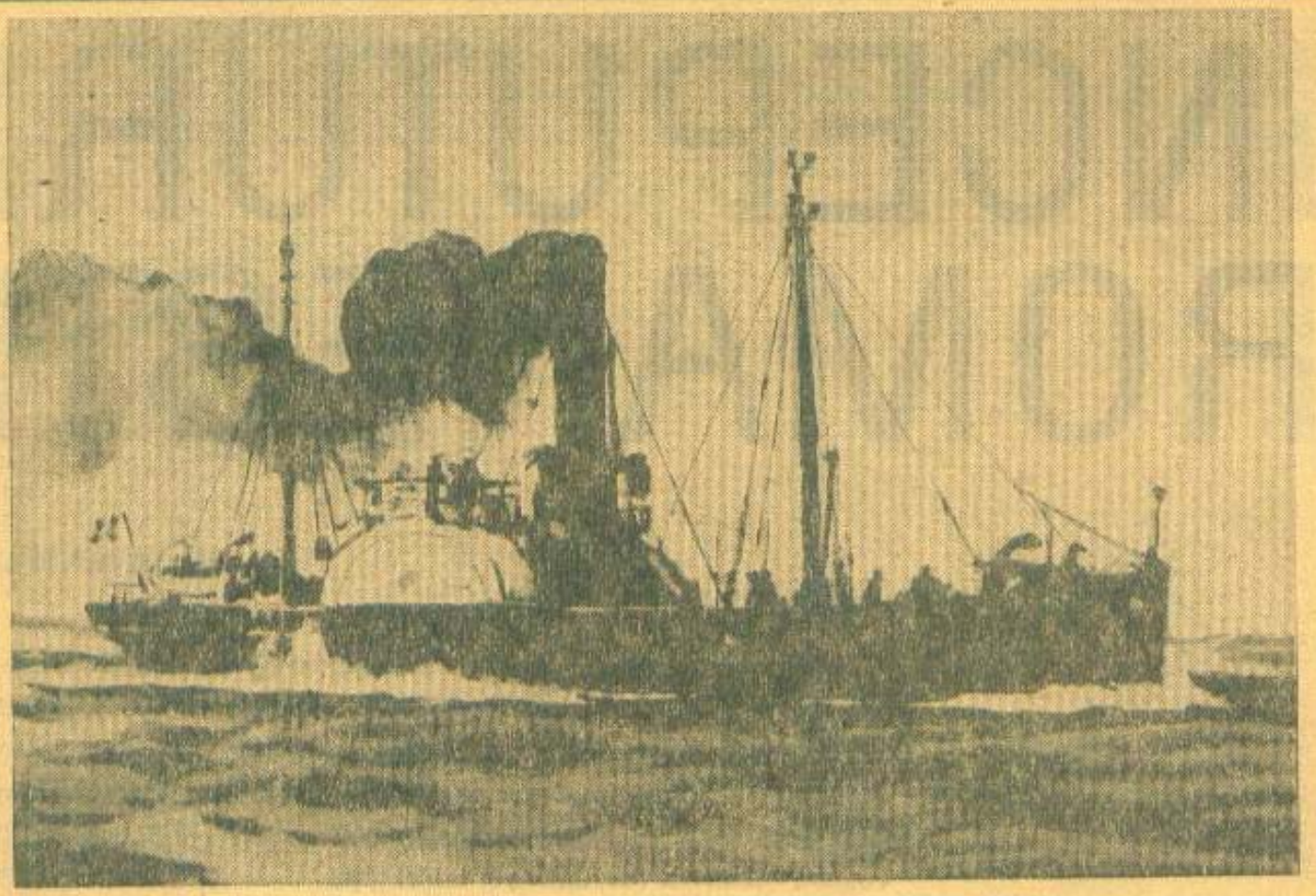

Navigația

Navigația modernă, cu aburi, a fost începută la noi în anul 1857, cînd un întreprinzător al timpului — negustorul bucureștean Ciocan — a adus de la Viena un remorcher și șase șlepuri, pe care le-a folosit la transportul sării pe Siret, de la Vadul Roșca, unde se aflau depozitele, pînă la Galați. Acest vaporaș a fost botezat cu numele *Prințul Conachi Vogoride*. Era destul de mare pentru misiunea încredințată: 35 m lungime, 6 m lățime și 60 cm pescaj — deci tocmai bun pentru apele Siretului.

În anul 1860, remorcherul a ajuns în patrimoniul statului. Fiind transformat și înarmat cu două tunuri, a devenit prima noastră navă militară, luînd denumirea de *România*. (*În fotografie*, reproducere după un tablou al pictorului Dimitrie Știubei).

Pe Dunăre și pe mare navigația noastră comercială cu aburi a început în anul 1895, cu vaporul *Orient*, pentru cursele de pasageri dintre Brăila și Galați, și cu vapoarele *Medea* și *Meteor*, pe rutele: Brăila-Constantinopol și Constanța-Constantinopol.

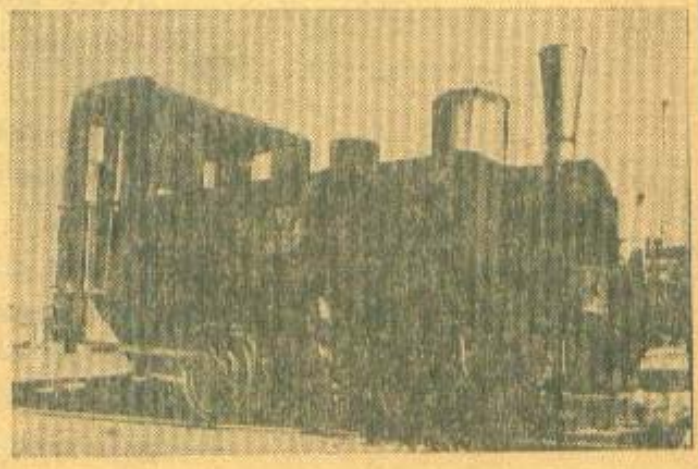

Locomotivă de serviciu BRISTOL 01, folosită la construirea liniei Giurgiu-București, în 1868—1869.

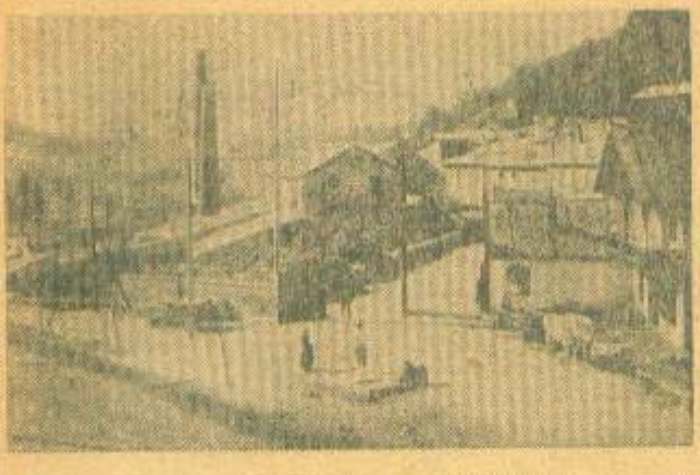

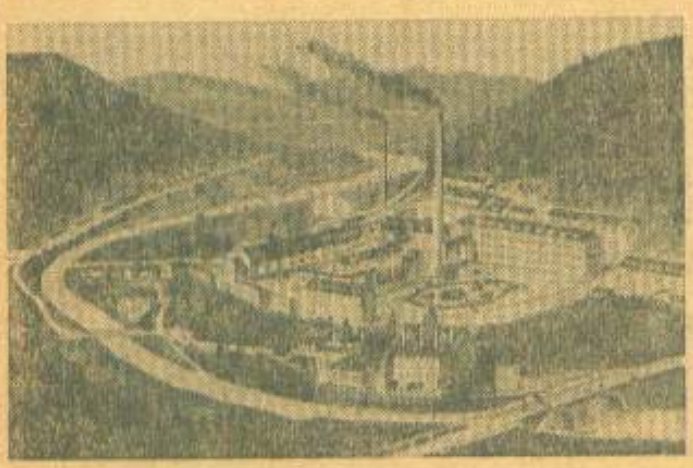

Calea ferată

La 19 octombrie 1869 a fost inaugurată prima linie ferată construită în țara noastră: București-Giurgiu — 69 km.. Lucrările au fost realizate în 18 luni cu materiale aduse pe Dunăre, de la Viena. Primul tren, plecat în ziua inaugurării, din gara Filaret spre Giurgiu, transporta, în cele două vagoane ale sale 72 de persoane; miniștri, membri ai corpului diplomatic, reprezentanți de seamă ai autorităților și cîțiva negustori. Ziarele timpului, care ne descriu evenimentul, menționează: *„La oara Filaret s-a fost adunat tot norodul din București, ca să vadă cum merge primul tren și ca să admire pe aceia dintre oameni care cutează a se urca în ei"*.

Tot în anul 1869 a fost terminată și linia Roman-Burdujeni, după care: 1870 — Pașcani-Iași; 1872 — București-Buzău-Brăila-Galați-Bîrlad-Tecuci-Roman; 1874 — Iași-Ungheni; 1875 — Pitești-Vîrciorova; 1879 — Ploiești-Predeal.

Înainte de 1869 fuseseră construite pe teritorii românești, aflate atunci în stăpînire străină, liniile: Oravița-Baziaș, în 1854, și Cernavodă-Constanța, în 1860.

Hîrtia cea de toate zilele

Cel care a introdus la noi fabricarea modernă a hîrtiei a fost cărturarul moldovean Gheorghe Asachi, de la care avem prima coală velină cu marca vălcelului 1841. Asachi a adus în țară mașini noi, pe care le-a instalat la Cetățuie, lîngă *Piatra Neamț*, și, la 8 noiembrie 1841, a început fabricarea.

Tot un cărturar — George Barițiu — s-a ocupat de înființarea altei fabrici de hîrtie, pe care a condus-o timp de 20 de ani. Este vorba de fabrica de la *Zărnești*, care și-a început activitatea în anul 1857.

Letea, a treia fabrică modernă de hîrtie de la noi, producea, în primul an de activitate, 2 000 kg hîrtie pe zi.

Fabrica de la *Bușteni* (în fotografie), înființată în anul 1882, a fost cea mai mare și mai modernă din toată țara, în secolul trecut. A produs mai întîi carton, apoi hîrtie de ziar. Producția sa anuală, către sfîrșitul secolului — 3 000 000 kg. Materia primă folosită — lemnul de conifere adus cu funicularul din munți.

Pe apa Ozanei

În anul 1853, Mihail Kogălniceanu se avîntă în împrumuturi împovărătoare și construiește o fabrică de postav, în locul unde se află confluența Ozanei cu apa Neamțului. Mașinile moderne aduse de la Paris îi dau dreptul s-o numească „prima postăvărie mecanică din România". I-a trebuit multă dîrzenie lui Kogălniceanu pentru ca să învingă greutățile întîmpinate de-a lungul celor 21 de ani cît a condus această fabrică, dar începutul era făcut și după el alți întreprinzători urmau să-i continue opera. În anul 1866, cînd la Neamț se produceau 100 000 de coți de postav pe an, în altă parte a țării *„...apa zglobie a riului Azuga începea să pună în horă zece războaie, învîrtindu-le cu neastîmpăr toată ziua, de cîte 140 de ori pe minută, prin ajutorul unei turbine de 75 de cai, așezate în cuib de stîncă, la zece metri adîncime..."*, după cum ne informează ziarele timpului. Lîna de oi a fost, de la început, singura materie primă folosită în producția acestei fabrici, pentru a da pe piață: postavuri, țesături și împletituri de lînă, dimie, țări, lodenuri, pături, mintene, pantaloni și ciorapi. Primele stofe „de modă" au fost produse la Azuga în anul 1905.

Stampa pe care o reproducem reprezintă fabrica de postav Azuga în anul 1890.

„Făina cu vapor"

Istoria înființării morii Assan — *Vaporul lui Assan* — cum i-a rămas numele aproape o sută de ani — începe cu piesa cea mai grea, — cazanul de aburi, care, cîntărind 7 000 kg, a făcut drumul de la Viena la Giurgiu, cu vaporul, în trei zile, iar de la Giurgiu la București, cu un car special, în treizeci de zile. Moara a fost instalată în anul 1853, la intersecția străzilor Lizeanu și Mihai Bravul de azi, și a început să funcționeze abia în 1857, cînd a înghețat Dîmbovița și brutarii, neîncrezători pînă atunci în *moara de foc*, au fost nevoiți să vină la Assan. În însemnările sale, Bazil Assan, fiul morarului, spune: *„Cînd vaporul a început să miște moara, brutarii veneau, căscau ochii, se minunau de tot ce vedeau, dar nu aduceau nimic la măcinat, de teama focului, care, sigur că le-ar arde grîul"*.

La 23 mai 1857, ziarul ANUNȚĂTORUL ROMÂN publica un mic desen al coșului morii, însoțit de înștiințarea: *„Fabrica de făină cu vapor s-a început și produce azi cea mai fină calitate de făină și de grîș..."*

În 1889, la expoziția de făinuri românești, ținută la Rotterdam, moara Assan obține premiul întîi, întrecînd produsele altor douăzeci de mori vestite în Europa.

O stampă veche ne înfățișează *Mora cu aburi* a lui Assan, în anul 1890, cînd luase o mare dezvoltare.

„Gazul lichid" de la Rîfov

În anul 1857, un român — Teodor Mehedințeanu — preocupat de ideea modernizării iluminatului, a făcut încercări de distilare a țițeiului și a reușit, obținînd primul petrol lampant. În această îndrăzneață întreprindere a fost ajutat de un farmacist din București, care i-a pus la dispoziție alambicurile sale. Convins de valoarea experienței sale, Mehedințeanu a concurat în 1857 la licitația iluminatului Capitalei, i-a învins pe ceilalți antreprenori care ofereau în continuare lămpi cu rapiță și cu seu, și *a pus în lucrare fabrica de gaz lichid*, de la Rîfov, lîngă Ploiești. Era prima rafinărie de petrol din lume și, implicit, orașul București, a fost, la rîndul său, primul oraș din lume iluminat cu petrol.

În anul 1860 funcționau în țara noastră încă trei rafinării, la Valea Arinilor, din județul Bacău. Acestea, împreună cu cea de la Rîfov, prelucrau, în total, zece mii de tone de țiței pe an. 1860 este anul în care se înregistrează primele noastre livrări la export: 28 899 vedre de păcură și 5 394 vedre de gaz lichid.

O rafinărie modernă este construită în anul 1889 la Satul Nou (Militari) de lîngă București. Cu instalațiile și procedeele științifice folosite, această rafinărie (în fotografie) a produs, în anul 1890, prima benzină românească.

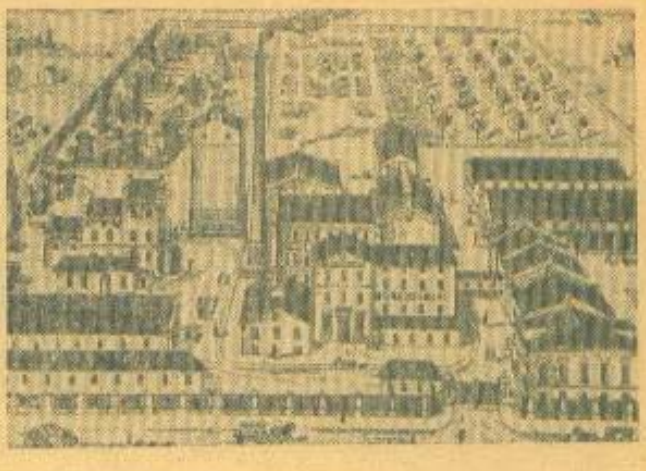

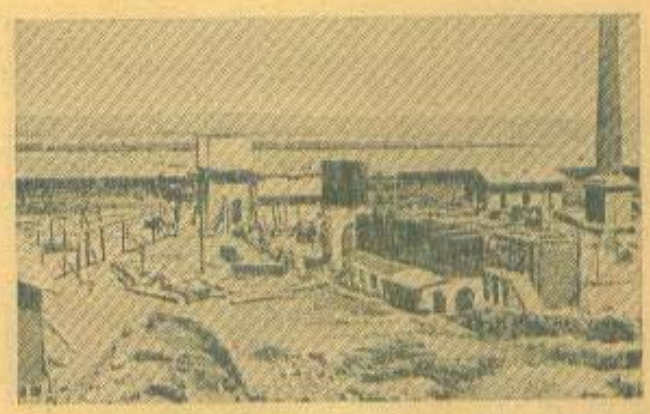

„Primele căpățîni de zahăr"

P. S. Aurelian, inițiatorul culturii sfeclei de zahăr din România, scria, în ziarele bucureștene, la 6 februarie 1877: *„Au apărut în băcăniile noastre primele căpățîni de zahăr din fabricile de la Chitila și Sascut. Aceste producte ale industriei noastre au umplut de bucurie pe toți cîți au bunul simț de a înțelege importanța industriei pentru țară..."*

Fabrica de la Chitila fusese înființată în anul 1870, toamna, împreună cu cea de la Sascut. Efectiv, ele au început să producă în 1877, dînd, împreună, aproape 1 000 vagoane de zahăr. Luptînd cu greutățile începuturilor — lipsa materiei prime, concurența importurilor, neîncrederea consumatorilor — zahărul românesc a reușit pînă în urmă să se impună pe piață, astfel că a fost nevoie de înființarea a noi fabrici și de reducerea substanțială a importului. La începutul anului 1901 existau în țară șase fabrici de zahăr: Chitila, Brănceni, Ripiceni, Mărășești, Roman și Sascut. Producția lor este de 20 000 tone pe an, din care consumul intern prelua 17 000 tone, iar restul mergea, pentru prima dată, la export.

În fotografie: Fabrica de la Chitila, în anul 1890.

Deschizătoarea de drumuri

În anul 1884 o româncă obținea doctoratul în medicină la Paris. Se numea Maria Cutzarida, avea 28 de ani și, prin titlul pe care-l cucerea în Franța, devenea prima femeie medic din țara noastră. Este cunoscută și ca prima bursieră în străinătate a statului român.

Maria Cutzarida a fost numită — la înapoierea ei în țară, în anul 1885 — medic primar al consultațiilor gratuite de la Spitalul Filantropia. În anul 1897 ea a înființat primele instituții de ocrotire a copiilor din București — MATERNA și LEAGĂNUL. În 1897 ne-a reprezentat țara la Congresul pentru protecția copilului, ținut la Bruxelles.

Următoarele femei medici din țara noastră au obținut doctoratul la facultățile de medicină din București și din Iași. În anul 1900, când majoritatea țărilor din Europa nu aveau nici o femeie medic, în România erau 15, toate — excepțind pe Maria Cutzarida — fiind ieșite din facultățile noastre. Dintre acestea, în anul 1910 am avut și prima femeie profesor universitar, pe Elena Densușeanu-Pușcariu.

În fotografie: Maria Cutzarida.

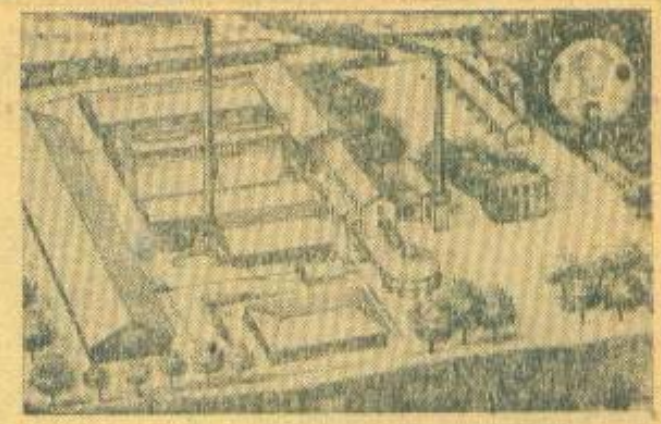

Marca „Traian"

Până în anul 1888, industria noastră producea numai var hidraulic. Cimentul necesar lucrărilor era adus din Anglia, și se vindea cu *o liră, sau 40 de lei, butoiul*, cum ne spun ziarele timpului. Prima fabrică românească de ciment a fost înființată în anul 1888, la Brăila, de către inginerul Ion. G. Cantacuzino. Instalațiile sale cuprindeau: două cuptoare verticale, trei cazane de aburi, o mașină orizontală de 373 CP pentru producerea energiei electrice, două *herăstraie* pentru atelierul de fabricat butoaie, o cale ferată interioară și un laborator de analize. Cu aceste instalații s-au produs în anul 1890 primele cantități de ciment (3 171 tone) marca TRAIAN. În epoca aceea fabrica de la Brăila era prima din țară iluminată cu electricitate și avea cel mai mare coș cunoscut până atunci — înalt de 40 m. Materia primă necesară era asigurată de cariera de calcar de la Topal, de lîngă Hîrșova.

În anul 1900 cimentul TRAIAN devenise cunoscut în toată Europa; cucerise mai multe medalii la expozițiile internaționale și era exportat în nouă țări. Stampa alăturată reprezintă fabrica TITAN de la Brăila, în anul înființării sale.

Următoarele fabrici de ciment din țara noastră s-au înființat astfel: 1890 — Gura Honț și Brașov; 1896 — Azuga; 1898 — Putna; 1899 — Cernavodă.

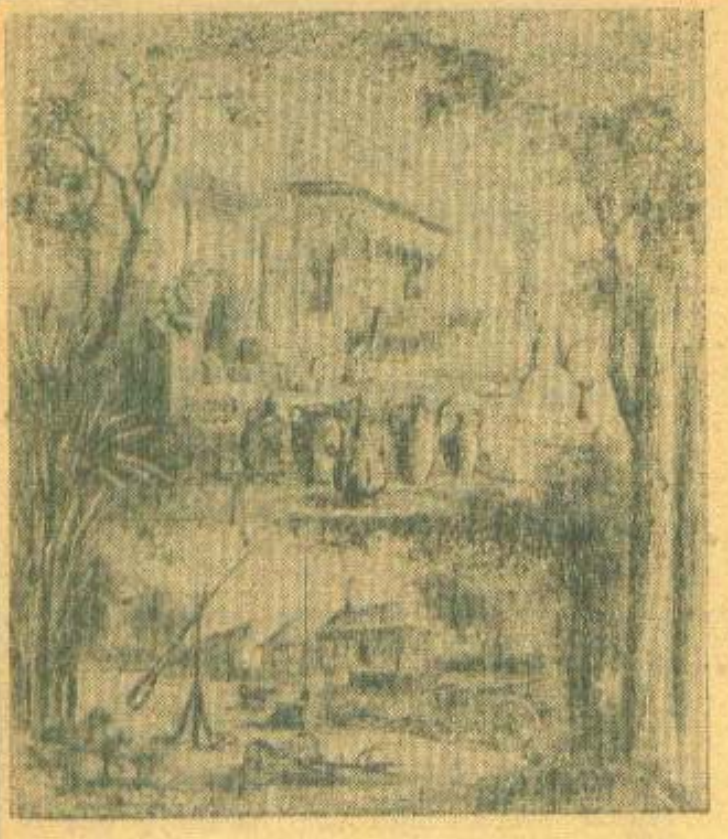

Produsele noastre peste hotare

La Expoziția internațională organizată la Paris în anul 1867, România a avut — pentru prima dată — un stand al său propriu. Dintre miile de obiecte oferite cu entuziasm de către producătorii din întreaga țară, au fost selecționate și expuse atunci, la această primă confruntare internațională : produse agricole și viticole, mobilier, instrumente muzicale, tipărituri, costume naționale, covoare, picturi, sculpturi, cărți școlare, unelte și mașini agricole, animale vii, plante. Expozanții români au cucerit atunci : 3 medalii de aur, 9 de argint, 35 de bronz și 38 mențiuni. Tablourile pictorului Nicolae Grigorescu, tezaurul de la Pietroasa (Cloșca cu pui), costumele naționale din Muscel și casa țărănească făcută de meșterii olteni se aflau printre obiectele premiate.

Șase ani mai tîrziu — în 1873 — ne-am prezentat la Expoziția internațională de la Viena, unde am cucerit 237 de premii și mențiuni, deși concurența a fost mare (1 498 de firme).

Desenul pe care-l reproducem este luat din revista franceză *L'Illustration* (august 1869) și reprezintă : partea de sus — pavilionul românesc la expoziția din Paris, 1867 ; partea de jos — o scenă rurală românească

1877 — „Telephonul de la Cișmigiu"

A fost un timp în care țara noastră deținea întîietatea la instalațiile telefonice urbane. Cea mai modernă centrală telefonică (în fotografie) pe care francezii au prezentat-o la Expoziția internațională de la Paris, în anul 1900, a fost achiziționată de poșta română și istalată în București. Avea 3 000 de numere și era socotită ca fiind cea mai modernă din Europa.

Începuturile românești ale telefoniei datează din anul 1877, deci numai după un an de la inventarea sa de către Graham Bell. „*Telephonul se poate vedea și în București* — scriau ziarele noastre în toamna anului 1877 — *el este prezentat de d. Engels, primul constructor român de aparate mecanice, lîngă grădina Cișmigiu, pe intrarea Schlater...*"

Prima mențiune oficială despre telefon o găsim în *Monitorul Oficial* din 3 martie 1880, care anunța instalarea unei „importante" centrale cu „5 posturi, la București. Cele dintîi circuite interurbane au fost date în folosință în anul 1900, între Galați și Brăila și apoi între Brăila și București. Primul telefon automat l-a avut Expoziția națională din București, în anul 1906. Pentru abonați, prima centrală automată — cu 3 000 de numere — a fost dată în folosință la București, în anul 1927.

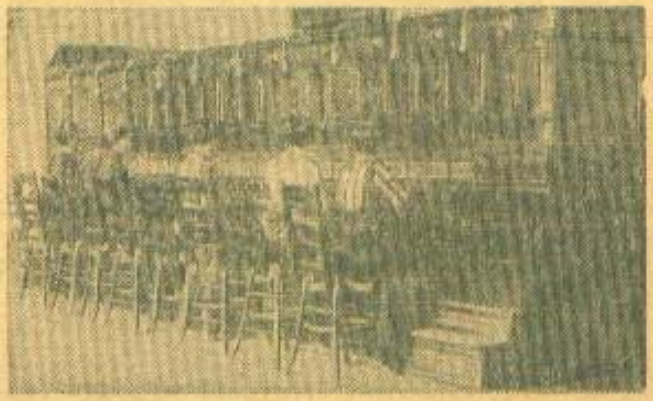

„Fabrica de curenți electrici"

Cea dintîi uzină electrică din lume a fost dată în exploatare în anul 1882, la New York. Tot în același an și-a făcut apariția și la București minunea iluminatului electric — datorită „fabricii de curenți electrici" instalată la 1 octombrie pe locul unde se află astăzi Biblioteca Centrală Universitară. Era o mică centrală care alimenta cele 100 de becuri instalate în palatul regal și în

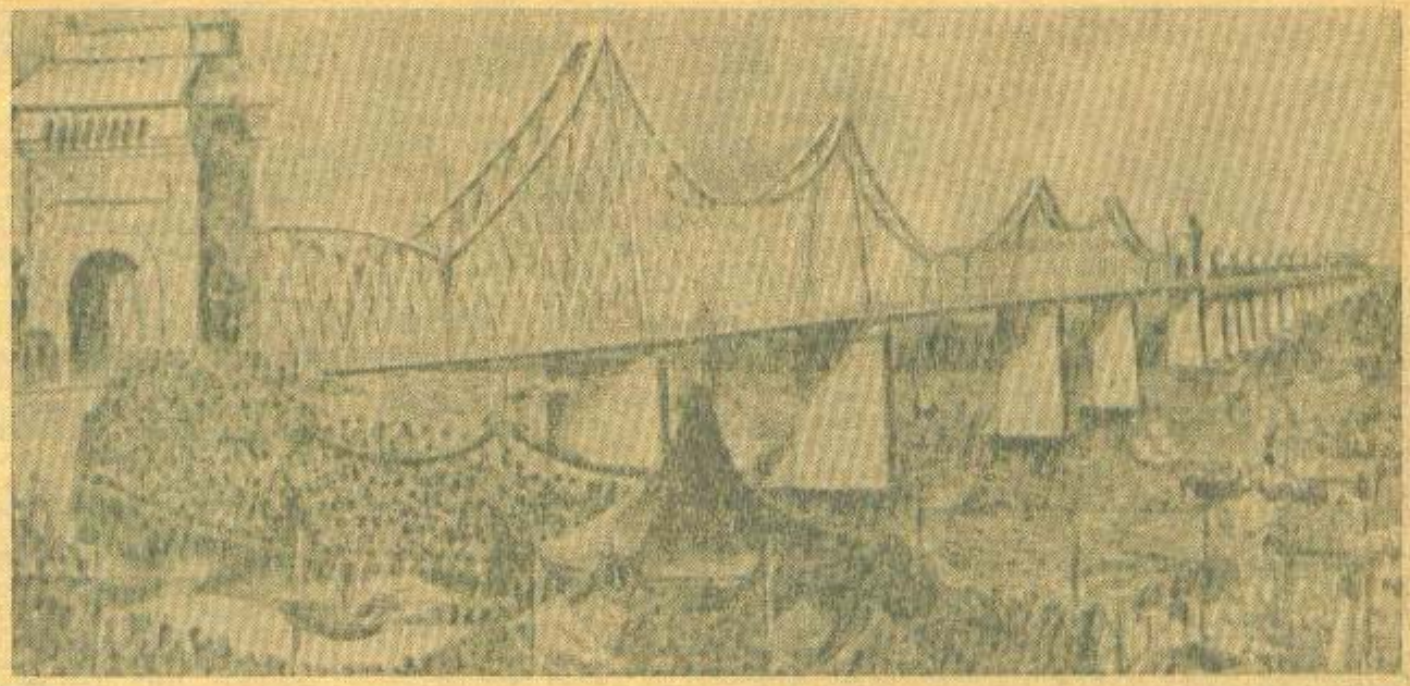

Uriașul de la Dunăre

La Școala de poduri și șosele din București, înființată în anul 1867, s-au format primii noștri ingineri care, începînd din 1881, aveau să preia conducerea marilor lucrări. După examenul dat prin construirea căii ferate *Buzău-Mărășești*, în anul 1881, inginerii și tehnicienii români specializați în acest sector au realizat în ultimul deceniu al secolului trecut, cea mai mare lucrare de la noi, și, în același timp, una dintre cele mai mari din lume — complexul de poduri de la Cernavodă. După datele publicate de revistele franceze *La vie scientifique* (1901) și *Science et vie* (1913), podul de la Cernavodă a fost, la vremea inaugurării sale (14 septembrie 1895), al patrulea ca mărime din întreaga lume. Reamintim principalele dimensiuni ale lucrărilor complexului, realizate în decursul a cinci ani (1890—1895) sub conducerea lui Anghel Saligny: podul de la Cernavodă — 750 m; podul de peste Borcea — 420 m; viaductele de peste Borcea și Dunăre — 2 918 m; lungimea totală a complexului — 4 088 m. Lucrările au necesitat, între altele, 15 000 tone de oțel. Nu trebuie să uităm condițiile grele de execuție ale timpului; s-a lucrat timp de trei ani în chesoane iluminate cu luminări și s-au cărat materialele, pe distanțe de 10—15 km, cu căruțele.

Desenul, apărut în presa bucureșteană, ne înfățișează solemnitatea inaugurării „uriașului" de la Dunăre, în 1895.

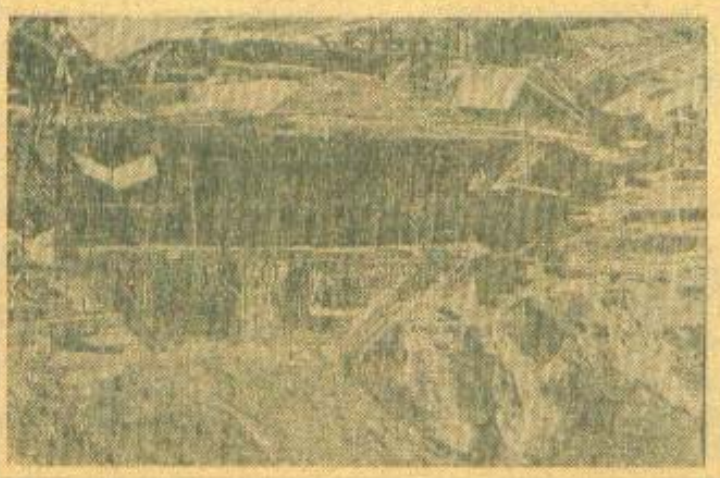

sala și încăperile Teatrului Național. O lună mai tîrziu, o instalație similară era dată în funcție și la Gara de Nord.

În anul 1885 a venit în România inginerul Jele, asistentul lui Edison, care a montat o instalație mai puternică, chiar în localul Teatrului Național. Lucrări mai importante s-au făcut apoi în 1888, cînd, prin canalizarea Dîmboviței, s-a obținut o cădere de apă de 7,34 m, cădere utilizată pentru funcționarea a patru turbine de cîte 180 CP. Acesta a fost începutul uzinei Grozăvești, a cărei dezvoltare s-a făcut în anul 1901. Prima hidrocentrală mai mare s-a construit la Sadu, în anul 1896. Hidrocentrala de la Dobrești — pentru care s-a construit prima linie de 110 kW de la noi (Dobrești-București), a fost inaugurată în anul 1930.

În fotografie: Uzina Dobrești în construcție.

▼ Aviația ▶

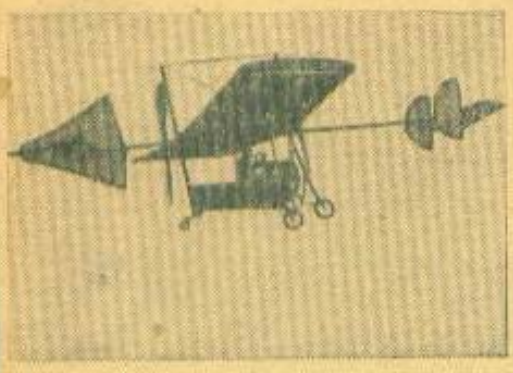

„De-acum plutim și noi. La multele cuceriri tehnice ale popoarelor înaintate am adăugat și noi românii o contribuție însemnată. Văzduhul e brăzdat acum, în tărgurile sale, și de un aparat minunat, conceput de mintea binecuvîntată a unui tînăr coborît direct din pătura de jos a neamului nostru..." Aceste rînduri puteau fi citite în ziarele noastre, acum 50 de ani, cînd Aurel Vlaicu a făcut primul său zbor — în iunie 1910, la București.

Printre pionierii aviației mondiale, Vlaicu, a fost un fruntaș și un erou. Succesele sale, atît în țară, cît și în străinătate, din epoca de zboruri de sacrificiu, cînd fiecare metru pe verticalele văzduhului se cucerea cu riscul vieții rămîn de neuitat. Și de asemenea, rămîne de neuitat jertfa sa supremă — și-a dat viața în încercarea făcută de a trece peste Carpați cu o mașină de zburat uimitoare pentru vremea sa, dar, ca și celelalte existente atunci în lume, neputincioasă în înfruntarea văzduhului răscolit de vînturi.

În fotografie: Al treilea zbor al lui Vlaicu — 12 iunie 1910

A fost prima din lume

Cea dintîi școală superioară din lume care a dat acces studentelor la cursurile sale a fost Facultatea de drept din Paris. Aceasta s-a petrecut în anul 1884 și prima studentă înscrisă a fost o româncă — Sarmiza Bilcescu. Ea făcea parte din prima echipă de bacalaureate ale României și a urmat la Paris două facultăți — literele și dreptul. Revista pariziană *L'Illustration*, din care reproducem acest desen reprezentînd examenul de doctorat în drept al Sarmizei, scria în vara anului 1890 : *„O tînără venită din România a reușit să dobîndească, pentru prima dată în analele universitare, cea mai înaltă distincție a Facultății de drept din Paris"*. Așadar, în acel an Sarmiza Bilcescu era prima femeie doctor în drept din întreaga lume.

În anul 1891, baroul de Ilfov o înscrie în rîndurile sale, Sarmiza Bilcescu devenind astfel și prima femeie avocat din Europa. În vremea aceea mai era cunoscută o singură femeie avocat, în S.U.A.

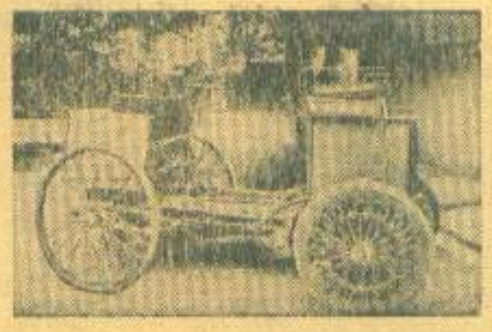

Inventatorii români la Paris

Contribuția românilor la progresul tehnicii mondiale este menționată, de-a lungul anilor, de numeroase publicații străine. Un început spectaculos în acest domeniu îl face, în 1880, inginerul Dimitrie Vâsescu, inventînd și prezentînd la Paris un automobil cu abur, cel mai reușit tren fără șine din lume, cum l-a denumit presa franceză. După cum se vede în fotografie, automobilul acesta era echipat cu roți cu benzi de cauciuc, cele din spate avînd și un sistem de amortizare cu inele elastice — tot o invenție a lui Vâsescu.

Un alt român, Alexandru Circu, a inventat la Paris, împreună cu francezul Buisson, un motor conceput pe principiul forței de reacție a presiunii gazului. Acest motor — destinat navelor aeriene — a fost experimentat în anul 1866 pe Sena, montat la o barcă, așa cum se vede în desenul pe care-l reproducem din revista *La Nature* (1886). A fost brevetat apoi în cîteva țări din Europa și în S.U.A.

Alți doi români, Traian Vuia și Henri Coandă, au adus în patrimoniul mondial mai multe tipuri de avioane, într-o vreme cînd aviația era la eroicele sale începuturi. Vuia a construit în anul 1906 primul avion care a decolat cu mijloace proprii de bord. Experimentat în Franța (în fotografie) acest aparat a constituit principalul punct de plecare în construcția avioanelor din primul deceniu al secolului nostru. Iar invențiile lui Coandă au revoluționat — după alte două decenii — industria aeronautică, prin ele ajungîndu-se la reactoarele din zilele noastre.

YOGA

ÎNTRE ZEI ŞI OAMENI

de Dr. I. N. RIGA — *medic specialist ORL la Spitalul Unificat pentru studenţi Bucureşti, membru în Comitetul Executiv al Federaţiei Internaţionale de ORL.*

Evoluţia vieţii noastre — datorită, în mare parte, neîntreruptelor îmbunătăţiri ale procesului muncii — reclamă o crescîndă muncă intelectuală, o cheltuială nervoasă mai mare în toate sectoarele de activitate. În acelaşi timp, efortul fizic cunoaşte însemnate scăderi. Şi astfel se întîmplă ceva. Ceva nedorit. Nefolosirea anumitor grupuri musculare şi organe împreună cu nervii şi vasele lor de sînge (care rămîn cu o oxigenare şi alimentare insuficiente sau incorecte) provoacă o lentă auto-intoxicare generală : este principala cauză, în vremea noastră, care — chiar şi la acei muncitori sau sportivi care fac multe mişcări grele cu trupul lor, dar fac mereu numai aceleaşi mişcări — poate conduce la sclerozarea încheieturilor prin reumatism, la scleroza unor vase din ficat sau rinichi prin nisip sau pietre, la scleroza vaselor sîngelui provocînd hipertensiune etc., precum şi ulceraţii stomacale şi intestinale ; auto-intoxicarea generală poate înlesni îngroşarea aparatului pulmonar şi astfel se ajunge la bronşite şi enfizem ori astm, provocînd apariţia unor tulburări endocrine şi pregătind stări alergice. În această situaţie, „forţele de regenerare" ale organismului omenesc — moştenite de om după perfecţionarea lor printr-o evoluţie biologică anterioară de milioane de ani, şi care pot determina „renaşterea" unor organe distruse la unele vieţuitoare — rămîn doar în stadiul de potenţial latent, nefolosit, silind medicina actuală să creeze „proteze" de dinţi, de auz, de ochi, de inimă etc. Dar cine nu ar dori să evite asemenea situaţii ? ! Dacă la toate acestea se adaugă şi haosul medicamentelor din toată lumea, starea sănătăţii devine şi mai îngrijorătoare. Se ştie că excesul de medicamente reparînd uneori un organ bolnav strică deseori altuia, sau atacînd unii microbi uşurează dezvoltarea altora, încă necunoscuţi, putînd avea consecinţe şi asupra generaţiilor viitoare...

Remarcînd mai mult această permanentă şi acumulativă lipsă de armonie dintre efortul psihic şi fizic, medicina epocii noastre începe să acorde atenţie unor străvechi metode medicale, de concepţii aparent diferite de cele actuale, dar, pare-se, mai eficace pentru reeducarea fizică şi spirituală a omului contemporan (şi, poate, pentru pregătirea structurii celui viitor) al cărui „ritm" interior ar trebui să domine exteriorul.

Astfel s-a ajuns la medicina „omului integral", medicina psihosomatică. Astfel s-a ajuns la redescoperirea sistemului Yoga !

REDEŞTEPTAREA UNOR IMENSE ENERGII NEFOLOSITE

În limba sanscrită a Indiei antice, acest sistem înseamnă „unire" : unirea armonioasă a energiei din natura înconjurătoare cu a organelor şi funcţiilor trupului omenesc. El acordă întîietate îngrijirii sănătăţii fireşti, conducînd la apogeu potenţialul latent, înnăscut, prin integrarea conştientă a omului în mediul său natural şi social. A apărut în Asia, unde există regiuni în care, datorită condiţiilor climaterice, este îngăduită presupunerea (bazată pe date de paleoantropologie) că acolo ar fi una din zonele apariţiei primilor oameni...

La temelia acestui sistem de medicină „empirică", apărută în zorile omenirii, stau două observaţii esenţiale, accesibile oricui şi azi. Pe de o parte, observaţia că cele mai multe animale care trăiesc în conformitate cu legile naturii au o perioadă de creştere foarte scurtă urmată de un stadiu adult de aproape opt ori mai mare, după care intră într-o fază

de declin și mai scurtă decît prima etapă — lasă să se întrevadă potențialul biologic imens al omului. Pe de altă parte observația simplă a interdependenței inconștiente dintre stările de nervi, emoționale, cu ritmurile diferite ale respirației (legături înregistrate în mai toate limbile vechi, adevăratele arhive ale gîndirii omenești, prin derivațiile „suflet — a sufla") lasă să se întrezărească una din principalele metode de influențare conștientă a potențialului vital. Yoghinii au observat de mult acestea și, procedînd în sens invers, ei acționează asupra nervilor și glandelor endocrine (care funcționează inconștient) prin producerea unor variate ritmuri respiratorii (în mod conștient), la care adaugă anumite poziții de gimnastică (cu rol de a provoca efortul cutărui sau cutărui organ ori mușchi, ale cărui vibrații sînt sincronizate, adecvat, ritmurilor și vibrațiilor respiratorii) și unele regimuri alimentare (care pregătesc, chimic, organismul) — cu efecte acumulative asupra anumitor „centri" neuro-endocrini din corp, încă insuficient dezvăluiți...

Dar rezultatele surprinzătoare (manifestate prin rezistență la îmbolnăvire sau vindecarea fără prea multe adjuvante externe, o deosebită dezvoltare intelectuală pe baza unei speciale energii fizice care poate determina multiple efecte supra-senzoriale încă misterioase și care poate conduce la depășirea condiției umane prezente) au determinat atît imensa studiere și aplicare a sistemului Yoga în centre medicale universitare din lumea întreagă, cît și integrarea sistemului în programul de antrenament al cosmonauților, în tratamentul multor maladii în clinici celebre, în sistemul de echilibrare psiho-fizică, de odihnă activă, al unor celebrități actuale din lumea artistică, intelectuală, politică, sportivă.

Potrivit concepției generale yoghine, organismul omenesc își poate selecționa „energia naturală" nespecifică din mediul înconjurător pe care, prin intermediul procedeelor amintite, o transformă în „energie umană" specifică. Această energie, prin rețeaua de „canale" a sistemului neuro-endocrin din creier și de la periferie, „dirijată" conștient spre un centru situat la baza coloanei vertebrale, a cărui „forță vitală" ar atrage-o apoi, ascendent, provocînd rînd pe rînd redeșteptarea unor imense energii nefolosite...

„Tehnica redeșteptării" precum și folosirea efectelor bioenergetice obținute pot prezenta unele diferențe după diferitele școli Yoga ; dar o aceeași recomandare importantă, poate cea mai de seamă, este predată de instructorii yoghini, elevilor lor : să învețe să-și dezvolte „privirea interioară" sau „cel de-al treilea ochi"...

SE NAȘTE UN „NOU" ORGANISM

Din cele cîteva sute de exerciții de Hatha-yoga, pentru cititorii noștri am selecționat cîteva adaptate condițiilor generale. Se impun de la început două recomandări : respectarea riguroasă a indicațiilor și efectuarea unui examen medical complex, la intervale regulate. Acestea sînt necesare atît pentru a supraveghea evoluția unui „nou" organism, cît și pentru a corecta unele deficiențe răscolite din starea latentă (răscolire utilă uneori, pentru a fi corectată), ori

Fig. 1 și 12

chiar pentru a întrerupe un timp exercițiile.

O primă etapă pregătitoare, de vreo lună sau mai mult, va avea ca obiective principale : examenul medical și purificarea generală a organismului prin *alimentare, respirație, relaxarea concentrată a nervilor* și cîteva *exerciții fizice uzuale* pentru „înmuierea" încheieturilor — timp în care, astfel, fiecare își va lua „în primire" organismul, *devenind conștient de cele mai neînsemnate mecanisme fiziologice* (doar acesta e Yoga !).

Alimentația, deși poate fi variată, se recomandă cea vegetariană ; despre cantitate și orar ne sugerează multe un vechi proverb asiatic care spune că „hrana de dimineață s-o iei singur, cea de la prînz s-o împarți cu un prieten, dar cea de seară dă-o dușmanului" ; unele observații științifice moderne a-

Fig. 2 și 11

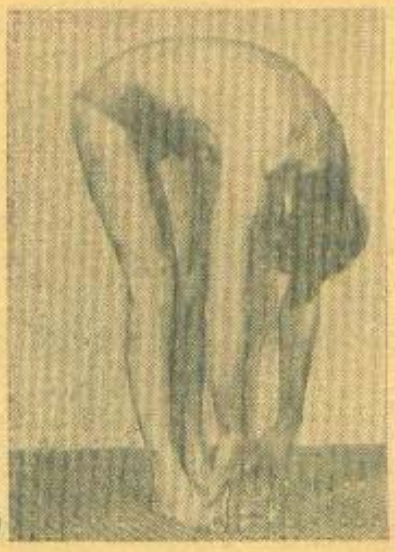

Fig. 3 și 10

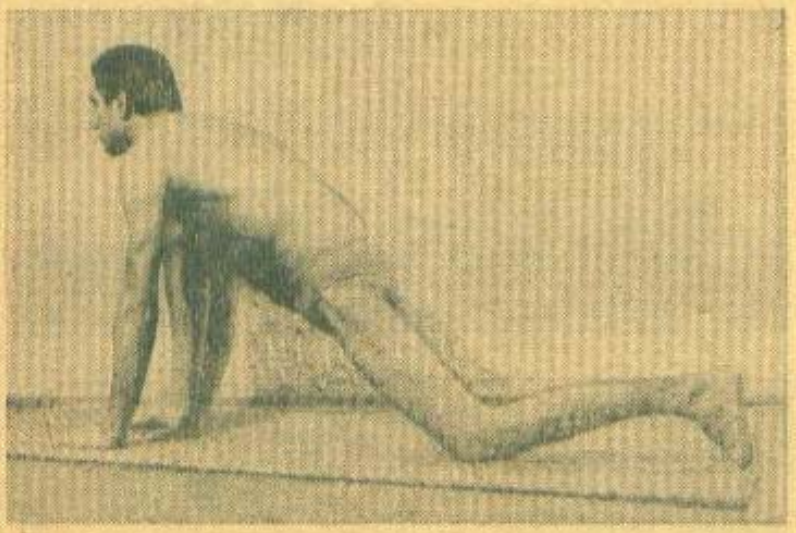

Fig. 4

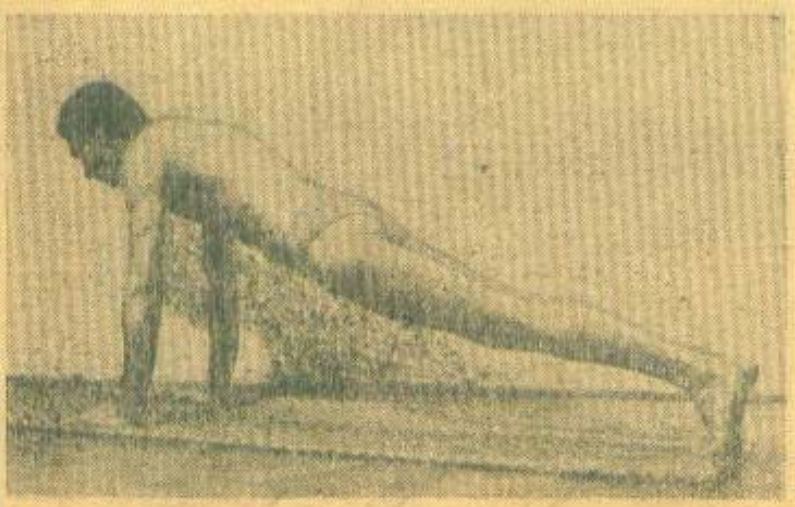

Fig. 5

rată, în plus, că un post absolut (doar apă) de o zi sau chiar două pe săptămînă este necesar organismului adult ; această dezintoxicare a organismului este bine să fie accentuată și luînd, săptămînnal, o doză de 10—15 grame sulfat de magneziu și chiar suportînd un tubaj medicinal pentru evacuarea suplimentară a veziculei biliare, o dată la 3—4 luni — fără a mai vorbi de folosirea periodică a ceaiurilor hepatice, diuretice și a grăunțelor de mușțar. *Respirația* yoghină cuprinde vreo 12 tipuri principale, acordate diferitelor scopuri energetice și organe, derivînd din două stiluri esențiale care trebuie practicate de acum : 1) o inspirație rapidă și cît mai completă, urmată imediat de o expirație la fel de forțată, printr-o singură nară, cealaltă fiind astupată cu un deget, apoi se alternează nara, repetînd circuitul de 3—6 ori ; 2) o inspirație lentă prin ambele nări (numărînd în gînd 4 secunde sau numărînd pulsul bătăilor inimii), apoi se reține aerul în plămînii umpluți la maximum (12 secunde sau bătăi), după care se expiră tot prin nas, lent (6) și eliminînd cît mai mult aer din plămîni care, apoi, se mențin fără aer (6), repetînd circuitul de 3—6 ori. *Exercițiile psihice* neuro-endocrine funcționale, de *relaxare-concentrare* sînt variate după scopul propus și etapa de studiu dar, în general, la început se recomandă trei tipuri : 1) stînd culcat pe spate (cu capul spre nord, pentru concordanța axului magnetic terestru cu coloana vertebrală) cît mai destins posibil imaginîndu-și că are pe frunte un mic mușuroi de pămînt cu sămînța unui arbore, care încolțește, crește etc : 2) concentrarea gîndului ca „ceva“ care

merge, de-a lungul acelor canale mari și mici din schema anatomică yoghină, concomitent cu inspirația în coborîre și cu expirația în urcare, „purificînd" diferitele organe întîlnite ; 3) un exercițiu ce poate duce la dezvoltarea „privirii interioare" : în cursul unei săptămîni, cel puțin, fiecare își poate rezerva o oră sau numai cîteva minute pentru ca „să caute să se vadă pe el însuși, dar din afara lui" spre a se analiza cît mai detașat, gîndindu-se, recapitulativ, nu numai la evenimentele exterioare la care a participat, dar și la felul în care a reacționat interior — aceasta, pentru ca starea sufletească a fiecăruia să nu acumuleze și să nu lase să se sedimenteze probleme nerezolvate, temeri, gînduri tulburi, dorințe refulate, umiliri etc. care, cu timpul, inconștient, vor putea provoca grave prăbușiri hormonale și, consecutiv, maladii organice ! — atunci, spun yoghinii, să fim sinceri cel puțin cu noi înșine și să ne dăm seama ce sîntem, ce dorim să devenim, ce putem să fim... Exercițiile de *gimnastică* din această etapă pregătitoare sînt aparent simpliste (dar recente cercetări medicale le-au inclus în tratamentul cardiacilor !) : săritul coardei, cum fac copiii, 1—3 minute zilnic, învîrtind coarda în ambele sensuri, sărind-o cu ambele picioare concomitent, sau cu cîte unul alternativ, ținînd corpul drept sau și încovoindu-l, la orice vîrstă. Bineînțeles, fumatul, toxic, este interzis cu cel puțin o oră înainte și după exercițiile de respirație, concentrare și gimnastică ; acestea se vor practica dimineața, pe stomacul gol, sau după-amiaza dar cu cel puțin o oră după mîncare ; sînt oprite exercițiile gimnastice, și

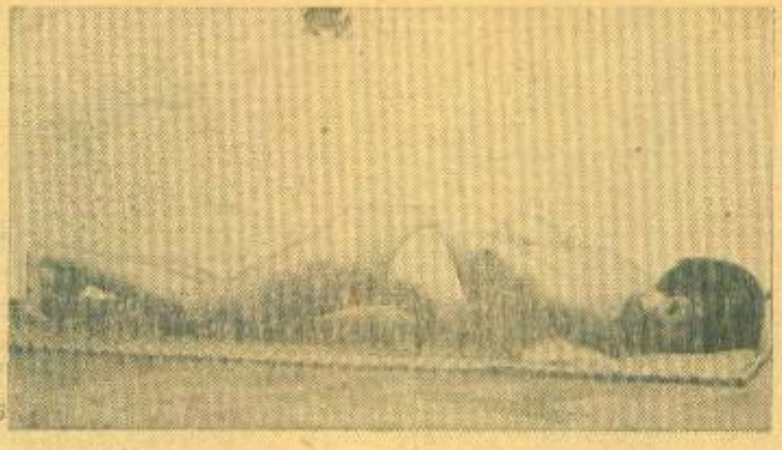

Fig. 6

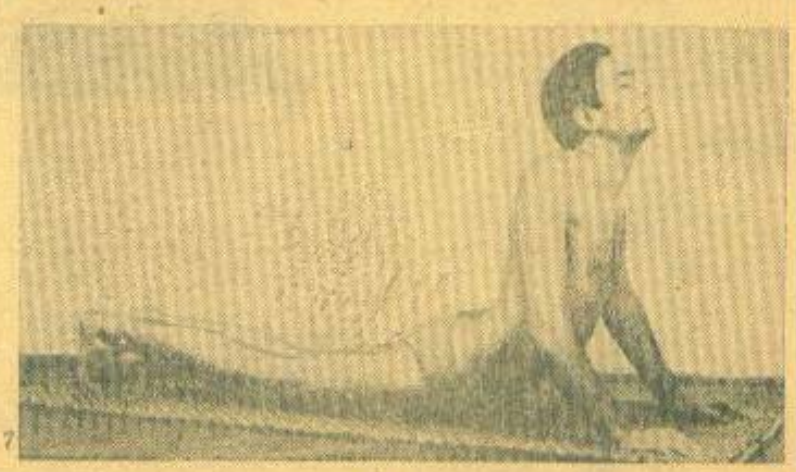

Fig. 7

Fig. 8

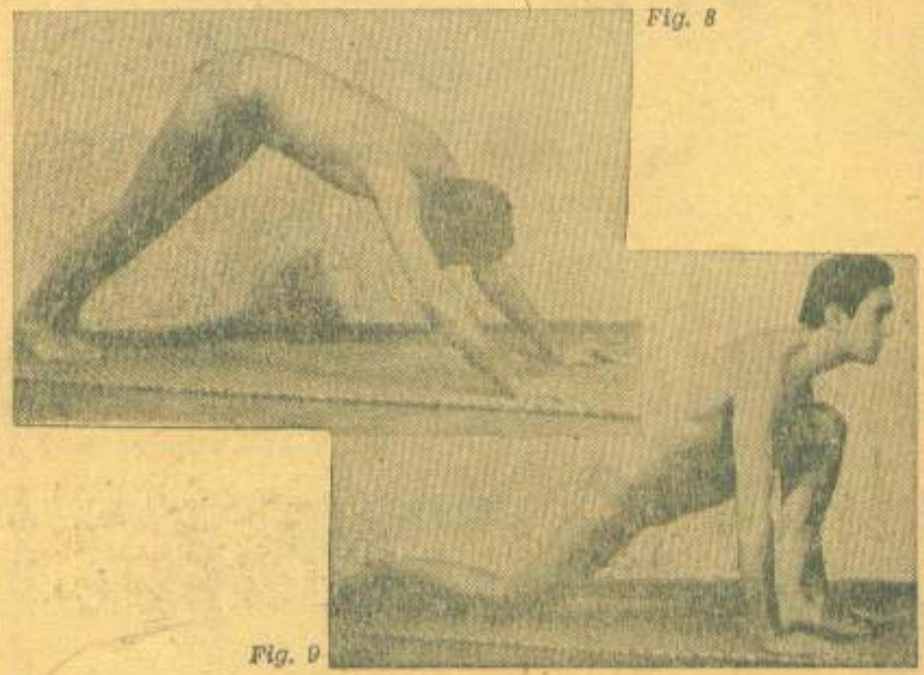

Fig. 9

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 15

Fig. 16

acestea și cele care vor urma, la femei în timpul perioadei menstruale și în timpul sarcinei, cît și celor cărora, la început, le intervine vreo maladie cu convalescența ei (afară doar dacă medicul sau un instructor calificat nu indică altfel, dar exemplificînd prin el însuși).

GATA PENTRU YOGA

După această perioadă de pregătire — după ce organismul este „recepționat" conștient, la cele de pînă acum se adaugă un ciclu de exerciții numit „Salutul Soarelui", executate lin, curgător, conform fotografiilor: 1) stăm în picioare, călcîiele lipite, mîinile la piept, respirăm normal, calm; 2) ridicăm lent brațele și capul, căutînd senzația de „a împinge în ceva", cît mai sus, inspirînd lent și profund; 3) aplecăm trunchiul înainte, căutînd să menținem picioarele neîndoite, capul să atingă genunchii iar mîinile pe sol, expirăm lent și profund; 4) păstrăm plămînii fără aer, întindem piciorul sting înapoi cu genunchiul pe sol, iar piciorul drept îndoit este apăsat cu pieptul spre pămînt, ridicăm bărbia mult; 5) inspirăm lent și profund, întindem și piciorul drept înapoi, menținem tot trupul în mîini și în vîrfurile picioarelor pe o linie dreaptă; 6) îndoim brațele încet, corpul ajunge pe sol, expirăm; 7) ridicăm capul și trunchiul (pe cît posibil, mușchii spatelui ar trebui să tragă, iar mîinile să aducă doar un supliment!), inspirăm profund și lent; 8) fără să mișcăm mîinile și labele picioarelor, ridicăm trupul în unghi, păstrînd plămînii plini; 9) aducem piciorul sting în față, expirînd lent prin

gură ; 10) cu plămînii goliți, repetăm poziția nr. 3 ; 11) prin poziția nr. 2, cu inspirație lentă, încheiem ciclul cu poziția nr. 12, care repetă poziția inițială (nr. 1) cu respirația normală.

O RELAXARE LA LOCUL DE MUNCĂ

Tot din această perioadă de pregătire se pot începe și cîteva exerciții potrivite pentru o relaxare la serviciu, cu regularitate orară sau numai în momente de oboseală : 13) comod, pe scaun, cu șira spinării dreaptă, după o inspirare lentă și cît mai profundă se reține aerul și se apucă marginea biroului cu vîrfurile degetelor căutînd să-l împingem în sus, cu tot brațul contractat în bloc, imobil, de la degete pînă la omoplat (nu mai mult de șase secunde) ; apoi expirăm ușor prin gura strînsă ca pentru un șuierat — alternativ cu mișcarea ambelor brațe ; 14) din aceeași poziție, tot după o inspirație lină prin nas care umple plămînii și, reținînd aerul, împingem un obiect imaginar cu vîrful piciorului care este contractat la maximum și neîndoit de la degete pînă la șold (tot șase secunde), și expirăm lent prin gură, după care se alternează piciorul.

Aceste simple exerciții pot fi de mare folos în vremea noastră atît celor care, aparent, nu se plîng de nici o maladie, cît și celor cu anumite afecțiuni cunoscute sau latente...

PRIVIND SPRE CER

Continuăm acum să descriem un al doilea ciclu de exerciții după pregătirile recomandate pînă aici ; ele au în vedere for-

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

Fig. 20

Fig. 21

Fig. 22

◀ *Fig. 23*

Fig. 24 ▼

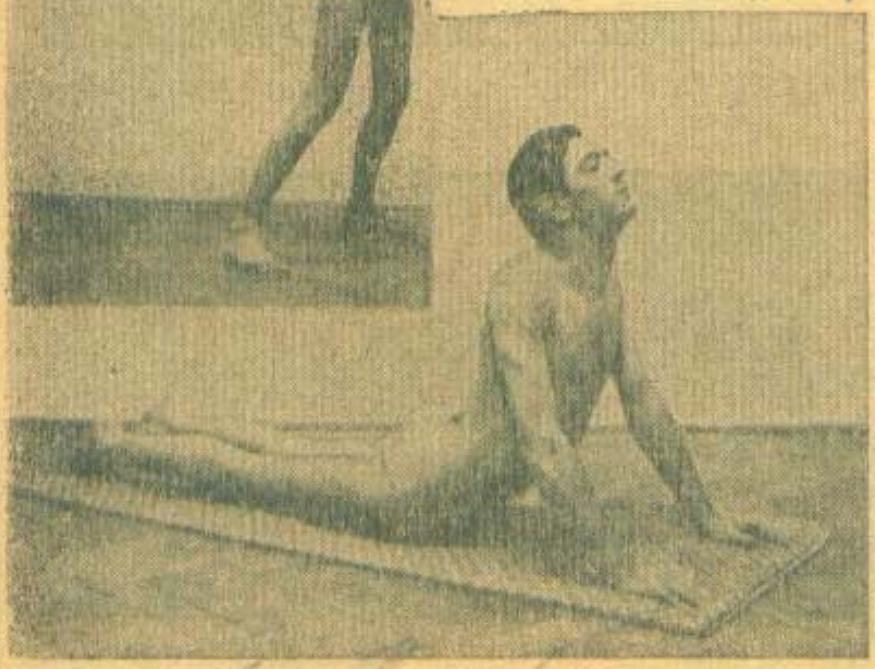

tificarea (pe cît mai multe planuri) tocmai a coloanei vertebrale care, cum se spune, „a ridicat capul animalului de la pămînt, făcînd omul să privească spre cer...“

Urmăriţi fotografiile 15) şi 16). La o distanţă comodă de un perete, ne ridicăm încet în vîrfurile picioarelor, inspirăm lin şi adînc, aplecăm trupul înainte şi înălţăm încet mîinile cît mai sus de-a lungul zidului pînă cînd trupul ajunge lipit de perete de la nas şi bărbie pînă la mijlocul abdomenului; în acest timp avem respiraţia reţinută proporţional ritmului personal, după care o presiune lentă în mîini împinge uşor corpul la poziţia normală; expirăm apoi lent şi profund. Exerciţiul pune în „funcţie“, dintr-o dată, toate zonele coloanei vertebrale. 17) Ţinem capul drept, nemişcat, ochii aţintiţi înainte asupra unui obiect oarecare ţinut cu mîna dreaptă la o distanţă comodă, se rotesc fără să clipească, în sus-inspirînd, la dreapta reţinînd aerul, în jos-expirînd, spre stînga-ţinînd plămînii fără aer, iar în sus şi alternativ. Sînt mişcări oculare care, spun yoghinii — şi medicina actuală începe să confirme — au influenţă asupra epifizei, importantă glandă endocrină. 18) Rotim lent capul şi regiunea cervicală a coloanei vertebrale, trăgînd sau avînd senzaţia de a împinge vertebrele spre un obstacol imaginar din creştet, inspirăm cînd capul merge din faţă spre spate şi expirăm la întoarcere. Exerciţiul are efecte asupra unor mici centri nervoşi legaţi de epifiză. 19) Prindem şi încleştăm alternativ mîinile cu plămînii plini. Exerciţiul are urmări fa-

vorabile asupra unei regiuni în care cei antici localizau „aripile îngerilor" și asupra plexului nervos cardiac. Fotografiile 20), 21) 22) 23) Rotim trunchiul și vertebrele lent, alternativ, căutînd aceleași senzații de împingere prin extremitățile încordate, inspirăm cînd trunchiul se înalță și se îndreaptă spre spate și expirăm la revenire și aplecare în față, profund, în sensuri alternative. Exercițiul are bune consecințe asupra organelor abdominale care primesc nervii din măduva spinării atît de des afectați în viața sedentară. 24) Inspirăm, trunchiul se ridică lent de la sol pînă ce brațele sînt întinse, iar capul „împinge" spre spate trăgînd de șira spinării, apoi se reține aerul menținînd și poziția, după care expirăm tot lent cînd trunchiul revine. Rețineți: toate exercițiile pînă la fig. 31 reechilibrează funcționarea organelor și glandelor abdomino-genitale. 25) Inspirăm, ridicăm picioarele bine întinse și împingem imaginar ca spre a le lungi, reținînd aerul și expirînd la coborîre. 26) Șira spinării formează un arc prin prinderea progresivă a mîinilor asupra vîrfurilor picioarelor, cu aerul reținut. 27) Cu picioarele bine întinse, aplecăm trunchiul înainte, expirînd ușor, astfel ca mîinile să tragă degetele picioarelor, iar capul să atingă genunchii, cu plămînii goliți la maximum. 28) Stăm în picioare, puțin aplecat înainte, fără aer în plămîni, abdomenul se umflă și se suge 29) succesiv, după care, cu multă atenție, se desfac (30—31) mușchii abdominali. 32) Cu respirație de voie, răsturnați și sprijiniți în ceafă și în coate, ținem bărbia lipită de piept,

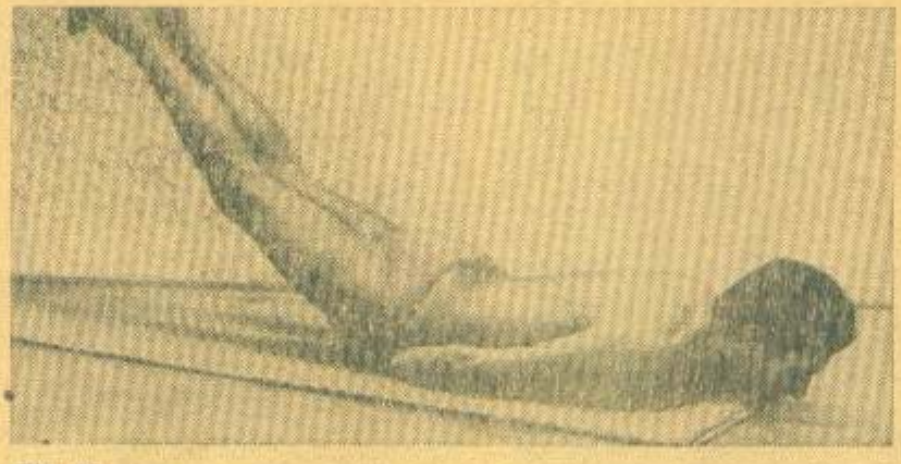

Fig. 25

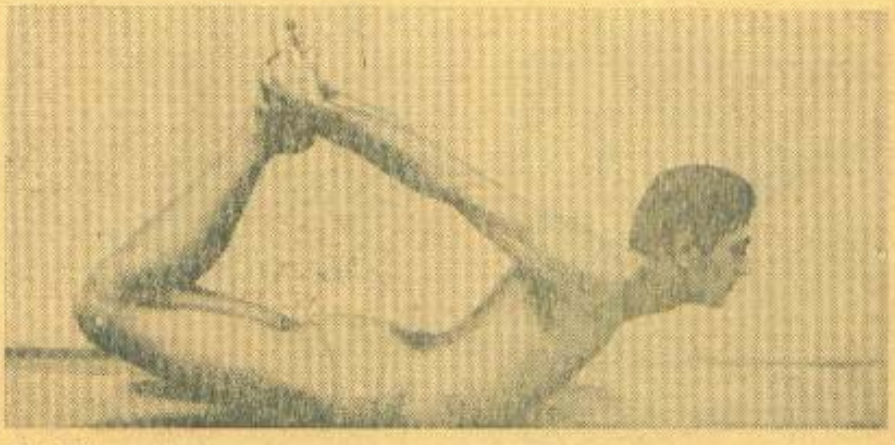

Fig. 26

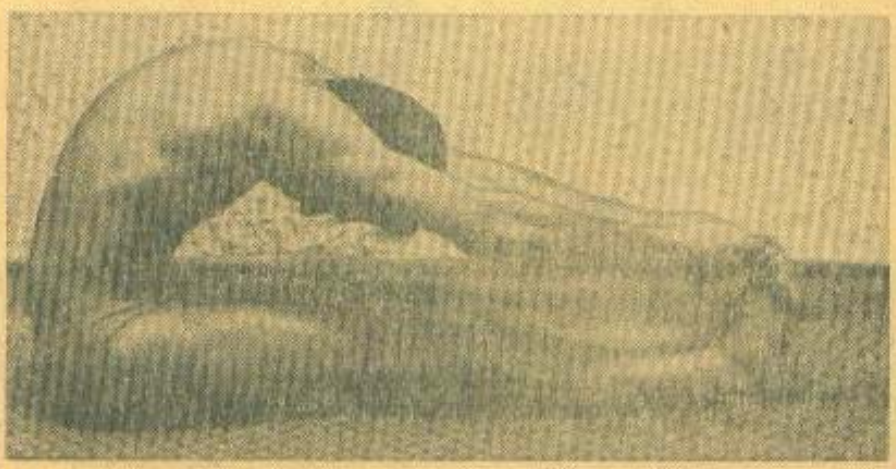

Fig. 27

Fig. 28

Fig. 29

Fig. 30

Fig. 31

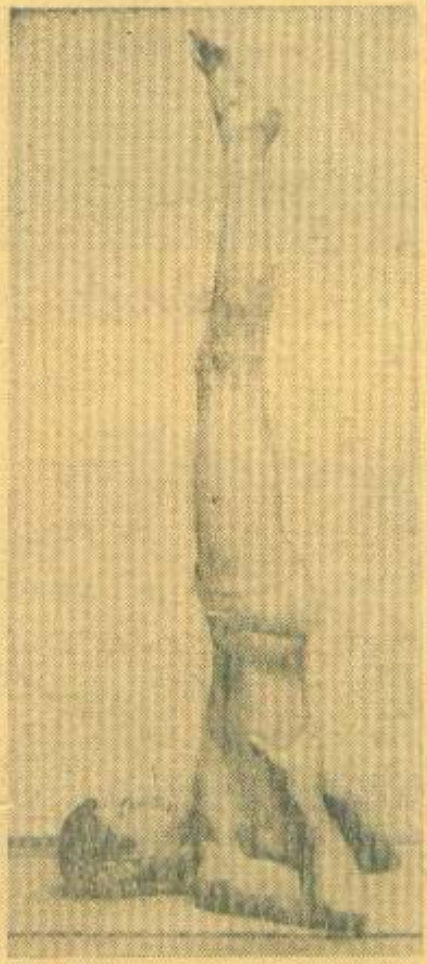

Fig. 32

dar corpul cît mai drept, şi împingem cu vîrfurile picioarelor în sus. Figura exercită presiune pe tiroidă şi fortifică laringele. 33—34) Sînt poziţii care nu trebuie făcute decît odihnit, corect antrenat, pentru că eficacitatea lor medicală este aproape la fel cu cea din exerciţiul precedent, adică „răstoarnă" energia tip yoghin spre centrii superiori. 35) Poziţia de meditaţie yoghină conferă stabilitate cu efort minim. 36) Relaxarea, „pînă nu-şi mai simte trupul"...

Pentru un om obişnuit, această a doua grupare se execută în ordinea indicată, cu mici pauze intercalate. Nu se începe un exerciţiu decît odihnit după precedentul. Un instructor calificat, care le-a încercat el însuşi, poate indica desfăşurarea lor în altă ordine, ori repetarea şi accentuarea vreunui exerciţiu, în mod deosebit, pentru remedierea unor eventuale deficite, organice sau — pentru o altă „acumulare" a efectelor neuroendocrine! — în vederea obţinerii altor rezultate medicale yoghine în funcţie de individualitatea etapelor parcurse.

ÎNGRIJIM SĂNĂTATEA, NU BOALA

În rezumat, recomandăm următorul program: după vreo săptămînă de purificare alimentară, într-o dimineaţă — după toaleta completă şi evacuarea intestinală — se face un masaj general al pielii cu o perie suficient de aspră (începînd cu fiecare deget al mîinii stîngi, apoi pe braţ în sus, pe piept şi pe spate, la fel pe mîna dreaptă, apoi pîntecele şi dosul, şi se co-

boară pe piciorul drept și cel stîng). După acest auto-masaj se practică primul tip de respirație ; apoi se execută „Salutul Soarelui" o dată sau de 2—3 ori, fie cu stilul respirator indicat fiecărei poziții, fie cu respirații libere pentru începători. La toate acestea adăugăm în fiecare dimineață săritul coardei și, în încheiere, relaxarea. După serviciu, cel ce își îngrijește și sănătatea, nu doar boala, își va rezerva o jumătate de oră — după cel puțin o lună de practică a primului ciclu descris la început — pentru a executa exercițiile din al doilea ciclu : fie toate într-o suită curgătoare (executînd o dată sau de 2—3 ori fiecare, dar tot rînd pe rînd, nu repetînd ciclul), fie alegîndu-și cîteva exerciții pe care le va studia zilnic, altele în fiecare zi, executînd toată gruparea într-o zi din săptămîna mai liberă, pînă cînd (peste cîteva luni, un an) le va stăpîni, conștient, spre a le adăuga la programul zilnic — la aproximativ 1—2 ore după masă.

Bineînțeles, programul propus se adresează celor care au un serviciu cu orar uniform. Cei care lucrează alternativ își vor alcătui un program gimnastic propriu, cît mai apropiat de cel expus. Se recomandă două importante reguli pentru toți : păstrarea unui ritm individual, riguros respectat, efectuînd aceleași exerciții la aceleași ore și, să nu ne grăbim în a obține „recorduri" spectaculoase care, în lipsa unui instructor, pot fi nocive.

Dacă reușim să realizăm acest program gimnastic, acele miraculoase efecte care mențin, de milenii, faima sistemului Yoga nu vor întîrzia să se arate...

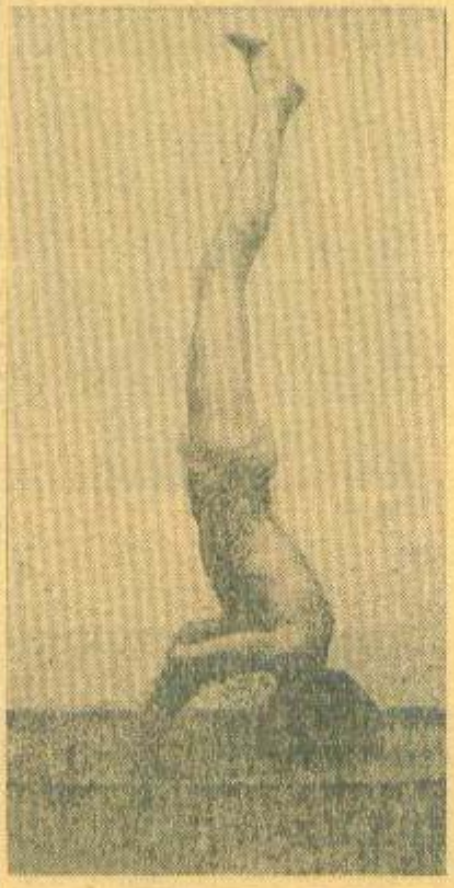

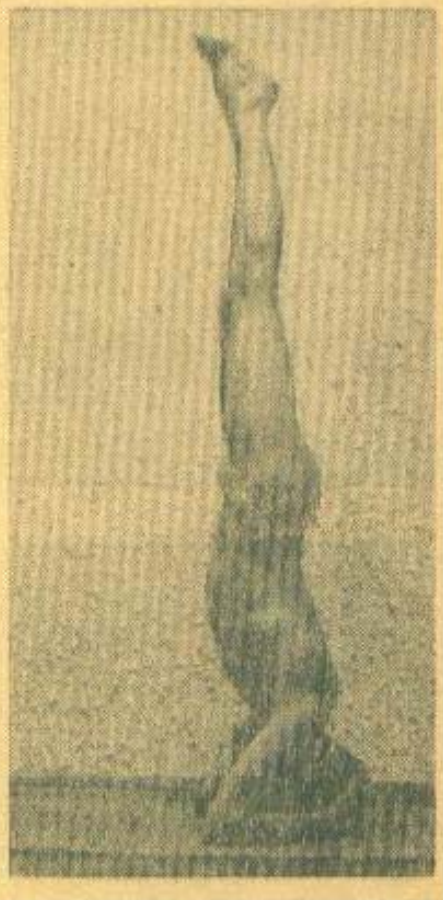

▲ *Fig. 33*

Fig. 34

Fig. 35 ▶

▼ *Fig. 36*

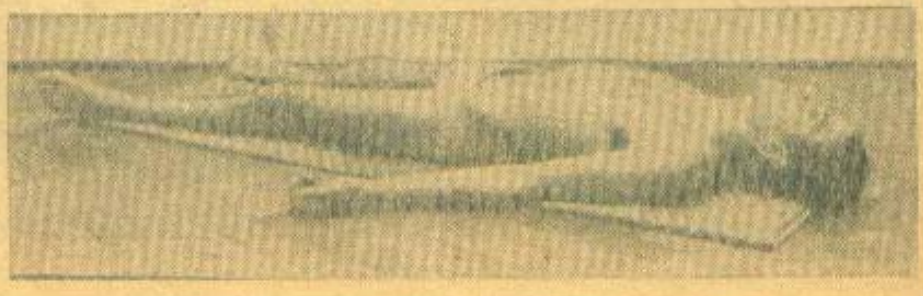

U M O R

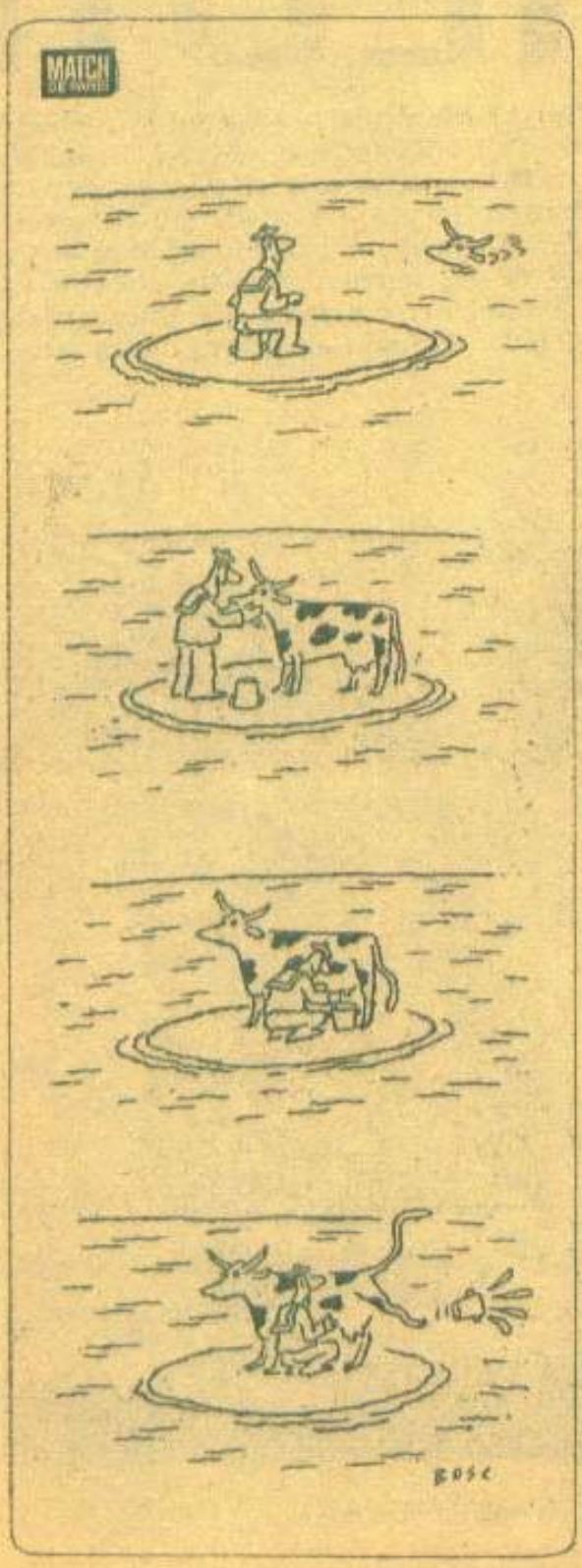

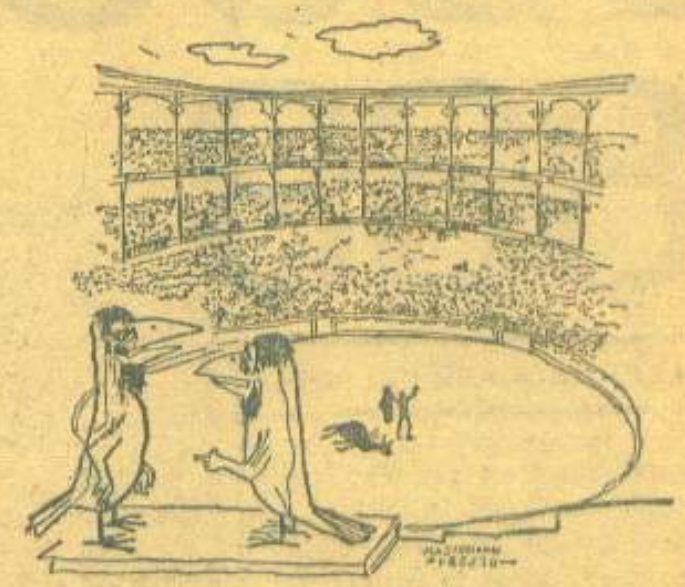

— Ai văzut cum l-a dat gata pe taur ?
— Da... metode cam invechite. La Chicago toate astea se fac cu mijloace complet automatizate.

„ZOO" de MASTROIANNI

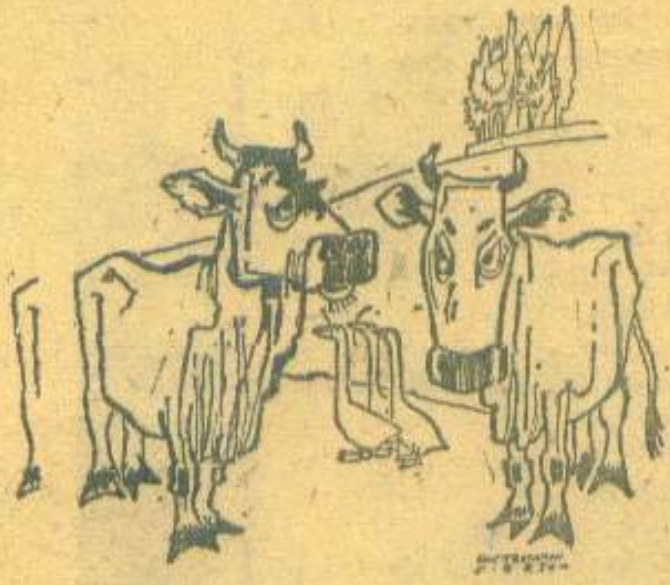

— De la o zi la alta, oamenii apreciază tot mai just adevăratele valori — iată, noi am ajuns acum la 4 000 lire kilogramul.

BUCUREȘTI 1869

Printre valorile artistice păstrate la cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, se află și colecția de fotografii realizate acum o sută de ani de primul român care s-a ocupat cu arta fotografică — Carol Popp de Szathmary. Această colecție cuprinde și numeroase aspecte ale Bucureștiului din anul 1869. Reproducem cîteva dintre ele.

FLACĂRA – ARHIVA FOTO

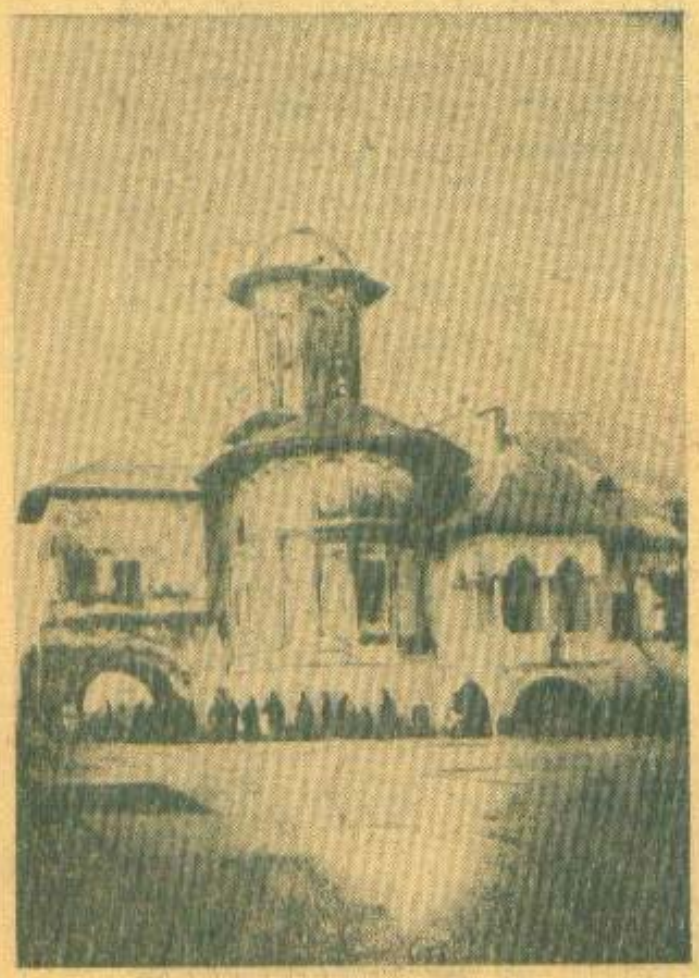

Paraclisul Mitropoliei, așa cum arăta la vremea aceea, cînd nu i se dărîmase turnul.

Sacagiu, cu apă de vînzare.

Un colț din hanul lui Manuc.

Surugiu domnesc.

Vînzător de vînat.

Tînără din cartierul Zece Mese, în ţinută de sărbătoare.

Lăptăreasă

Vînzător de iaurt.

Vînzător de mere.

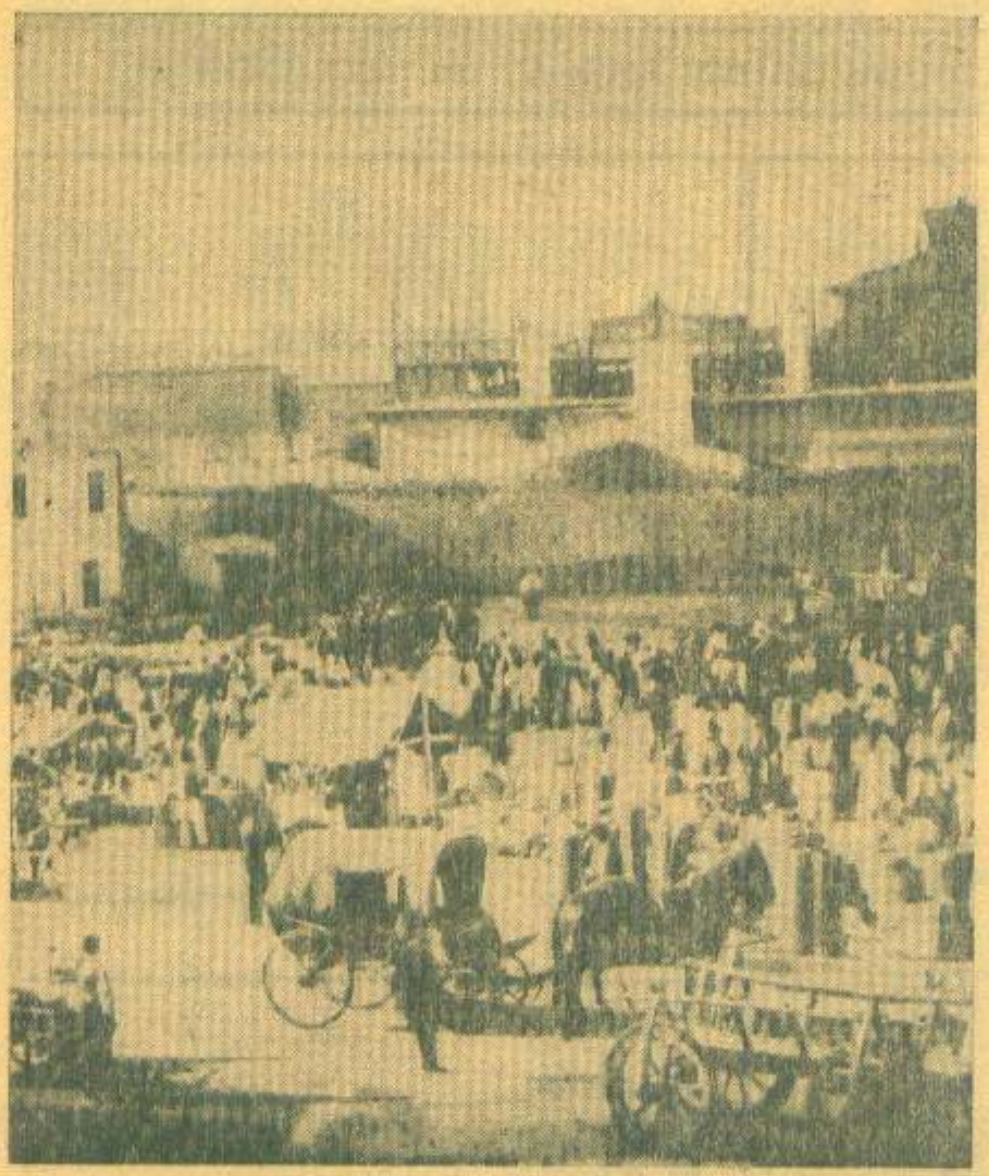

Piața Ghica (Piața Unirii de azi).

Biserica Doamnei, văzută de la intersecția Podului Mogoșoaiei cu Bulevardul Academiei (calea Victoriei și bulevardul Republicii de azi). Pe gardul de zid din jurul imobilului (casa Greciamu) se vede un panou cu fotografiile pe care le expunea Szathmary, acestea formînd una din marile curiozități ale Capitalei de atunci.

Biserica Sf. Gheorghe Nou, văzută dinspre Lipscani.

Dimbovița, pe porțiunea dintre actualul Palat al Justiției și spitalul Brîncovenesc.

DIN LUMEA FILMELOR DE DESEN ANIMAT de NELL COBAR

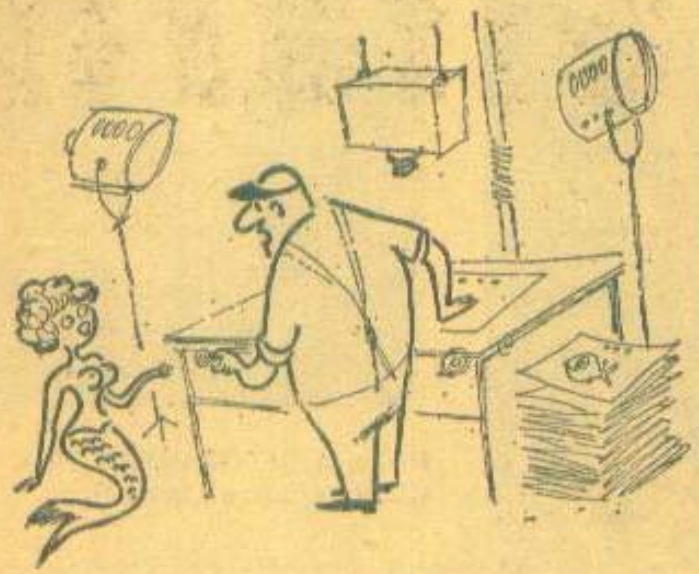

— Am auzit că vă trebuie un peștișor cu mult sexy...

...Am promis că nu mă întorc acasă fără un... OSCAR !

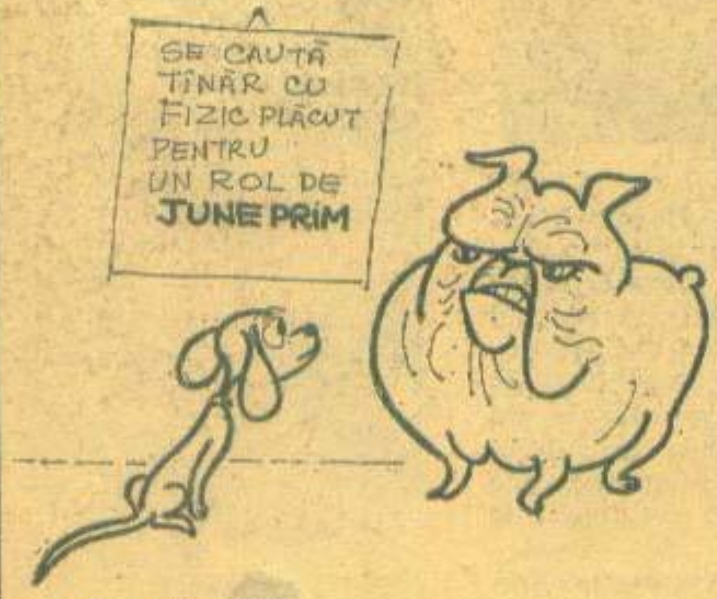

— Ți-au dat rolul ?
— Da' de unde ! !... Dacă n-am pile !...

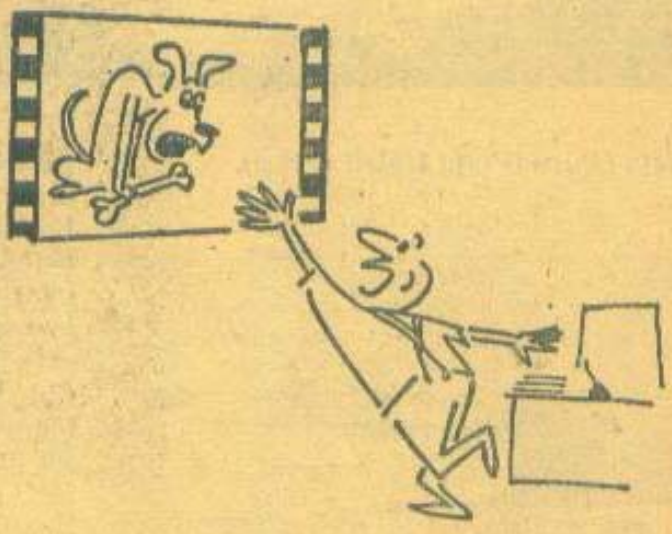

Regizorul (care le știe pe toate) :
— Oprește ! Să te învăț eu cum se mănîncă un os !...

marea bătălie a dezvoltării

de Silviu BRUCAN

Dintre cele „trei lumi" care formează lumea contemporană, cea de-a treia este indiscutabil cea mai eterogenă, deşi nici celelalte două, fiecare în felul său, nu se prezintă prea omogen, în zilele noastre.

Dar în definitiv ce este această lume a treia ? Este una din acele noţiuni frecvente pînă la abuz în vocabularul internaţional postbelic, care au apărut mai întîi în titluri de gazetă şi care s-au încetăţenit în pofida faptului că istoria şi politologii n-au reuşit să cadă de acord asupra unei definiţii ştiinţifice care să respecte regulile şi mai ales rigorile jocului. Într-adevăr, cum să prinzi într-o singură frază de dicţionar sau enciclopedie ceea ce este comun unui număr atît de mare de ţări, răspîndite pe atîtea continente şi avînd atît de diferite structuri economice, regimuri politice, tradiţii şi prejudecăţi ! Însăşi calificarea ca membru în această lume diversă este subiect de dispută : la Alger au reprezentat-o 77 de ţări, iar la O.N.U. statistica înregistrează

În America Latină — ca şi în Africa sau Asia — mizeria se împleteşte cu „explozia populaţiei".

marea bătălie a dezvoltării

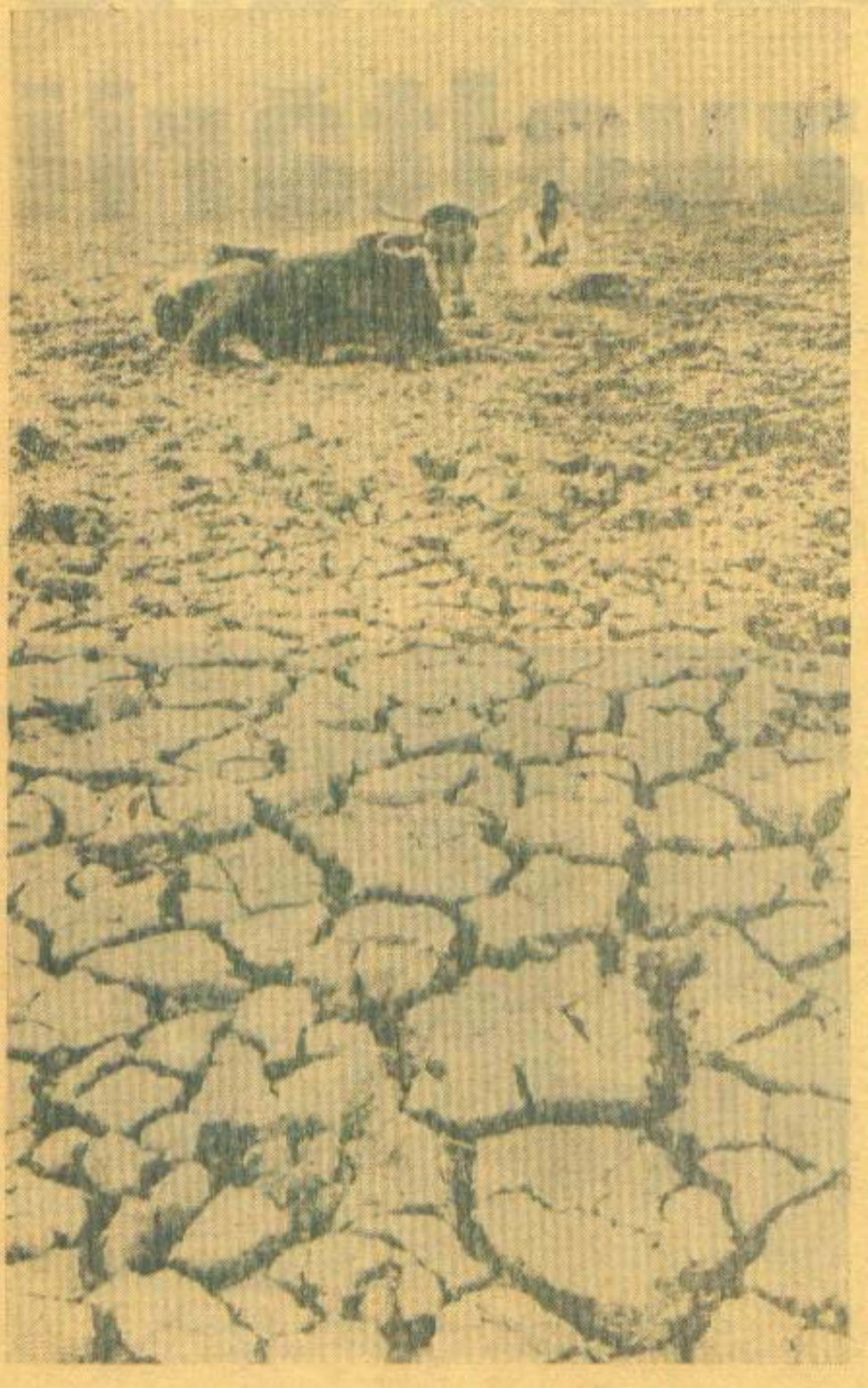

O „vacă sacră" în India, pe fondul unui pămînt crăpat de secetă — consecință nu numai a vitregiilor naturii, ci și a îndelungatei dominații coloniale.

86, deși la Alger au participat și țări care nu sînt membre ale O.N.U. !

Cum, însă, nu este singura noțiune din domeniul gîndirii sociale contemporane al cărei conținut este aprig controversat, funcționarii organizației internaționale, care n-au timp de pierdut, au început să o folosească în legătură cu problema *dezvoltării* economice, incontestabil problema majoră a acestei lumi și comună tuturor membrilor ei. La urma urmei, care țară nu dorește să se dezvolte ?

ORIGINEA ȘI DIMENSIUNEA SUBDEZVOLTĂRII

Prăpastia creată între nivelul de dezvoltare economică și de trai din țările capitaliste avansate și cel din țările Africii, Asiei și Americii Latine constituie unul din rezultatele cele mai caracteristice ale exploatării coloniale de veacuri.

Capitalismul contemporan nu trebuie și nu poate fi judecat numai după țările din prima categorie, după așa-numitele țări occidentale, ci în ansamblul său, inclusiv această lume a treia, întrucît exploatarea nemiloasă a bogăției și forței de muncă a acestei lumi a constituit și constituie și astăzi una din sursele importante ale civilizației occidentale, cu realizările ei în materie de forță productivă și standard de viață.

În 1965, produsul social total în țările industriale avansate a fost de aproximativ 1 400 miliarde dolari, în timp ce în țările lumii a treia a fost de numai 250 miliarde dolari, deși populația acesteia este de două ori mai numeroasă. Drept rezultat, deca-

Contraste africane : transistor și „cărucior".

lajul în privința standardului de viață este strigător : majoritatea țărilor din lumea a treia (65) are un venit național pe cap de locuitor sub 100 de dolari anual, în timp ce media în țările capitaliste dezvoltate este de circa 2 000 de dolari anual ! Cu alte cuvinte, oamenii lumii a treia sînt de 20 de ori mai săraci.

Ca urmare a diviziunii muncii dintre cele două lumi ale sistemului mondial capitalist, țările în curs de dezvoltare constituie și acum anexe agrare și furnizoare de materii prime pentru țările capitaliste dezvoltate : în 1966, toate țările lumii a treia au realizat doar 11,8% din producția industrială capitalistă, iar produsele lor agricole și materiile lor prime se îndreaptă în proporție de 60% din exportul Asiei și Africii și 80% din exportul Americii Latine către țările capitaliste dezvoltate, ceea ce creează o stare de dependență de piața mondială capitalistă și premisa economică pentru asigurarea sferei de influență politică a imperialismului.

Includerea noilor state în „zonele" monetare ale fostelor metropole, persistența vechii rețele de transporturi și comunicații, a limbii și culturii foștilor stăpînitori, a procesului de recrutare și formare a cadrelor de conducere, administrație și de ofițeri la universitățile și școlile militare din Occident formează, toate la un loc, un sistem de relații și de fire al cărar capăt duce în marile capitale apusene. Este caracteristic în această privință că în cursul operațiunii O.N.U., în Congo, inițiată aparent împotriva agresiunii foștilor colonialiști belgieni, toate telegramele, convorbirile telefonice, expedierile de fonduri etc. de la New York spre capitala republicii Congo trebuiau să fie efectuate prin... Bruxelles !

Neocolonialismul exploatează toate aceste avantaje în favoarea puterilor occidentale, folosind o gamă foarte variată de metode, de la „ajutorul economic" și militar, investiții pentru cucerirea pozițiilor-cheie în economie, la constituirea de guverne-client, organizarea de conspirații și complo-turi, instalarea de baze militare și atragerea în blocuri militare imperialiste.

Dat fiind că, în situația actuală, țările în curs de dezvoltare nu se pot lipsi de ajutoare economice, credite și

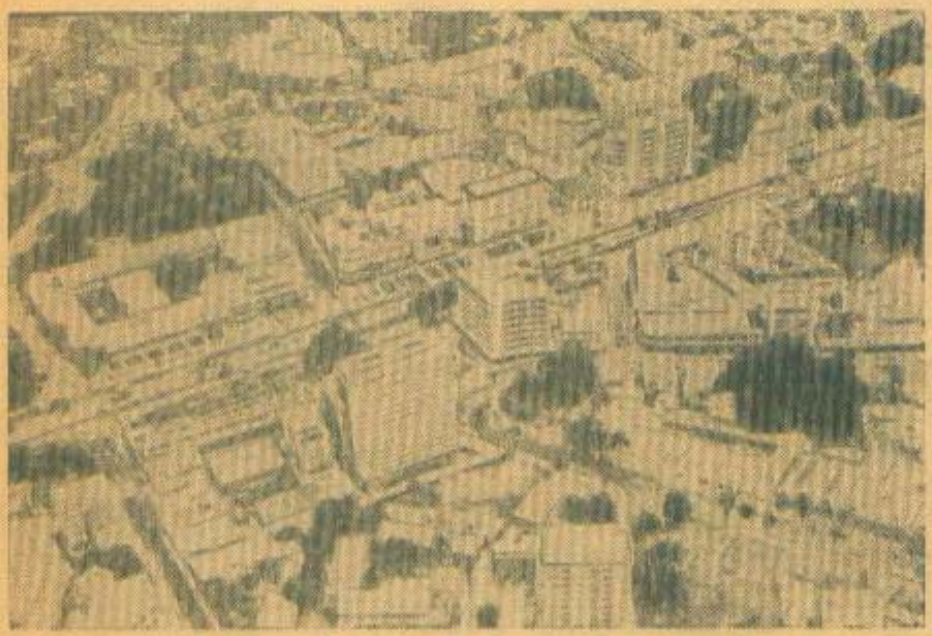

Moneta națională — semn al independenței cucerite cu atîtea sacrificii de Congo (Kinshasa)

Centrele orașelor-capitală — unde locuiau stăpînitorii colonialiști — au înfățișare modernă, așa cum o dovedește acest aspect al Kinshasei.

marea bătălie a dezvoltării

investiții particulare din țările imperialiste, acestea din urmă folosesc situația pentru a obține concesii economice, a impune condiții politice sau baze militare.

De aceea, bătălia subdezvoltării economice se îmbină în mod organic cu lupta politică pentru smulgerea rădăcinilor dominației imperialiste, îngrădirea monopolurilor străine și eliminarea lor din economie, crearea și dezvoltarea industriei naționale, înfăptuirea unei politici externe independente.

În același timp, decalajul economic din cadrul sistemului capitalist stîrnește în ultimii ani o grijă profundă în metropolele occidentale. Creșterea demografică, al cărei ritm în țările Asiei, Africii și Americii Latine este mult mai înalt decît cel din statele europene, a adăugat problemei o nouă dimensiune. În ultimii zece ani, populația lumii a treia a sporit în medie cu 2,5% anual, iar în America Latină chiar cu 2,8%. Întrucît pentru fiecare procent de spor de populație menținerea standardului de viață necesită o investiție de 4% capital, aceste țări ar trebui să investească 10% (iar America Latină peste 11%) din venitul național numai pentru a face față creșterii demografice.

Din nou deci strigătorul decalaj : în timp ce în țările dezvoltate venitul pe cap de locuitor crește cu circa 60 dolari pe an, în țările lumii a treia cifra este mai mică de 2 dolari. Paul Hoffman, administratorul programului O.N.U. pentru dezvoltarea economică, făcea socoteala că dacă țările din celei trei continente subdezvoltate continuă să crească într-un asemenea ritm, vor atinge la sfîrșitul secolului un venit anual mediu pe cap de locuitor sub 200 de dolari. Ce va însemna în anul 2000 un venit de 200 dolari pe an, cînd în prezent cifra medie în lumea occidentală este de 10 ori mai mare !

Nu-i de mirare că „explozia populației", cum este denumit fenomenul demografic al lumii a treia, stîrnește atîta neliniște în Occident. Chestiunea care revine mereu în parlamente și în presă se reduce în esență la aceasta : se vor mulțumi oare popoarele din Asia, Africa și America Latină să rămînă în cadrul sistemului capitalist care le condamnă la foamete și mizerie și la o perspectivă atît de sumbră în viitor ?

REMEDII ȘI SOLUȚII

Pînă la soluția radicală a problemei, nu lipsesc însă teoriile și metodele privind soluții parțiale. În cadrul organizațiilor și conferințelor internaționale s-au afirmat numeroși experți și teoreticieni ai subdezvoltării, iar evoluția modului lor de a gîndi a fost extrem de sinuoasă.

La O.N.U., în primii ani, subdezvoltarea era simplificată pînă la a o reduce la o chestiune tehnică. Rezultatele „Planului Marshall" în Europa occidentală au creat o adevărată euforie și experții nu vedeau nici un motiv pentru care soluția redresării în țările avansate n-ar putea fi aplicată cu același rezultat în țări înapoiate.

După un timp, ei s-au dumirit și au început să aprecieze că plasarea profitabilă a capitalurilor depinde de priceperea și calificarea oamenilor care decid asupra investițiilor. Accentul s-a deplasat de la bani la tehnicieni, administratori, specialiști. Cu timpul, aceștia au devenit legiune : administratori, educatori, experți monetari, medici, hidrologi, veterinari, electricieni etc. au împînzit lumea a treia.

Apoi, teoreticienii subdezvoltării s-au bătut cu palma pe frunte și au exclamat : la ce servesc consilierii tehnici dacă sînt nevoiți să funcționeze în cadrul unor sisteme și insti-

Într-o economie bazată pe monocultură, exportul îl constituie doar roadele acesteia.

Creşte o intelectualitate proprie.

tuţii incompatibile cu dezvoltarea economică ? Aceasta a fost perioada în care a luat naştere şi faimoasa „Alianţă pentru progres". Elaborată la Washington, ea pornea de la premisa că pentru a ieşi din înapoierea economică şi culturală, ţările latino-americane au nevoie de reforme — în special agrară — şi de înlocuirea juntelor militare cu regimuri parlamentare. Această schemă naivă a eşuat lamentabil pentru bunul şi simplul motiv că cercurile sociale pe care se sprijină Washingtonul în asigurarea dominaţiei în America Latină s-au opus atît reformei agrare, cît şi democraţiei parlamentare şi, drept rezultat, în prezent numărul juntelor militare la putere a crescut în loc să scadă.

Important este că, în special ca urmare a luptei duse de ţările socialiste şi a exemplului convingător pe care-l oferă industrializarea lor rapidă, s-a impus pe plan mondial teza că *principala metodă pentru dezvoltarea economică o constituie industrializarea*. În prezent, în teoria dezvoltării este un lucru cîştigat că numai industrializarea ţării poate constitui baza atît a progresului economic, cît şi a independenţei naţionale.

Revendicările ţărilor în curs de dezvoltare privesc de asemenea condiţiile din comerţul mondial care operează în prezent împotriva lor — comerţul neechivalent, discriminările tarifare, termenii creditelor etc. Ca rezultat, partea acestor ţări în comerţul mondial a scăzut de la 27% în 1953 la 19,3% în 1966. Un exemplu cras de comerţ neechivalent îl

marea bătălie a dezvoltării

Baraj din Ghana — element important în dezvoltarea industrială a țării.

constituie faptul că o mașină industrială care acum cîțiva ani putea fi cumpărată cu 10 tone de cacao, astăzi Ghana o plătește cu 25 tone de cacao. Pierderile suferite de țările lumii a treia datorită acestui gen de comerț au atins 2 miliarde și jumătate dolari anual.

In ce privește creditul, datoria publică a țărilor primitoare s-a urcat în ultimii zece ani de la 10 miliarde la 45 miliarde de dolari, așa încît dobînzile ridicate înghit aproape complet profiturile obținute de pe urma creditelor.

Cele două conferințe mondiale U.N.C.T.A.D. au subliniat cu tărie necesitatea ca țările capitaliste dezvoltate să adopte măsuri pentru înlăturarea discriminărilor în comerț și a condițiilor împovărătoare ale creditelor. A avut un deosebit ecou propunerea României Socialiste de a se aloca credite în utilaje țărilor în curs de dezvoltare, plata lor fiind efectuată în produse obținute cu aceste utilaje.

Revendicările țărilor lumii a treia găsesc un reazim puternic în țările socialiste. Schimburile lor cu țările în curs de dezvoltare au crescut sensibil, iar exporturile acestora către lumea socialistă în perioada 1960—1966 au sporit de trei ori mai repede decît exporturile către țările capitaliste avansate. Nu este vorba numai de latura cantitativă, ci și de faptul că schimburile cu țările socialiste concura la industrializare, nu se lovesc de discriminări și se bazează pe acorduri de lungă durată cu caracter de stabilitate.

Bătălia împotriva subdezvoltării rămîne la ordinea zilei ca problemă majoră a omenirii.

Aghata CHRISTIE

CAZUL SLUJNICII PERFECTE

FLACĂRA ENIGMA

— Îmi permiteţi, stimată doamnă, să vă vorbesc o clipă? spuse din prag Edna, slujnica domnişoarei Marple, care îi răspunse imediat:

— Desigur, Edna! Intră şi închide uşa. Despre ce este vorba?

Edna închise, ascultătoare, uşa şi înaintă cîţiva paşi.

— Ce este, Edna? o întrebă domnişoara Marple pe un ton încurajator.

— Of, stimată doamnă, este vorba de verişoara mea Gladdie.

— Doamne, răspunse domnişoara Marple gîndindu-se numaidecît la o nenorocire, i s-a întîmplat ceva?

Edna se grăbi să o asigure:

— Nu, stimată doamnă, nu e ceea ce credeţi dv., dar este foarte tulburată, pentru că şi-a pierdut postul.

— Nu lucra oare la acele domnişoare... Skinner?

— Da, stimată doamnă, este exact. Gladdie e acum foarte tulburată, chiar extrem de tulburată.

— Gladdie parcă a schimbat şi mai înainte destul de des posturile, nu-i aşa?

— Da, într-adevăr, stimată doamnă. Lui Gladdie îi plăcea întotdeauna să schimbe postul. Întotdeauna însă ea era aceea care pleca.

— Şi de data asta, e altfel? întrebă domnişoara Marple cu un ton sec.

— Da, şi tocmai acest fapt a tulburat-o strașnic pe Gladdie. Domnişoara Marple păru puţin mirată. Edna continuă:

— Ştiţi, stimată doamnă, este vorba mai ales de modul cum au decurs faptele... şi cum le-a privit domnişoara Skinner.

— Cum le-a privit domnişoara Skinner? răsună vocea domnişoarei Marple.

De data aceasta, Edna începu să despacheteze.

— Of, stimată doamnă, Gladdie a suferit un adevărat şoc. S-a pierdut una din broşele domnişoarei Emilia. Gladdie însă i-a ajutat s-o caute pretutindeni. Domnişoara Lavinia a avertizat-o totuşi că se duce la poliţie să anunţe dispariţia broşei; dar, deodată, în fundul mesei de toaletă se găsi, spre fericirea lui Gladdie, broşa.

A doua zi însă se sparse o farfurie şi Lavinia izbucni imediat, anunţînd-o pe Gladdie că este concediată cu un preaviz de o lună. Gladdie a rămas însă cu impresia că domnişoara Lavinia a folosit farfuria numai ca pretext, motivul adevărat fiind broşa pe care cele două domnişoare erau sigure că a furat-o, şi numai auzind de poliţie, a pus-o la loc.

Domnişoara Marple ascultase relatarea cu răbdare, fiind convinsă de nevinovăţia lui Gladdie.

Cu o voce blîndă, Edna o rugă să întreprindă ceva.

Domnişoara Marple îi promise că va discuta cu domnişoarele Skinner.

Old Hall era o casă veche în stil victorian înconjurată de un parc şi de păduri. Cînd s-a constatat că aşa cum este nu poate fi închiriată, nici vîndută, un speculant întreprinzător a împărţit-o în patru locuinţe cu încălzire centrală comună. O locuinţă a fost închiriată de o bătrînă doamnă bogată şi excentrică cu slujnica ei. A doua locuinţă a închiriat-o un judecător pensionar din India, cu soţia. O foarte tînără pereche, recent căsătorită, a închiriat a treia locuinţă, iar pe cea de-a patra au închiriat-o numai cu 2 luni în urmă două femei necăsătorite, purtînd numele de Skinner. Chiriaşii se întîlneau foarte rar, deoarece nu aveau nici un fel de interese comune.

Domnişoara Marple îi cunoştea pe toţi locatarii, însă numai superficial. Lavinia Skinner, mai în vîrstă decît sora ei, era ceea ce s-ar putea numi stîlpul familiei. Emilia, sora mai tînără, îşi petrecea majoritatea timpului în pat, suferind de diferite boli care, după părerea întregii comune St. Mary Mead, erau în majoritate născocite. Dacă, spuneau ei, domnişoara Emilia ar suferi numai pe jumătate din cît se prefăcea că suferă, ar fi trimis de mult după doctorul Haydok. Cînd i se spuse aceasta, domnişoara Emilia răspunse că boala ei n-ar fi chiar atît de simplă, întrucît cei mai mari specialişti din Londra nu i-au putut da un diagnostic. Dar că un medic tînăr ar fi început s-o trateze într-un mod radical şi spera că starea sănătăţii sale se va îmbunătăţi cu adevărat.

Cînd sosi la Old Hall, domnişoara Marple fu întîmpinată de Gladdie, care arăta mai prost decît putea să-şi imagineze cineva. În sufragerie, domnişoara Marple fu salutată de domnişoara Lavinia.

— Frumos din partea dv. că ne vizitaţi, zise ea; Emilia stă în pat; biata, astăzi se simte mizerabil. Sper că va voi să vă vadă, aceasta desigur i-ar da curaj. Există însă perioade cînd se simte atît de prost încît nu vrea să vadă pe nimeni. Săraca, are atîta răbdare!

Începuse conversaţia şi, cum tema principală a conversaţiilor la St. Mary Mead erau slujnicele, n-a fost greu pentru domnişoara Marple să aducă discuţia pe acest făgaş. Domnişoara Marple îi spuse domnişoarei Lavinia că a auzit că simpatica fată Gladdie Holmes o părăseşte.

Domnişoara Lavinia dădu din cap afirmativ:

— De miercuri într-o săptămînă. Ştiţi, sparge lucrurile — de aşa ceva nu avem nevoie.

Domnişoara Marple îi răspunse că este greu să-ţi vină o slujnică la ţară şi o întrebă pe domnişoara Lavinia dacă este cu adevărat înţelept s-o concedieze pe Gladdie.

Domnişoara Lavinia îi răspunse cu un aer important.

— Pentru aceasta am motivele mele.

Domnişoara Marple replică:

— După cum am auzit, aţi pierdut o broşă?...

— M-ar interesa într-adevăr să ştiu cine v-a spus asta? Dacă aş vrea să fiu cu totul sinceră, v-aş spune că sînt aproape sigură că ea a luat-o. Apoi s-a căit şi a adus-o înapoi. Firește că omul nu poate susţine nimic pînă cînd nu este absolut sigur.

Schimbă tema.

— Haideţi s-o vedeţi pe Emilia, domnişoară Marple. Sînt convinsă că vizita dumneavoastră o va bucura.

Domnişoara Marple o urmă smerită pe domnişoara

Lavinia pînă la ușa la care gazda bătu. Domnișoara Marple intră într-o cameră ce se afla în semiîntunerie. În pat era domnișoara Emilia, care o lămuri că astăzi are una din zilele sale proaste.

— Cel mai prost lucru, la boală, este faptul că omul e conștient ce povară reprezintă pentru cei din jur, zise ea melancolic.

În timp ce Lavinia ieșise din cameră pentru a executa comenzile bolnavei, Emilia zîmbi ușor, declarînd vizitatoarei sale că nu-i place de loc să provoace griji altora.

În seara aceasta, domnișoara Marple îi exprimă Ednei temerile ei privind reușita misiunii sale.

*

* *

La St. Mary Mead se răspîndise repede vestea că domnișoarele Skinner primesc o nouă slujnică printr-un birou de plasare și anume, una care întrunește toate condițiile.

Are o recomandare foarte bună, îi place viața la țară și pretinde și un salariu mai mic decît Gladdie.

— Am impresia că într-adevăr am avut un mare noroc.

— Probabil, replică domnișoara Marple, care se întîlni cu domnișoara Lavinia într-o pescărie. Totul îmi pare prea frumos ca să fie adevărat!

Cînd domnișoara Marple mai făcu o vizită la Old Hall cu prilejul recrutării unor ajutoare voluntare pentru un bazar de binefacere ușa îi fu deschisă de noua slujnică, Mary Haggins. Avea, realmente, un aspect impozant: avea în jur de 40 de ani și era posesoarea unui păr negru, bogat și frumos.

Domnișoara Lavinia părea mult mai mulțumită ca de obicei. Dădu o contribuție bănească importantă pentru bazar.

Domnișoara Marple remarcă cît de bine arată.

— Am într-adevăr impresia că o datorez în mare parte lui Mary. Sînt atît de fericită că m-am hotărît să o concediez pe fata cealaltă! Mary este cu certitudine un bun de neprețuit. Gătește excelent, servește perfect la masă și păstrează locuința noastră într-o curățenie exemplară. Nu mai vorbesc cum se poartă cu Emilia!

Domnișoara Marple se interesă imediat de starea sănătății Emiliei.

— Of, în ultimul timp e plină de toane, săraca. Desigur că n-are nici o vină, însă aceasta îngreunează situația. Dar Mary face față la toate.

— Într-adevăr, spuse domnișoara Marple, aveți un mare noroc.

— Da, desigur, am credința că Mary este răsplata tuturor rugăciunilor noastre.

— Eu însă... în locul dv. aș fi mai vigilentă.

Lavinia Skinner probabil că nu sesizase sensul acestei observații. Răspunse:

— Vă asigur că voi face totul, numai să se simtă bine la noi. Nu știu ce-aș face dacă ar pleca!

— Nu mă aștept să plece înainte de a-și fi pregătit plecarea, răspunse domnișoara Marple aruncînd o privire plină de semnificație gazdei.

— Cum merg treburile cu mica dumneavoastră Edna? întrebă domnișoara Lavinia.

— Merg destul de bine. Bineînțeles nu este nimic deosebit, nu e ca Mary a dumneavoastră. Cel puțin știu despre ea că este originară din comună.

Cînd ieșise din hol auzi glasul iritat al bolnavei, care dăduse cîteva ordine și ceruse să vină domnișoara Lavinia.

Mary cea destoinică îi anunță Laviniei că o cheamă sora ei. Apoi îi deschise domnișoarei Marple ușa și îi ajută să-și îmbrace haina. Îi dădu umbrela, într-un mod ireproșabil.

Domnișoara Marple luă umbrela, o scăpă din mînă și cînd încercă să o ridice îi căzu din mînă poșeta care se deschise.

Mary îi înmînă diversele obiecte ce căzuseră: o batistă, un notes, un portofel vechi de piele, doi șilingi și trei pence și un baton de zahăr. Domnișoara Marple primi ultimul obiect cu unele ezitări.

— Probabil că mi l-a dat băiatul doamnei Clemant. Îmi aduc aminte cum linsea un asemenea baton, apoi a luat poșeta mea cu care se juca. Este foarte lipicios, nu-i așa?

Mary se aplecă să ridice ultimul obiect — o mică oglindă. Cînd o preluă de la ea, domnișoara Marple exclamă:

— Ce noroc că nu s-a spart!

Își luă apoi rămas bun; Mary stătea amabilă la ușă ținînd în mînă batonul de zahăr. Avea o față total inexpresivă.

*

* *

Zece zile avea să mai asculte comuna St Mary Mead imnurile de laudă pentru comoara domnișoarelor Lavinia și Emilia.

În a unsprezecea zi a intervenit un eveniment senzațional. Mary, acel model de cinste, dispăru. În patul ei nu dormise nimeni, iar ușa din față era larg deschisă. Dispăruse noaptea.

N-a dispărut însă numai Mary, ci și două broșe ale domnișoarei Emilia!

Aceasta a fost însă numai începutul unei serii de catastrofe.

Tinerei doamne Devereux i se furaseră diamantele, o dată cu cîteva blănuri scumpe primite ca dar de nuntă; judecătorului și soției le dispăruseră de asemenea bijuteriile. Cea mai mare pagubă a suferit-o însă doamna Carmichael: acesteia nu numai că i se furaseră toate bijuteriile, dar îi dispăruse și o importantă sumă de bani.

Slujnica perfectă avea, după toate probabilitățile, cheii cu care puteau fi deschise toate locuințele!

De remarcat că la St. Mary Mead oamenii simțeau o satisfacție diabolică. Cît de mult o ridicase în slăvi domnișoara Lavinia pe excelenta Mary și aceasta nu era decît o hoață obișnuită!

Au urmat alte surprize interesante. Nu numai că Mary spălase putina, dar biroul de plasare care a trimis-o și care garantase pentru documentele ei, constată cu groază că Mary Haggins nici nu existase vreodată. Era într-adevăr numele unei slujnice care lucrase la o familie onorabilă, așa că adevărata Mary Haggins, trăia acum liniștită în Cornwall.

— Blestemată și ingenioasă născocire — fu silit să recunoască inspectorul Slack. După părerea mea, femeia asta e-n legătură cu o întreagă bandă. Aproape același caz s-a întîmplat cu un an în urmă la Northumberland. Nu s-a reușit să se dea de urma obiectelor furate și nici să fie prinși răufăcătorii. Noi însă, cei din Much Benham, o vom scoate la capăt.

Inspectorul Slack era întotdeauna plin de optimism. În ciuda acestui fapt, săptămînile se scurgeau, iar

Desen de V. OLAC

presupusa Mary Haggins continua să se afle liberă. Inspectorul Slack își dublase energia ce contravenea numelui său *

Domnișoara Lavinia plîngea necontenit. Domnișoara Emilia era atît de tulburată și se simțea atît de distrusă, încît îl chemă pînă și pe medicul comunei, dr. Haydock. Întreaga comună era curioasă să afle ce crede doctorul despre starea sănătății sale. Prin intermediul farmacistului, se află că medicul îi prescrise un amestec de valeriană, care ar fi fost medicamentul principal folosit în armată împotriva simulanților.

În curînd se aflase în comună că domnișoara Lavinia era nemulțumită de tratamentul medical și că, deci, socotește de îndatorirea sa să fie în apropierea specialistului londonez care cunoaște boala surorii sale. Ca urmare a acestei hotăriri, locuința a fost anunțată în ziar ca liberă și de închiriat.

Acestea s-au petrecut la cîteva zile după ce domnișoara Marple, roșie și indignată, se opri la postul de poliție Much Benhame, întrebînd de inspectorul Slack.

Inspectorului Slack nu-i era simpatică domnișoara Marple. Știa însă că superiorul său, colonelul Melchett, nu împărtășește părerea aceasta.

— Bună ziua, domnișoară Marple, cu ce vă pot servi ?

— Doamne, răspunse domnișoara Marple, mă tem că vă grăbiți !

— Am foarte mult de lucru, răspunse inspectorul Slack, însă vă pot acorda o clipă.

— Iertați-mă, oftă domnișoara Marple. Sper că voi putea explica despre ce este vorba. Uneori este foarte greu să te exprimi just, nu credeți ?

— Despre ce este vorba ?

— Mă refer la slujnica domnișoarei Skinner, Gladdie.

— Poate Mary Haggins ? răspunse inspectorul Slack.

— Aceasta este a doua slujnică. Eu m-am gîndit însă la Gladdys Holmes, o fată foarte cinstită.

— Pe cît știu nu a existat nici un denunț împotriva ei, răspunse inspectorul.

— Nu știu dacă cineva a denunțat-o, însă vreau să spun că cel mai important lucru ar fi s-o găsim pe Mary Haggins.

— Desigur, fu de acord inspectorul Slack. Aveți în această direcție vreo propunere ?

— Ca să spun drept, am. Pot să vă întreb mai întîi ceva ? V-ar ajuta niște amprente digitale ?

— Tocmai aici ne-am lovit de greutăți, replică inspectorul Slack. Se pare că a efectuat munca ei numai în mănuși de cauciuc și a fost foarte precaută. În întreaga locuință n-am găsit nici un fel de amprente digitale.

— Dar dacă le-ați avea, v-ar ajuta în cercetări ?

— Desigur. La Scotland Yard s-ar putea să i se cunoască amprentele. Aș spune că nu este la prima ei operă !...

Domnișoara Marple își deschise poșeta, și scoase din

* *Slack* = slab (n. tr.).

ea o cutioară de carton în care se afla o oglinjoară învelită în vată.

— Iată această oglinjoară din poşeta mea, care are amprentele digitale ale slujnicei. Cred că ar trebui să fie foarte vizibile, deoarece mai înainte a atins cu degetele o substanţă foarte lipicioasă.

Inspectorul Slack o privi cu gura deschisă.

— V-aţi confecţionat în mod intenţional amprentele ei digitale?

— Desigur!

— Aşadar, aţi bănuit-o?

— Da. Mi-a venit această idee văzînd-o atît de perfectă. De fapt bănuiala mea i-am comunicat-o şi domnişoarei Lavinia. Ea a trecut însă peste observaţia mea, neluînd-o în seamă.

— Credeţi-mă, vă sînt foarte îndatorat, declară inspectorul Slack, care între timp îşi recăpătă echilibrul. Trimitem amprentele la Scotland Yard şi aşteptăm rezultatul.

Domnişoara Marple îi aruncă o privire foarte gravă.

— Cred inspectore, că nu v-aţi gîndit de loc să adînciţi puţin ancheta acasă?

— Ce vreţi să spuneţi prin aceasta, domnişoară Marple?

— Am avut tot timpul sentimentul că ceva nu este în regulă. Mă gîndesc la chestiunea aceea cu Gladdie şi broşa. Gladdie este o fată cinstită şi desigur că nu luase broşa. De ce a bănuit-o atunci domnişoara Skinner că a luat-o? Domnişoara Skinner nu e proastă. Da de unde! De ce a vrut atunci să scape de fată? Era ceva ciudat, dar am observat ceva şi mai ciudat. Domnişoara Emilia era o ipohondră, dar era primul ipohondru din lume care nu chema un medic, pe cînd după cum se ştie ipohondrilor le plac medicii.

— Totuşi ce vreţi să spuneţi prin aceasta, domnişoară Marple?

— Vreau să spun că domnişoara Lavinia şi domnişoara Emilia sînt fiinţe bizare. Domnişoara Emilia petrece, uneori, zile întregi într-o cameră întunecoasă. Dacă părul ei nu este o perucă, atunci să nu-mi ziceţi pe nume! Vă spun un lucru: este foarte posibil ca femeia subţire şi palidă să fie aceeaşi persoană cu cea cu părul negru şi mai grăsuţă. N-am găsit pe nimeni care să fi văzut în acelaşi timp pe Emilia şi pe Mary Haggins. Această din urmă, adică Emilia, dispunea de o grămadă de timp ca să intre la cellalţi chiriaşi pentru a-şi procura amprentele tuturor chelor. Apoi o concedie pe Gladdie. Într-o noapte, domnişoara Emilia întreprinse o lungă plimbare prin regiune, iar a doua zi apăru la gară în chip de Mary Haggins. La momentul oportun, Mary Haggins se evaporase şi totul se concentrase în jurul persoanei sale. Vă spun unde o găsiţi, inspectore. Pe divanul domnişoarei Emilia Skinner. Cele două domnişoare Skinner nu sînt altceva decît nişte hoaţe rafinate şi desigur sînt în legătură cu vreo bandă cu experienţă, cum spuneţi dumneavoastră. De data aceasta însă li s-a înfundat! Nu admit ca una din fetele noastre de la ţară să-şi piardă astfel bunul ei renume. Cinstea lui Gladdie Holmes este deasupra oricărei suspiciuni şi fiecare trebuie să ştie acest lucru. La revedere!

Domnişoara Marple dispăruse mai repede decît să-şi revină inspectorul Slack.

— Ei, îngînă el, aş vrea să văd dacă are dreptate.

Curînd se convinse că domnişoara Marple nu se înşelase nici de data aceasta.

Traducere de Al. ROATĂ

O investigaţie în timp... o confruntare cu dv. înşivă... pe teme de sezon, de artă şi cultură, de spirit — în cele 12 careuri care vă stau în faţă...

Încrustate în pătrăţelele grilelor, cuvintele — drapate în voalul definiţiilor — aşteaptă bunăvoinţa, răbdarea şi curiozitatea dv., pentru a-şi da în vileag simburele de mister şi poezie, de spirit şi adevăr, pe care îl conţin...

Autorii careurilor au încercat — şi speră... au reuşit — să vă ofere cîte ceva din măiestria lor în potrivirea vorbelor crucişe şi pe această cale să contribuie la buna dv. dispoziţie, căutînd în acelaşi timp să îmbine utilul cu plăcutul, cum bine spunea în urmă cu două milenii bătrînul Horaţiu...

Dacă n-au reuşit să satisfacă exigenţele, dacă doreaţi mai mult şi mai bun, ei vă promit cu dragă inimă să se revanşeze în viitorul almanah...

AUTORII

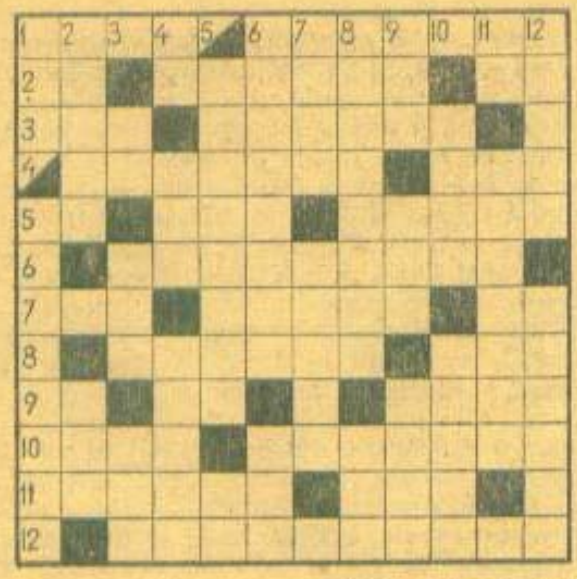

VIN COCORII

ORIZONTAL: 1) A cultivat cu succes „Lalele" pe portativ și a dovedit că „Oricînd e primăvară" (Temistocle) — A auzit „Voci de primăvară" și le-a reprodus într-un vals. 2) Paște iarbă dobrogeană — „Primăvara în pădurea vieneză" i-a inspirat o frumoasă operetă — Spetează. 3) În volumul de poezii „Focurile sacre" a transpus și o „Emoție de primăvară". (Aurel) — „Primăvara" i-a inspirat și pe „Poetul pianului", cum a fost supranumit acest mare compozitor și interpret polonez. 4) „A venit frumoasa primăvară" și i-a inspirat o frumoasă poezie acestui mare scriitor clasic român — Ocale. 5) De acord — Corp geometric — A fost surprins cu penelul „La munca cîmpului" de pictorul Ion Andreescu. 6) A scris romanul „Primăvara pe Tîrnave" (Lucia). 7) Primăveri — A tradus în aromânește „Nunta Zamfirei" de G. Coșbuc — Sud-vest. 8) Orașul natal al vestitei „Lebede" literare. Publius Vergilius Maro, care, printre altele, a închinat și un „Imn primăverii" — Lăstare din aceeași tulpină! 9) Ciolan — Costache Negruzzi — Urbe. 10) Ion Andreescu l-a văzut „Înfloriți" și i-a transpus pe pînză — „Rîndunica" este una din operetele acestui mare compozitor italian. 11) Ne-a lăsat „Poemul femeii care iubea primăvara" (Magda) — Uium (pop.). 12) „Primăvara" acestui mare pictor florentin din epoca Renașterii, se bucură și astăzi de aprecierea unanimă.

VERTICAL: 1) În el înfloresc „ghiocei", o dată cu strîngerea multor primăveri — „Primăvara" și „Intră tractoristu-n gli" sînt poezii care aparțin acestui regretat poet român. 2) Iarbă tragedă, după a doua cosire pe... — ...cimp. 3) Cap de uliu! — Dimineață (presc.) — Insulă iugoslavă în Marea Adriatică. 4) Asia! — Frunzulițe de brad — Mică măsură de greutate napolitană. 5) Într-un lied a construit un frumos „Drum de primăvară" — Ovid Teodorescu. 6) „Primăvara" și „Vis de primăvară" sînt două din liedurile acestui mare compozitor austriac — Atrage atenția! 7) Zeul egiptean al luminii. (Mit.) — Poet român contemporan, autorul piesei de teatru „Furtuni de primăvară". 8) A se înapoia în patrie — Pasăre solitară care revine în țară o dată cu primăvara. 9) Măsoară cîmpul — Aceia — Riu în S.U.A. 10) „Demetriad, autorul cîntecelor „Albăstrele" și „Vrăbiuțe indiscrete" — Părintele unei „Rose Maria" și, totodată, autor al valsului „Lăcrămioare". 11) Notă muzicală. — Autoarea poeziei „Primăvara de luptă" (Nina). 12) Dramaturg sovietic, autorul piesei „Viori de primăvară" — Din „Livada" lui Cehov.

Dr. Nicolae ANDREI

Dicționar: OCI, UIM, RAB, ACINO, OCIE.

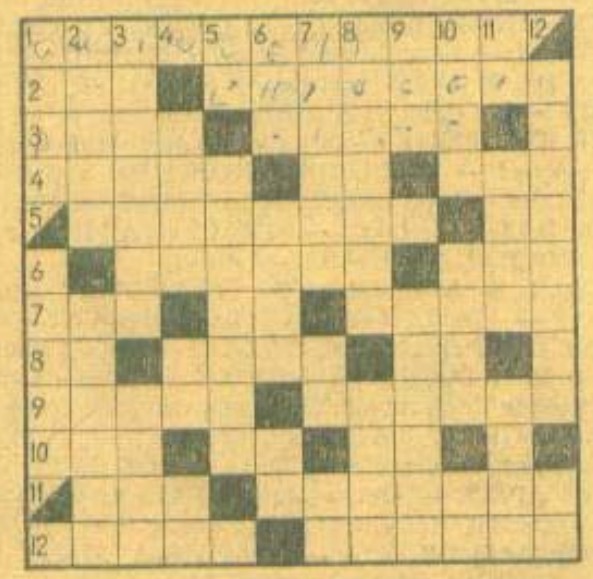

PRIMĂVARA BAT-O VINA

ORIZONTAL: 1) Vestitorii primăverii. 2) Scriitor portughez — Rochiță de primăvară. 3) Florile dalbe... primăvara (sing.) — Loc unde se rumenesc micii. 4) Unul cu două fețe — Cățel — Primăveri. 5) Nicăieri (reg.) — În fața ochilor! 6) Vine, vine, primăvara! — Cîntecul greierului. 7) Fire de fasole — Posesiv — Împănat. 8) Semn că s-a spart gheața — Pelin de mai! — Trubadurul în persoană. 9) Indiciu de căldură — Vine cu mărțișoare. 10) Pe cîmpul alb — Soare răsare — Rece! 11) Motiv de inspirație în sezon — Primăvara vieții. 12) Vin, primăvara — Fluturaș cu tendințe de zbor din floare în floare.

VERTICAL: 1) Ieșire la iarbă verde în anumite limite — La primii ghiocei. 2) Ne-a prezentat o cunoscută întîlnire în luna mai — Semne de primăvară. 3) Întîlniri discrete sub clar de lună — Leagă două inimi care bat la fel. 4) Primăvara sosit și ei mițișori — Apar brebenei! — Cu flori și fluturi. 5) Regele naturii reînviate — Gigantic stîlp de albine. 6) Într-o atmosferă veselă — Din peninsula italică — Zburdă în Dobrogea. 7) Face cinste... Înainte de amiază. — Rimă la stih! 8) Oferă buchețele de-a gata — Fluviu în Italia. 9) Lac eterat — Floare la ureche. 10) Fragă — Ieșit la lumină — Carte! 11) Petale de tulipă! — Drapează seninul — Nu-i în toate mințile. 12) Semn de dezgheț — Primii muguri tineri.

I. PĂTRAȘCU

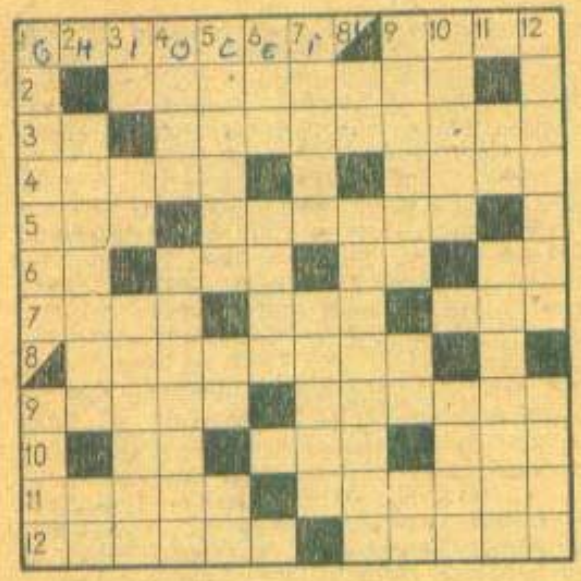

NATURA RENAȘTE

ORIZONTAL : 1) Vestește primăvara... — ...și acesta începe primăvara (poet.)... 2) ...Ca și prin acest talisman de sezon. 3) 1 și 2 aprilie ! — Așa e totul, în natură, primăvara (masc. pl.). 4) Reprezentare grafică — Cocori, mulți cocori... 5) Pronume personal — A lichidat-o primăvara. 6) Mîncat la mijloc ! — Se dezgroapă primăvara — Note la viorele ! — Începe primăvara ! 7) Verb care... rimează perfect cu cadrul natural primăvăratic — Braț cu flori — Luna de apogeu a primăverii 8) Se amenajează primăvara, pentru a astîmpăra setea estivală a ogoarelor. 9) Figurativ, părților ei componente li se mai spune primăveri — Popor asiatic care consideră primăvara ca o sărbătoare a reînnoirii generale a naturii. 10) Zeu ! — Fluviu în Asia — Dans spaniol. 11) Se umplu de farmec și de... frunziș primăvara — Slujit. 12) Umezeală ca cea provocată de topirea gheților și de ploile de primăvară. — Semne de înnoire.

VERTICAL : 1) Primăvara, sînt mici colțuri de rai — Piesă de Tudor Mușatescu. 2) Interzis primăvara — Pod fără cap... de pod ! 3) Provocat de umezeala primăverii (reg.) — Conjuncție — Primăvara, pe ogoare, sînt revene. 4) Chiar așa ? — Revărsare, mai ales primăvăratică, a apelor provenite din topirea zăpezilor și din ploi. 5) Se încarcă primăvara cu muguri, cu flori și cu frunze (pl.) — Gerul e pe sfîrșite ! — Trii final ! 6) Prefix pentru morală — Soția lui Jupiter. 7) Bob... pentru un blid — Lovit. 8) Seve ! — Marea sărbătoare a primăverii. 9) Timp umed și ploios în miezul unui anotimp mai răcoros — Idem (abr.) — Literă elină. 10) Cîmpia după efectuarea uneia din muncile agricole de primăvară — Specii de sălcii, arbori care primăvara fac înflorescențele pe care le cunoaștem sub denumirea de „mițișori". 11) Tot, netot ! — Trecut prin furcile lui 1 aprilie. 12) Specialitățile cîntăreților înaripați — Limpezi.

V. SAVIN

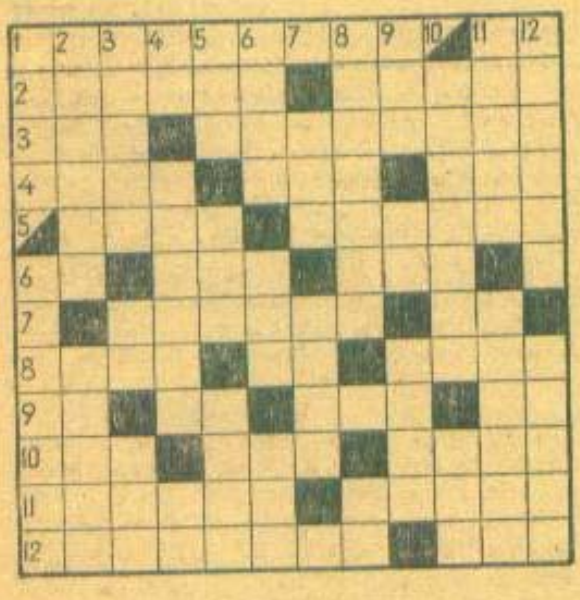

O VARĂ NEOBIȘNUITĂ

ORIZONTAL : 1) RĂCORIRE PE SOCOTEALA ALTUIA — Apa ! 2) COADĂ LA GHEAȚĂ — POMPA PENTRU IRIGAȚII DE IMPORTANȚĂ VITALĂ. 3) SE COACE LA SOARE — UMBRĂ PUȚIN RECOMANDABILĂ. 4) TE TRATEAZĂ CU CĂLDURĂ — ÎN TOIUL VERII — Localitate în Brazilia. 5) DE LA MUNTE — Pictor de icoane. 6) Leagă vorbele — SE DĂ PE GHEAȚĂ ÎN PLINĂ VARĂ — Fie (reg.). 7) A ARDE — Nap gol ! 8) TE ÎMBATĂ DAR NU TE RĂCORESTE — Seu ! — Răbdare la sticlă. 9) Notă muzicală — Acuș ! — VISUL UNEI NOPȚI DE VARĂ — Refuz categoric. 10) Ecou — LAC REZERVAT PENTRU DOAMNE — Numiți. 11) LA BATERIE (pl.). — TE CAUTĂ ÎN STAȚIUNE. 12) MARE AMATOR DE SOARE — Aceea.

VERTICAL : 1) A desfășura — TRANSPIRĂ UȘOR (pl.). 2) BRONZAȚI — PRIMA CONSECINȚĂ DUPĂ GOLIREA UNEI BATERII. 3) E DEASUPRA CREȘTETULUI — Raport banal — Rîu în Nigeria. 4) Bec ! LOCUINȚA MEA DE VARĂ — Dezaprobare sportivă ce trebuie dezaprobată. 5) Zeamă de pește (reg.) — Țesătură orientală — PORT LA MARE. 6) Bine ! — TE DUCE LA SCĂLDAT — Hrana mistreților. 7) Sau — FUGE DE SOARE. 8) ÎL TREC TOATE APELE — Metru pătrat. 9) Rîu în U.R.S.S. — Mioare — LA DESERT, RĂCORITOARE. 10) Intrinsec — Munte în CRETA. 11) E LAC DE APĂ — VACANȚA MARE (pl.). 12) LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT — ARDE TARE, MAI ALES CÎND DEPĂȘEȘTE 30°.

N. RAICIU

Cuvinte rare : ARU, ONI, UHA, NAC, ENI, IDA.

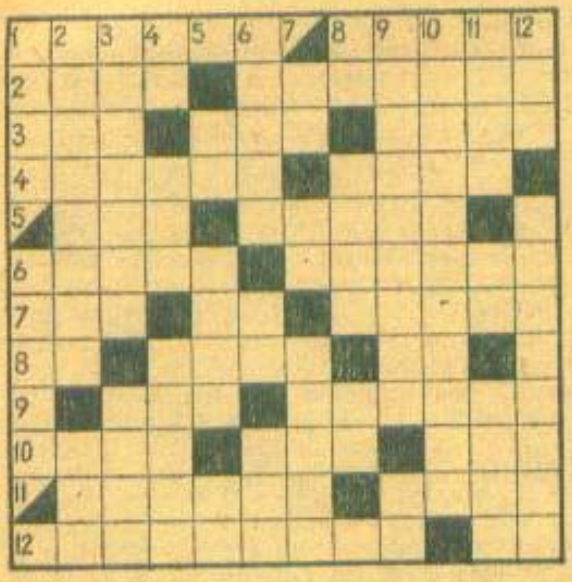

LA UMBRĂ...

ORIZONTAL: 1) Pictor român, autorul tabloului „La seceriș" — Poet clasic român din opera căruia citățm: „Vara", „Secerișul" etc. 2) Alt pictor român care ne-a lăsat, printre altele, și pînza: „În lanul de grîu" — A scris împreună cu Halévy, comedia într-un act „O vară la Saint-Martin". 3) Fluviu european — Ozana copilăriei lui Creangă, de exemplu — Cadru pitoresc al unei cunoscute și parodiate „locuințe de vară". 4) Slab — Rîu în Australia. 5) Vara francezului — Se prăjesc deseori. 6) Stele — Nu-i în toate apele (fem.). 7) Interjecție — Pronume reflexiv — Atribut al muntelui. 8) Careu! — Apare într-un celebru tablou cu temă estivală al lui Manet — Suflet de poet! 9) Călduros prin excelență — Duce faima sticlăriei și mozaicurilor venețiene în lume. 10) Porție — Stațiuni balneo-climaterice în limbaj uzuri — „Robul" lui W. Scott! 11) Însemnări a la G. Coșbuc din „Jurnalul unui pierde-vară" — Răcoritoare estivală. 13) Autorul uverturii programatice „Visul unei nopți de vară" (Mendelsohn — ...) — Fîrîcel de floare albastră.

VERTICAL: 1) Titlul unei poezii strict tematice de Ion Păun-Pincio — Însorit (fig.). 2) Luceafărul poeziei românești, autorul poeziilor „Lacul", „La mijloc de codru des" etc. — „La scăldat" (Th. Aman). 3) Poet și umorist român, autor al poeziei „Vara la țară" — Răcoare (fig.). 4) Sfîrșit de sezon! — Măr (pop.) — Celebru pictor francez, autorul tabloului idilico-simbolic „Vară". 5) Carei! — Regretat poet clujean — Zina Horia. 6) Te întîmpină cu căldură — În largul mării! — Prefix pentru viață. 7) Subsemnatul — Locotenent — Lac. 8) Cu florîcele și rîuri (pl.) — Se înnegrește la sfîrșitul verii — A vui (reg.). 9) „Vara..." roman de D. R. Popescu — Debutul lui Byron! 10) Mare dramaturg englez, autorul feeriei „Visul une nopți de vară". 11) Din nou — Tei! — Umbrele naturale de soare. 12) Fabrică (abr. uz.) — Pictor olandez, autor al tabloului „Peisaj în timpul verii".

Virginia Maria SUSAN

Dicționar: MEKA, UCI, MER.

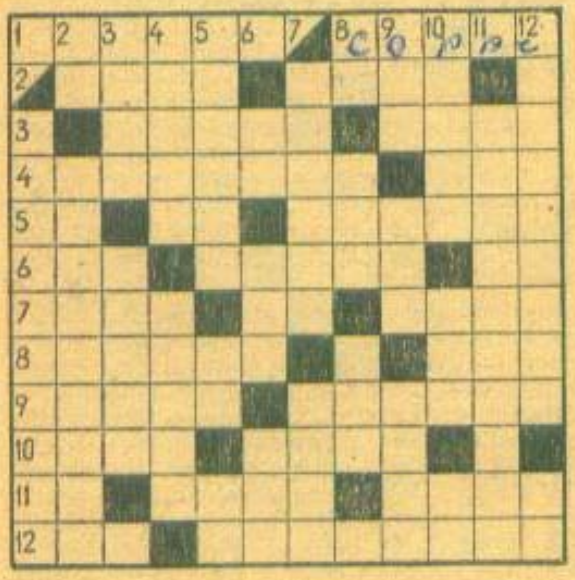

UF, CĂLDURILE!

ORIZONTAL: 1) Refugiu citadin estival — Bătut de vînt și soare. 2) Dînsa cu 40° la umbră — Parte componentă a decorului la „Visul unei nopți de vară". 3) Căldura lui Cuptor — Roșii de căldură. 4) Paradox al anumitor călduri — Parasol de circumstanță. 5) Vestitul și banalul soare — și așijderea campionul — Fructe ale pămîntului cu vară permanentă. 6) Măsură la ocazie! — Hieratice viețuitoare de pe-nsorite naturi — Isis! 7) Îl trec toate nădușelile — Soarele ei... — Ritm. 8) A emite căldură și lumină — E rupt din soare, sau soarele e rupt din el? 9) De la genunchi în jos — Răcoritoarele recipiente de-altădată. 10) Bate fierul... — Epidermică culoare de sezon. 11) Caro! — Dătător de căldură interioară — Fructul focului. 12) Curelușă — Firave generatoare de răcoare.

VERTICAL: 1) Alinătoarele căldurilor florale. 2) Tîv marginal! — Înlătură efectele canicuiare pe moment. 3) Săgețile de foc ale lui Iulie-Cuptor — Locuitoare ale nisipurilor înfierbîntate. 4) Se dă vara pe față — Visul unei nopți de vară. 5) A se face lac de apă — Poftim— Camee! 6) Peru! — A-și alina setea și căldura — Violet. 7) Se manifestă cu căldură — Seara la țară. 8) Udrea Leon — Ceașcă de lut — Face cu ochiul la mare. 9) Parte lichidă a sîngelui — Cui bont — Scos din cuptor. 10) Se topește de căldură — Istria! — Asia! 11) De-a dreptul dogoritor (pl.). 12) Cît ține vara (pl.) — Margini de alee!

Giuseppe NAVARRA

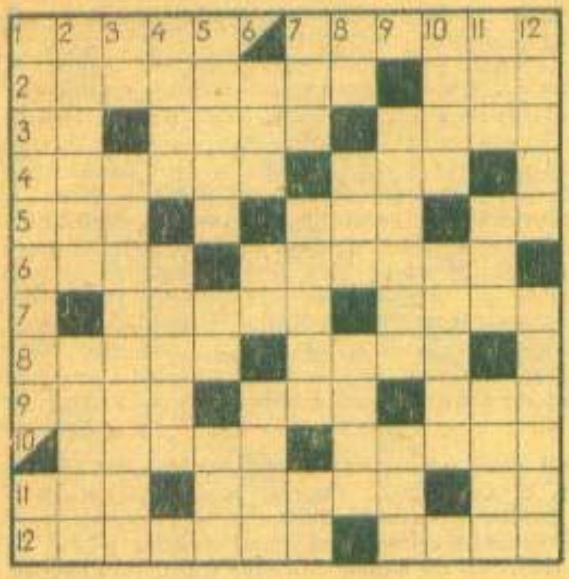

SEZON ÎN GRI

ORIZONTAL: 1) Toamna-i plină de veselie... și fierbere — Se dezbracă toamna de mantia ei sărbătorească și acoperă pămîntul cu un covor galben-ruginiu. 2) De toamnă — Se culeg toamna de prin livezi (sing.). 3) Miligram (abr.) — Abundența specifică toamnei — „Toamna" din acest careu. 4) Artist plastic — Belșug de toamnă. 5) Înainte, înainte! — Aceea (pop.) — Abis! 6) Vas de pămînt — Numele popular al lunii octombrie. 7) Se reîntîlnesc toamna pe băncile școlilor (fem. sing.) — Fruct specific toamnei. 8) Acoperiș împotriva ploii (reg.) — Deslușit. 9) Localitate în Japonia — Cunosc toamna forfota culegătorilor — „E toamnă...". 10) Mătușă — Apă tare... din prune. 11) Transportă de la cîmp rodul holdelor bogate (sing.) — Domol — Ram... gol! 12) Tomnatică (fig.) — Albia fluviului de frunze.

VERTICAL: 1) Debutează toamna cu balonul rotund — 2 și 3 octombrie! 2) Comparativ poetic pentru culoarea frunzelor de toamnă — Face roți. 3) Nelipsitul cal — Marchează începutul toamnei prin echinocțiul de la 23 septembrie (pl.). 4) Dulcea licoare a zilelor de toamnă — Nostalgie. 5) Afluent al Mureșului — Prima persoană — Exclamație. 6) Pe cerul de plumb al toamnei stau și prevestesc ploile ce vor veni (sing.) — Brașov (abr.) — Scutură toamna frunzele din pomi. 7) Dromader — Duc greul ciorchinilor — Termen de comparație. 8) Cale de mijloc! — Își umflă apele în urma ploilor — Fire electrice. 9) Anotimpul cînd... se numără bobocii — Cîntec de leagăn. 10) Climat autumnal — Ca holdele coapte. 11) Brațe tomnatice dezgolite (sing.) — Resort — Murături. 12) Împrumută culoarea sa frunzelor — Prune de toamnă.

Adam STOICA

Dicționar: ARNEU, TODA, TIU, NAR.

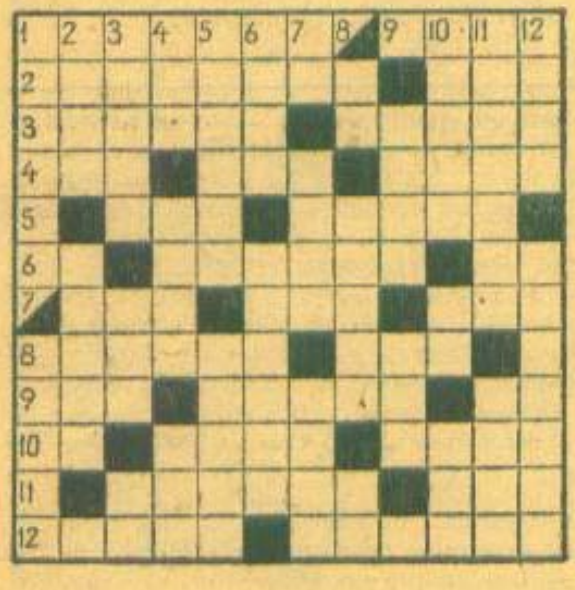

...ȘI ERA TOAMNĂ

ORIZONTAL: 1) Poetul toamnelor ploioase, autorul poeziei „Nervi de toamnă" — Autorul baletului „Cînd strugurii se coc". 2) Marele nostru poet, autorul poeziei „Afară-i toamnă" — Nostalgie. 3) Ne răsfață cu paleta ei de culori — Laborator rustic, plin toamna de vin și veselie. 4) Diminutiv feminin — Lună de toamnă (presc.) — Năvală. 5) Face muzica — Autorul cîntecului „Romanță de toamnă". 6) Centimetru — Liniștite — Tel! 7) Pline de... ploaie — Măsura lui Cuza — Autorul poeziei „Poveste de noiembrie". 8) Broască de tufiș — Pseudonimul lui de toamnă este „tulburel". 9) Cîntec de baltă — Unul ca o zi mohorîtă de toamnă — Petre Hariton. 10) Catete! — Altă lună (pop.) — Lume, ca la nuntă. 11) Compozitor român, autorul cîntecului „A ruginit frunza din vii" — Verb rustic de toamnă și primăvară. 12) Autorul romanului „Ultima toamnă" — Ne încîntă cu „Bun e vinul ghiurghiuliu" și altele.

VERTICAL: 1) Autorul poeziei „Început de toamnă"... — ...și al poeziei „Vechi tablou de toamnă". 2) Pictor român, autorul tabloului „După culesul viei" — Castravecior în saramură. 3) Extras — Material pentru... baloane — Cașin! 4) Organizația Națiunilor Unite — Vin vechi — „Balada unui greier...", poezie de Topîrceanu. 5) Pictor român, autorul tablourilor „Toamna", „Floarea soarelui" ș.a. — A sta de strajă. 6) Poet român, autorul versurilor: „Vine toamna, ploi și vînturi, / Vine amorțirea, / Lacul poartă frunze moarte, / Eu port amintirea („Cîntece") — Păsări ce ne părăsesc pe la la sfîrșitul toamnei. 7) Bold — Șiretlic — Loc la teatru. 8) Udrea Costinescu — Ultima coasă de toamnă — Aramă. 9) Cu barca pe lac — Diminutiv feminin. 10) Mai... astă toamnă — Carne! — Apă, multă apă. 11) „Îți mai aduci aminte doamnă / Era tîrziu și era toamnă" (Fernic) — Fruct tomnatic. 12) Cîrjă a lui Bachus — Pictor român, autorul tabloului „La împărțitul porumbului".

Mihai PĂTRAȘCU

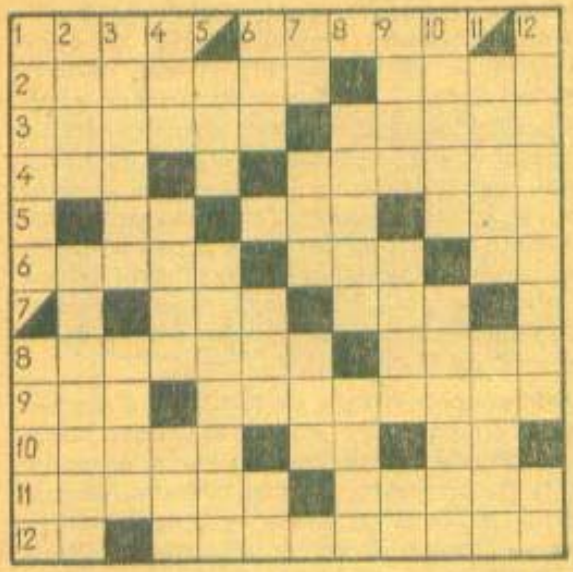

UN BOBOC, DOI BOBOCI...

ORIZONTAL: 1) Gem de fructe — Suc de prune fiert la cerere (pl.). 2) Trece prin zid! — Ca ardeii cu siluetă. 3) Se inspiră des din natură — Apare toamna chiar și pe... stadioane. 4) O bună bucată de vreme — Calorifer cu suta de grame. 5) Începe jocul! — Bun de însămînțat — Venit în toi! 6) Sediul unei școli de șapte ani — O jumătate — Fiecare cu toamna lui. 7) Răceală — Culegere de legi. 8) Scriție sub poverile toamnei — Apă. 9) Nu duce lipsă — Creșă pentru vinuri. 10) Bază de aprovizionare — Început și sfîrșit de toamnă! — Obsesie a dezlegătorilor dobrogeni. 11) Nuduri de sezon — Cuvîntul acesta trebuie să vi-l aduceți aminte. 12) E tare bun — Garnitură de servit la mici.

VERTICAL: 1) Pică pic, pic... — Viitoarea pastramă. 2) Primenit după cules — Pasăre călătoare (din lirica topirceniană!). 3) Se aruncă în apă — E vară și în plină toamnă. 4) Balta cu pește — Mic vlăstar al trunchiului — E mereu gol. 5) Formație de cocori — Dă arama!... 6) Nici mie, nici lui — Un sărut din suflet! — Cuib! 7) Două... în duet?! — Se încarcă cu fructe — Locul de naștere al soarelui. 8) Se numără toamna (sing.) — Furiosul coridelor. 9) Cu „aromă" de migdale amare — A face mărunt gospodărește — Zece! 10) Cuptor din trecut! — Vreme... 11) ...schimbătoare! — Se îngrașă. 12) Gegoșari... — ...în oțet!

Toma MICHINICI

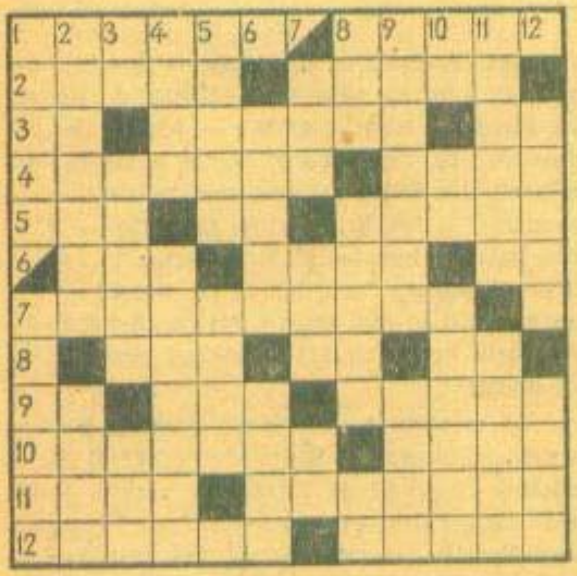

IARNA

ORIZONTAL: 1) Un ger de pomină — Se schimbă la un an o dată. 2) La vatră — La mulți ani cu plecăciune (fem.). 3) Pornește de la zero și apoi de la unu! — Tare ca fierul, iute ca oțelul — O sută dată pe din două! 4) Oameni cărora li se bate pe la porți — Umblă cu capra. 5) Carte de clasa-ntîi — Dintru-început „noroc" și „La mulți ani"! — Bărbat în toiul iernii. 6) O așteaptă toți cu nerăbdare, pentru că e ultima — Vechi consilier — 1—3 grade! 7) Frig bine. 8) Bătut în gard — Soare apus de mult — Începe ultima! 9) Vin pe mijloc în zigzag! — Nenea de zăpadă — Sursă de strănut. 10) Îmbrăcăminte de iarnă (pl.) — Căzătură la pămînt. 11) Nopțile albe — Plugușor în straie nouă. 12) E foc acuma, arde — Albă ca zăpada.

VERTICAL: 1) De serviciu în noaptea de Anul Nou — Se umflă cînd îngheață apele. 2) Zero grade — Cade des pe acoperiș și se prinde-apoi de streșini. 3) Tras... din plin! — Mediul în care ce se seamănă se culge din plin — Articol cu reducere! 4) Refren... la colinde — Daruri primite... ca atare. 5) De la bădica Traian — Prototipul cugetărilor libere. 6) Prăjitură — Marea creație. 7) Baba din poveste — Steaua călăuzitoare — Face față. 8) A ceda în final! — Cu sacul plin — Pe scurt, s-a sfîrșit cu muzică! 9) Piroane de frig — Barcă de munte. 10) A venit întîi... — Unul moare și-altul vine... — Cu foc mare (pl.). 11) Încălțăminte de iarnă — Omul zăpezilor. 12) Luminat de-o stea — A duce de colo-colo.

Adrian MITU

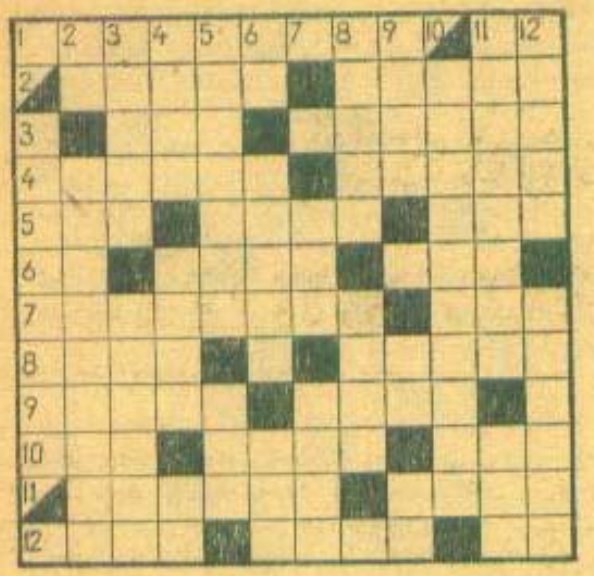

PASTEL DE IARNĂ

ORIZONTAL: 1) Autorul piesei „Visul unei nopți de iarnă" — Ger care nu s-a pornit! 2) „Iarna vrajbei noastre" de John Steinbeck — Interpret și autor al cunoscutei melodii „Ninge" („Tombe la neige"). 3) Ca un cartof — Are ierni în Nord și... portocali în Sud. 4) Autorul poeziei „Năme ții de zăpadă se spulberă pe cale" — Numai ochi și urechi 5) Etaj — Măsură — Acea. 6) Udrea Dan — Epitetul unei ierni care intră-n sat — Localitate în Estonia. 7) Lucrează cu lopata și... zboară — Aici. 8) Roman de M. Sadoveanu — Autoarea poeziei „Iarna". 9) Turtit — „Cîntărețul" de la Mircești, autor al unor cunoscute pasteluri de iarnă. 10) Comună în Belgia — Autorul pînzei „Iarna" — Cunoscut fluviu european. 11) Închis la culoare — Hotel din București cu șirand. 12) „Ninge, ninge, ninge" — „Patinatorii" de Waldteufel — Campion.

VERTICAL: 1) Autorul poeziei „Noapte de iarnă". 2) Ușier! — Cunoscut povestitor român, autorul unor splendide peisaje hibernale. 3) Formă poetică — Formă de poezie în care a prezentat Vasile Alecsandri iarna. 4) Pictor român, autorul tabloului „Iarna" — Oraș în Italia — Get! 5) Acoperit cu tapete — Sport... subțire. 6) Pene! — Foarte bogat — „Plumb de iarnă" (Bacovia). 7) Sanie vara — Vine după alfa. 8) Căutat — Fluviu în Iugoslavia. 9) Plin de apă — Măsură — Culese! 10) Poet român, autorul poeziilor „Miezul iernii", „Gerul" ș.a. 11) Alt poet român, autorul versurilor „Bate vîntul dintr-o parte / Iarna-i ici, vara-i departe" — Pictor japonez, autorul unui „Peisaj de iarnă". 12) Tălpica de la... căruță — Autoarea poeziei „Pași pe zăpadă".

I. ȘUȘELESCU

Dicționar: ASS, AAT, BARI, IBAR.

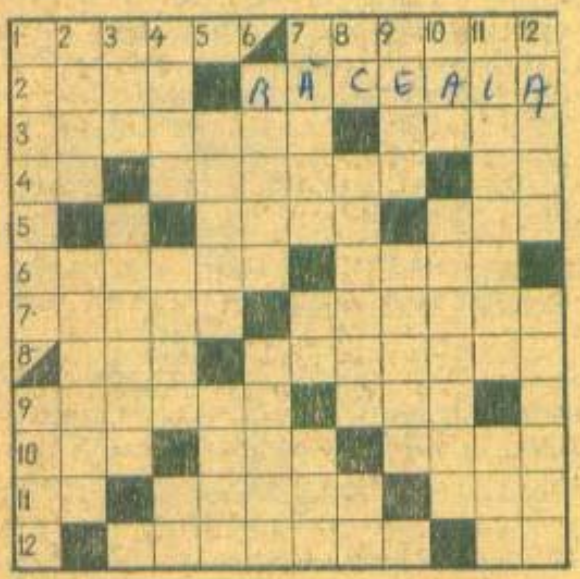

SIMFONIA ALBĂ

ORIZONTAL: 1) Concert hibernal în aer liber — Specialitate de revelion. 2) Pămîntul, la topirea zăpezii — Boală de sezon. 3) Bucuriile pomului de iarnă — Nou...! 4) N! — Munți de zăpadă — Început de ninsoare! 5) Verișoara fierbinte a iernii! — Varianta tehnică a luminării din brad. 6) Nu-l mai pătrunde frigul! — Gheață... geometrică. 7) De la el vine Ianuarie — Om mare! 8) E turtă! — Rugăminți adresate lui Moș Gerilă. 9) Purtătorul sacului cu daruri — Nume de fată. 10) Zi de iarnă! — Se zice că doarme toată iarna — Nu se mai satură. 11) Iarna-i scurtă! — Vine... cu anul — Frunzele bradului. 12) Depozitul personal al lui Moș Gerilă — Un-soare!

VERTICAL: 1) Surorile crivățului — Metodă comodă pentru a face focul. 2) Nu mai prinde guturai — Haine de iarnă! 3) Antidotul gerului — Împodobesc bradul! 4) E sus la munte, toată iarna! — Fac „casă bună" cu gerul și zăpada — Măsură în iarnă! 5) Corespondență de Anul Nou! — Decembrie sau ianuarie. 6) Potrivit... ca un răvaș — A face cadouri. 7) Se transformă în îmbrăcăminte de iarnă, în serile de iarnă — Geo! — Vestibul. 8) Pană — Schiorii stabiliți la cabane — Grad, mai pe scurt. 9) Rumegătoare ce nu ies din iarnă! — Nume cu rezonanțe polare. 10) Cap în Spania — Răcită. 11) A patinat! — Pe loc! 12) Actor distribuit anual în „Moș Gerilă" — Depozit de combustibil... mobil.

I. CARAIMAN

Dicționar: NAO.

de NIC. A. STRĂVOIU

CALENDAR VÎNĂTORESC

Calendarul vînătoresc este, în linii generale, același pentru întreg continentul nostru. Cu excepția, firește, a zonelor ce au caracter de extrem nord, sau de extrem sud.

Trăsătura caracteristică a tuturor calendarelor vînătorești europene este că ele decretează primăvara anotimp al tuturor opreliștilor, anotimp în care vînătorul cam trebuie să-și pună pofta-n cui, iar toamna drept anotimp al tuturor bucuriilor, al celui mai generos sezon cinegetic. Legea însă, care ține seamă de felul de viață, de nevoile biologice ale sălbăticiunilor — de nevoia lor de pace și de liniște din timpul destinat de fire aducerii pe lume și creșterii progeniturii — face și unele concesii. Unele concesii dictate de tradiții adînc înrădăcinate în inimile tuturor celor ce îndrăgesc această cea mai veche îndeletnicire omenească : legea are grijă ca vînătorul adevărat, cel care în tuspatru anotimpurile și în fiecare zi a anului arde de dorința de a cutreiera codrii și cîmpiile, să nu fie condamnat la un prea îndelung post. Să nu fie total oprit în casă și între zidurile orașului nici în răstimpul ce cade între zilele în care, datorită primelor adieri ale primăverii, cele mai multe sălbăticiuni de interes vînătoresc intră în zodia nunții și cele în care ele au cam terminat cu creșterea puilor.

Dar concesiile despre care vorbirăm se rezumă mai mult la un fel de pretext pentru ca vînătorul, după ce, în toamnă, a fost martor mărețului spectacol pe care codrul ce se pregătește pentru lung somn de

povești vînătorești?

Celui ce cutreieră, cu sau fără vînătoresc dichis, natura slobodă, dacă are ochi de văzut și urechi de auzit, adesea i se înfățișează întîmplări și scene care dezmint tot ceea ce știm despre firea și obiceiurile unor sălbăticiuni. Astfel iau naștere așazisele „povești vînătorești" care nu întotdeauna sînt simple... povești. Dar ia să spicuim printre ele !...

Prima „poveste" : Vînătorul s-a așezat, înainte de mijirea zorilor, la pază de căprior, și a rămas în absolută nemișcare. O

CALENDAR VÎNĂTORESC

tarnă i-l înfățișează celui ce îl cutreieră cu ochii și inima deschisă, la vremea pălirii și căderii frunzelor, să poată fi martor și la învierea naturii. Îi încadrăm adică să învețe, cu mare cruțare și cu strictă ținere în seamă a normelor menținerii și înmulțirii stocurilor de prăsilă, o pereche sau două de păsări cu cloc lung — vorbim despre sitarul ce nu poate lipsi din încîntătorul tablou al reînvierii cîngului și zăvoiului — în prag de primăvară. Sau un bătăios cocoș de munte surprins — atunci cînd, în împărăția lui, acolo unde brădetul frînt și doborît de vînt năprasnic se întîlnește cu golul alpin, iarna încă nici nu a început să se îngîne cu primăvara — în frigurile dragostei. Ori un înfoiat dropiei, cu albe pistrui mișcătoare, cît struțul african, un năbădăios tartor al cîrdului ce atît de frumos rupe monotonia lanului verde din teneiul Bărăganului.

Dar calendarul vînătoresc instituit de lege mai este modificat benevol și în favoarea sălbăticiunilor care au darul de a aduce celor ce iubesc pușca și cîinele atîtea bucurii, de unele înțelegeri și unele vederi specifice vînătorilor noștri. Vorbim despre cei adevărați. Despre cei care s-au învrednicit a se ridica — sau năzuiesc într-acolo! — pe acea treaptă a culturii vînătorești, de pe care omul cu pușcă nu vede numai prada ce ar putea rezulta de pe urma evoluțiilor lui cinegetice, ci mai ales frumusețea... Frumusețea peisajului în care el intră pentru a influi — uneori a da piept cu ele — un anumit fel de sălbăticiuni. Frumusețea acțiunii lui vînătorești e dominată de deplină sportivitate. De deplin simț cavaleresc față de o biată lighioană care, orice s-ar zice, e oarecum la cheremul lui. Frumusețea su-

povești vînătorești?

bufniță din cele mari îi cam dă tîrcoale, dar el e atît de atent la foșnetul ce tocmai vestește apropierea vînatului, încît mai că nici nu o bagă în seamă. Deodată, spre spaima lui, simte că pălărioara cea bogat împodobită cu pene de fazan îi e smulsă din cap. Se ridică speriat și intrigat de pe scăunel și privește împrejur. Tocmai la timp pentru a vedea cum clopul i se tot duce, în zbor întins, spre a dispărea printre arbori.

Căprioru care tocmai năzuia spre poieniță de alăturea s-a speriat și el și a luat-o la sănătoasa brăhnind de mama focului.

Revenindu-și, omul pornește în direcția spre care a luat-o pălăria. Și ajunge din urmă bufnița tocmai în clipa în care pa-

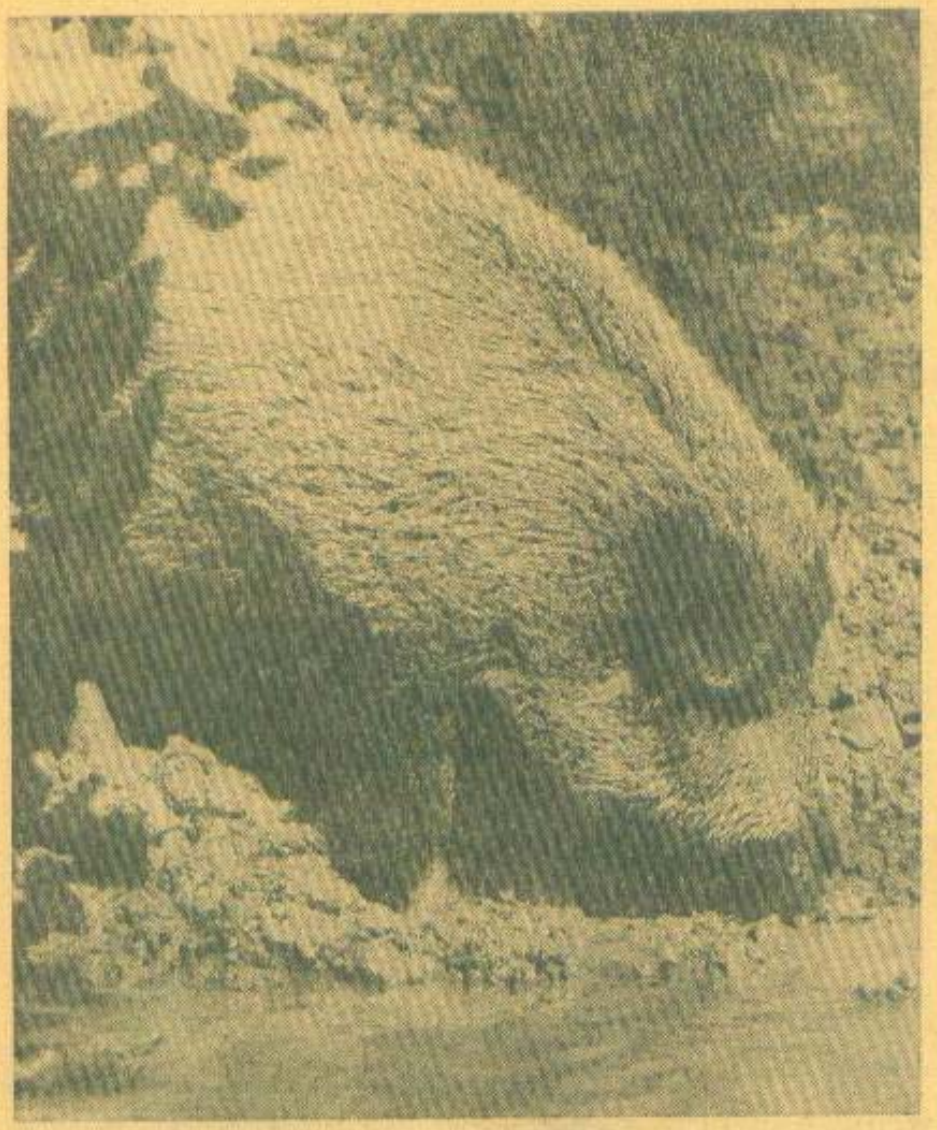

sărea de pradă, văzînd că de data asta prada nu are nimic comestibil, îi dă drumul...

A doua „poveste" : O lupoaică, mamă al unui bogat tacîm de căței neajutorați ce mereu cereau de mîncare, lăsînd teama și prudența, s-a repezit, ziua-n amiaza-mare, în mijlocul turmei de oi închisă în tîrlă. Oile, de spaimă, se bulucesc una-n alta. Lupoaica, învălmășită între oi, scapă de colții cîinilor și bîtele ciobanilor, care nu au cum ajunge la ea. Dar nu și de copitele oilor !...

Cînd turma, înnebunită de groază, rupe gardul și se revarsă în toate părțile, pe pășune, în mijlocul tîrlei nu mai rămîne decît leșul făcut zob, al lupoaicei. Astfel ciobanilor, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, nu le mai rămîne decît să-și amintească vorba din bătrîni : „Las' să mai fie și cîte-un lup mîncat de oi !"

A treia „poveste" (și cea din urmă) : Un godac de mistreț, rupt probabil de cîrd, este încolțit ai naibii de cei doi focși ai

CALENDAR VÎNĂTORESC

flerului lui de vînător care nu lasă nici o clipă ca acțiunea lui să-și piardă caracterul de luptă dreaptă. De luptă dreaptă cu un vînat care, oricum, a rămas la mijloacele de atac și de apărare de la începutul lumii. Pe cînd el, vînătorul !...

Astfel vînătorul nostru, chiar dacă legea îi permite să împuște columbi de la întîi de august pînă bine după începutul primăverii, nu va umbla după porumbei decît atîta timp cît aceste păsări se găsesc, datorită hranei bogate de care au avut parte toată vara și toată toamna, în plină putere. Și se va mulțumi să urmărească din ochi zborul celor cîțiva rebegiți rămași pe la noi, prin cine știe ce împrejurare, și atunci cînd locurile lor de vărat sînt bîntuite de ger, crivăț și nămeți. Și la fel va proceda și cu eventualul sitar, cu eventuala becațină săltată, atunci cînd pădurile, crîngurile și smîrcurile dorm sub grea platoșă de gheață, de lîngă vreun izvoraș sau șiricel de apă neînghețată, pe lîngă care zburătoarea călătoare se va fi aciolat, surprinsă de vreme rea, cu nădejdea că chiar rămînînd locului, în neospitaliera noastră iarnă, va mai apuca o nouă primăvară.

Vînătorul nostru va umbla, așadară, pe măsură ce marile „începuturi de sezon", ce de la 1 august se ajung din urmă unele pe altele pînă hăt, în toamnă, îi vor desfereca, pe rînd, poarta crîngului și lanului de floarea-soarelui bogate în turturele, apoi pe aceea a întinselor porumbiști și trifoiști în care încă mai răsună, în zori și în amurg, pitpalacul prepeliței, după acești spornici oaspeți de vară ai plaiurilor noastre. Nu însă fără a rupe cîte o sîmbătă-duminică și pentru șapul de căprioară cu

CALENDAR VÎNĂTORESC

coarne voinice și rămurite (pentru care s-a-nvrednicit a avea „autorizația specială"). Care îl așteaptă, parcă, într-un anumit străfund de codru văratic. Și îi va da de zor cu vînătoarea de căprior — dacă, firește, nu și-a luat cumva dreptul în zilele lungi, cu nopți scurte, din iunie — mai ales pe la finele lui iulie-începutul lui august. Atunci adică, cînd această frumoasă sălbăticiune a codrilor noștri de munte și de deal mai ales își începe nuntitul și mai lasă ceva din obișnuita-i vigilență. Ba se mai lasă uneori și păcălită de glasul „chemătoarei" din mîna vînătorului priceput. În urma justelor măsuri de colonizare și de ocrotire, această sălbăticiune de munte și de deal a început pînă mai ieri să invadeze, în strictul înțeles al cuvîntului, și pădurile de șes ale țării noastre.

De la mijlocul lui septembrie se desferecă și poarta ce îl duce pe vînătorul nostru voinic să ia muntele-n piept chiar cînd știe că prada va fi abia o pereche de păsări nici cît găina de casă, în țara de vis a ierunciilor sau găinilor de alun. Sălbăticiuni ce, chemate cu fluiericea anume, vin uneori la pușcă...

Iar primele brume îi aduc la munte pe falnicii vînători de cerbi. Pe cei ce — nemulțumiți cu mărunțele izbînzi și satisfacții pe care ți le pot prilejui „mărunțișurile" cuprinse între prepeliță, iepure și chiar căprior — și-au păstrat ceva din concediul de odihnă pentru zilele cînd cerbul taur începe să-și trădeze prezența din ce în ce mai des, prin înfiorătoarele chemări la luptă pe care le trimite peste văi și munți presupușilor concurenți la grațiile ciutelor din „haremul" peste care se vrea singur stăpîn.

povești vînătorești?

paznicului care tocmai își făcea runda. Ciinii l-au ajuns, purcelul guiță ca din gură de șarpe, focșii l-au doborît și trag de el, care mai de care. Paznicul a rămas mult în urmă și n-are ce le face, căci în asemenea clipe rar ciine care să mai dea ascultare... Cînd tocmai se pare că godacului i-a sunat ceasul din urmă, din desime se ivește un vier cît pe colo, cu coama zburlită de te ia groaza. Se repede pufăind drept între ciini și îi pune pe fugă cît ai zice peșteBa mai schițează cîteva șarje și spre paznicul care tocmai s-a apropiat și care e nevoit să o ia fuguța printre copaci. Și nu părăsește cîmpul de luptă decît după ce s-a încredințat că, tiriș-grăpiș, purcelul a ieșit cu bine din raza de acțiune a omului și a ajutoarelor lui cu patru picioare.

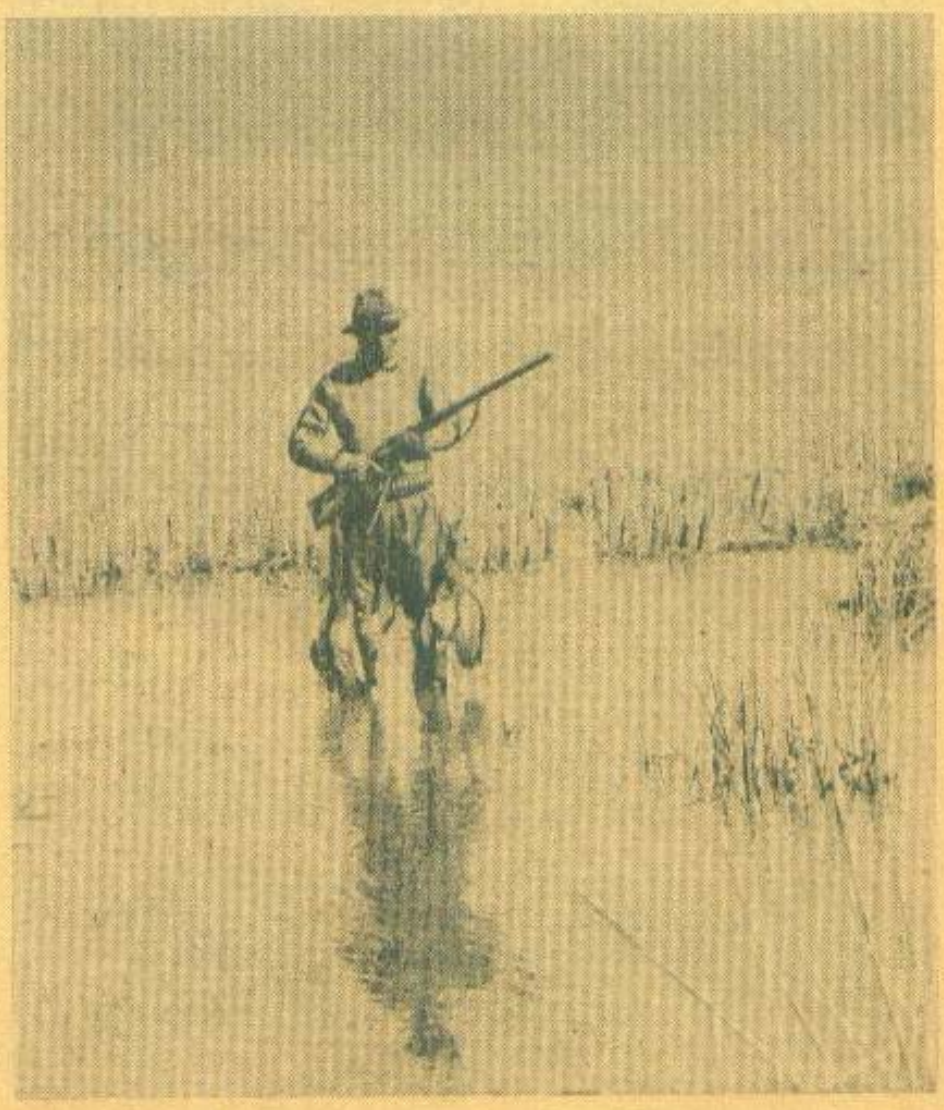

«Și minciuna-i vorbă!»

După cum se știe, vînătorii de pretutindeni au o faimă de mincinoși ce nu s-a pomenit de cînd lumea și pămîntul. Oriunde te-ai duce, omul cu pană la pălărie este considerat drept un străşnic făuritor de povești neadevărate și toate limbile cunosc istorisiri cu vulpea bearcă, cu cerbi și căpriori ale căror coarne mătură fruntea codrului, cu urși și mistreți al căror tropăit se aude cale de-o poștă.

Faima aceasta nu este cu totul neîndreptățită. Mai ales cînd e vorba despre vechii vînători care și-au cam trăit traiul și și-au mîncat mălaiul. Dar obiceiul are o justificare : celui ce petrece de unul singur, nenumărate ceasuri de încintare, în adînc de codru, în nemărginirea Bărăganului sau în străfundul stufărișului, gîndul îi alunecă spre fantasmagorii. Mai ales în cli-

CALENDAR VÎNĂTORESC

Vin sitarii! Se aude mai apoi și de ici, și de colo. E vestea care bucură, poate, cel mai mult, inimile unei largi categorii de vînători ce cu mîndrie își zic „sitărari" (spre a se deosebi de banalii iepurari!). Vin, pe tainicele poteci ale văzduhului tomnatic, din creierii munților celor mari, de pe la noi, și din nordul continentului, mult așteptatele păsări călătoare ce pentru a doua oară în același an împînzesc, prin preajma pălirii și căderii frunzelor, zăvoaiele cu pămînt reavăn.

În sfîrșit, pe la mijloc de noiembrie, intră în horă și „piesa de rezistență" a vînătorului de duminică. A vînătorului care, datorită unei orientări și viziuni greșite asupra treburilor breslei, declară cu mîndrie că el „nu strică un cartuș pe o păsărică cît pumnul". A vînătorului pentru care — el judecînd în kilograme de carne și nu în vagoane de satisfacții și frumuseți pe care i le oferă omului vînătoarea — a vînătorului pentru care vînatul începe, va să zică, la iepurele cel dătător de trei-patru kilograme de carne. A vînătorului care, mînat de asemenea socoteli, își rezervă toate forțele, își concentrează toate ambițiile, asupra bietului urecheat. A vînătorului din pricina căruia „sezonul de iepuri" a trebuit să fie redus la cel mult zece duminici pe an. Pentru ca să nu se ajungă și în țara noastră la rizibila situație a mai multor vînători decît foc, cum de mult s-a ajuns prin unele părți ale continentului nostru. Din păcate, tocmai prin acelea în care răsună graiuri mult asemănătoare dulcelui nostru grai românesc...

Iar iepurelui vine să-i țină isonul, cu prilejul frumoaselor bătăi de toamnă, și sporuicul mistreț, a cărui persistare pe plaiurile noastre este

CALENDAR VÎNĂTORESC

asigurată pentru multe generații. Datorită mai ales vredniciei cu care „fiara neagră" știe să se ferească din calea omului...

* * *

La lup, la vulpe, la pisica sălbatică, vînătorilor le este îngăduit să vineze în tot timpul anului. Ca și la multele păsări de pradă, de altcum — categorie din care nu trebuie exceptate nici ciorile grive și cotofenele, și mai ales acestea două din urmă nu, care apar în număr copleșitor pe alocuri — sălbătăciuni a căror vînare prilejuiește zatisfacții vînătorești și încîntări egale celor pe care le prilejuiește vînarea sălbătăciunilor așazise „utile". Dar vînătorul adevărat va ști să țină măsură și aici, și în „timpul oprit", sau „în sezonul mort", cum se spune, în intervalele de timp în care se practică mai ales vînătoarea la răpitori. Pentru a se asigura un pașnic de liniște celorlalte viețăți din natura slobodă, care tocmai își aduc pe lume și își cresc progenitura. Căci pățaniile unor țări care la fel au sărit peste cal și în ce privește combaterea răpitoarelor, trebuie să ne fie spre învățătură. Este vorba despre acele țări care, intervenind prea brutal în economia naturii, i-au răsturnat echilibrul. Și anume în așa măsură, încît li s-a debilitat și a pierit — ca unul ce nu mai era supus controlului răpitoarelor — și vînatul „folositor". Este vorba despre unele țări mai ales care au ajuns să importe răpitoare. Și pentru a nu lipsi peisajul de amurg de încîntătoarea apariție a bufniței celei urecheate să zicem. Și pentru a se asigura o așa zisă „poliție sanitară" pe seama vînatului nerăpitor. Poliție sanitară pe care o întruchipează tocmai răpitoarele.

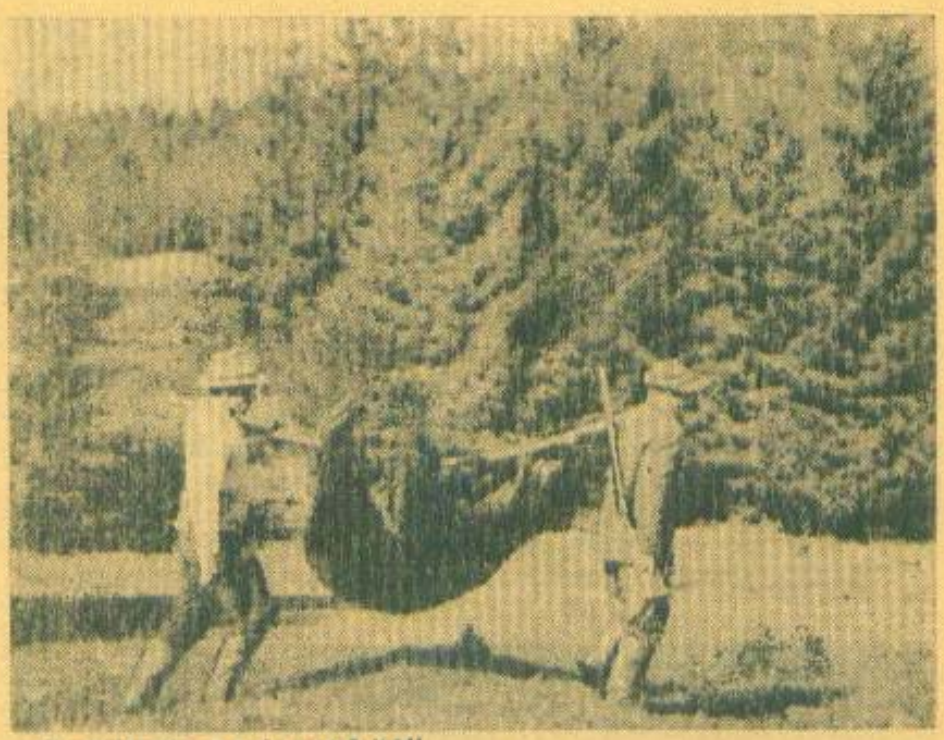

„Și minciuna-i vorbă!"

pele în care, uitînd de lume, nu mai e stăpînit decît de dorința de-a se găsi față-n față cu sălbătăciunea pe care o pîndește și pe care o așteaptă, de nădejdea de a-și împodobi palmaresul cu încă o izbîndă vînătorească menită să-i dovedească destoinicia și curajul.

O subspecie a minciunii vînătorești o constituie relatarea plină de exagerări cu care omul de la țară — vînător sau paznic de modă veche — caută să-l facă „praf" pe bietul citadin — vînător de duminică — care are proasta inspirație de a-l întreba dacă face sau nu face să bată amar de drum pînă-n satul lui...

La una dintre filialele de vînătoare din Capitală, sodom de vînători adunați spre a primi instrucțiuni în vederea „sezonului" ce se apropie. Cînd e zarva mai mare, intră nea Gogu, vechiul paznic din comuna Atîrnații din Vale, de unde un vînător s-a întors cu buzele umflate.

Toată lumea pe el :

— Ei ! nea Gogule ! Cum stăm în anul ăsta cu turturelele ?

— E s t e destule, tovarășe !

— Da' prepelițe avem ?

— Puzderie, dom'le ! Puzderie...

— Da' cu iepurii cum stai ?

— Ce n-a fost și nu s-a văzut de cînd mă știu ! Au început să dea buzna prin curțile oamenilor, de mă la lumea la gură, de uritu' lor !

— Da' m a n g o f i i ! sînt ? i-o trîntește președintele, trăgînd cu ochiul spre ceilalți.

— ...Ce n-a văzut lumea și pămîntu' dom' președinte ! Apoi, tot el, observînd furtuna de hohote ce e gata să izbucnească : Adică... cum vine asta ? !

FLACĂRA—ENIGMĂ

UMBRE ÎN NOAPTE

de Dashiell HAMMETT

Chiar în fața podului Piney Falls, lipită de bordura trotuarului, se afla o limuzină cu farurile stinse și cînd am trecut pe acolo o fată a scos capul din mașină și a rostit :

— Vă rog !

O spusese stăruitor, dar nu destul de agitat pentru ca glasul să-i sune alarmat sau strident.

Am claxonat și am oprit. Între timp, din limuzină coborîse un bărbat. Era tînăr și destul de voinic — locul era destul de luminat ca să-mi dau seama de asta. Arătă către direcția în care mă îndreptam și-mi spuse :

— Haî, dă-i drumul !

— N-ați vrea să mă luați pînă în oraș ? întrebă fata.

Părea că încearcă să deschidă portiera mașinii. Pălăria îi alunecase peste ochiul drept.

— Cu plăcere, i-am răspuns.

Atunci bărbatul a făcut un pas către mine și, cu aceeași mișcare de mai înainte, a mormăit :

— Șterge-o !

Am coborît din mașină. Bărbatul din stradă voi să se arunce asupră-mi, dar din mașină se auzi glasul unui alt bărbat, un glas aspru, poruncitor :

— Las-o încurcată, Tony. E Jack Bye.

Apoi se auzi deschizîndu-se portiera mașinii și fata sări jos.

— Ei ! făcu Tony și picioarele îi alunecară nesigure pe asfalt ; cînd văzu însă că fata fuge spre mașina mea, zbieră furios :

— Ia ascultă, doar n-ai să te duci cu...

Fata se și afla în mașina mea, cu două locuri. Le ură :

— Noapte bună !

Omul privi spre mine și clătină furios din cap :

— Fir-ar să fie, doar n-am să te las cu...

L-am izbit. Se rostogoli pe caldarîm, îl lovisem cu toată puterea, dar cred că dacă ar fi vrut, s-ar fi putut ridica. Am mai așteptat puțin și apoi l-am întrebat pe însul din limuzină :

— La dumneata e totul în ordine ?

Încă nu-l puteam vedea.

— În ordine, răspunse omul repede. Îmi pare rău de el.

— Bine faci.

Și m-am suit în mașina mea, lîngă fată. Începu să picure — deși voiserm să fiu în oraș înainte de a începe ploaia. Un automobil, în care se aflau un bărbat și o femeie, ne depășî. Am trecut podul în urma lor.

— E grozav de drăguț din partea dumitale, mi se adresă fata. La drept vorbind, nu eram în primejdie, dar era neplăcut.

— Păi ăla nu sînt niciodată primejdioși, i-am răspuns, dar pot să devină neplăcuți.

— Îi cunoști ?

— Nu.

— Dar ei te cunoșteau. Erau Tony Forrest și Fred Barnes. Și, cum nu-i spuneam nimic adăugă : Se temeau de dumneata.

— Păi nici nu-i bine să ai de-a face cu mine.

Fata izbucni în rîs.

— Zău, a fost foarte drăguț din partea dumitale. N-aș fi plecat numai cu unul din ei, dar îmi ziceam că împreună cu amîndoi...

Și-și ridică gulerul paltonului. Ploua înăuntru.

Am oprit și am dat să apuc perdeluța dinspre partea ei. În timp ce prindeam perdeluța, fata îmi spuse :

— Vasăzică, te cheamă Jack Bye.

— Și pe dumneata, Helen Warner.

— Dar de unde știi ?

Își ridicase pălăria înapoi pe frunte.

— Păi, te-am văzut de multe ori.

— Ai știut cine sînt cînd te-am chemat ? întrebă iar, cînd porniram.

— Da.

— Am făcut rău că am venit cu dumneata.

— Tremuri.

— Mi-e frig.

I-am spus că, din păcate, sticla mea de buzunar era goală.

Cotisem spre capătul vestic al lui Hellman Avenue. Ceasul din vitrina magazinului de bijuterii, colț cu Laurel Street arăta zece și patru minute. Un polițist, cu manta neagră cauciucată, se rezema de ceva sub ceas. Nu știam cum îi zice parfumului el — nu mă prea pricep la parfumuri.

Fata spuse :

— Mi-e frig. N-am putea să oprim undeva, să bem ceva ?

— Chiar vrei ? Se vede că glasul meu sunase, însă, cam ciudat, căci fata întoarse repede capul și mă privi în lumina tulbure.

— Cu mare plăcere — făcu — dar, bineînțeles, numai dacă dumneata nu te grăbești.

— Nu. Am putea s-o luăm înapoi, la Mack. E la trei-patru blocuri de aici, dar e un local de negri.

Fata rîse :

— Atîta vreme cît nu mă otrăvesc...

— Asta, sigur nu, dar chiar vrei să mergi acolo ?

— Cred și eu. (Și se prefăcu că o lua cu frig mai mult decît era cazul). Mi-e frig. Și nici nu-i tîrziu.

Ne deschise Toots Mack. Politețea cu care-și înclină capul rotund, negru și chel, și cu care ne salută : „Bună seara, Sir. Bună seară, doamnă", îmi arătă, însă, că ar fi fost mai bucuros dacă ne-am fi dus în altă parte, dar mie îmi păsa prea puțin de ce gîndea el. I-am spus :

— Toots, cum merge astă seară ? și glasul meu suna vesel.

Înăuntru erau puțini clienți. Ne-am îndreptat spre masa care era cel mai departe de pian. Deodată fata mă privi țintă și ochii îi deveniră rotunzi, rotunzi.

— Credeam că ai băgat de seamă din mașină, am dat eu să-i explic.

— De unde ai cicatricea asta ? mă opri însă, dînsa, și se așeză.

— Asta ? Și-mi lipii mîna de obraz. De la o bătaie — sînt cîțiva ani de atunci. Ar trebui să vezi cicatricea de pe piept.

— Să mergem o dată împreună la înot, făcu ea veselă. Dar, te rog, stai jos și nu mă lăsa să mor de sete.

— Ești sigură că...

— Aș vrea să beau ceva, să beau ceva, să beau ceva — cîntă ea și bătu tactul cu degetele pe masă.

Avea o gură mică cu buze pline, care nu devenea mai mare cînd rîdea — numai colțurile gurii se ridicau puțin.

Am comandat ceva de băut. Vorbeam repede. Spuneam bancuri și rîdeam de ne prăpădeam. Ne întrebam fel de fel de lucruri — eu am vrut să știu, de pildă, cum îi zicea parfumului ei — și nu așteptam sau nu dădeam nici o importanță răspunsurilor. Iar Toots se afla îndărătul tejghelei și ne privea mustrător, atunci cînd credea că noi nu-l observăm. Nu-i plăcea de loc.

Am mai băut ceva și apoi eu am spus:

— Hai să mergem.

Era frumos din partea ei că nici nu se grăbea să plece de acolo, nici nu stăruia să rămînă. Capetele firelor de păr, de un blond auriu, se vălureau sub marginile pălărioarei.

La ușă i-am spus:

— La colț e o stație de taxiuri. Îți pare rău dacă nu te conduc acasă?

Dînsa mi-a pus mîna ei pe braț și mi-a răspuns:

— Îmi pare. Te rog...

Strada era prost luminată. Fața ei părea un obrăjor de copil. Apoi și-a retras mîna.

— Dar dacă vrei...

— Aș vrea mai degrabă...

Atunci mi-a spus, tărăgănînd puțin cuvintele:

— Îmi place de tine, Jack Bye, și-ți sînt foarte recunoscătoare pentru...

Eu i-am spus:

— Pentru nimic, ne-am dat mîna și am intrat din nou în local.

Toots tot mai stătea îndărătul tejghelei. De data asta a venit, însă, spre mine.

— N-ar trebui să-mi faci una ca asta, mi-a spus, și a clătinat posomorît din cap.

— Știu. Îmi pare rău.

— Și nici tu n-ai nevoie de așa ceva, mi-a mai spus apoi, la fel de posomorît. Aici nu ești în Harlem, băiete, și dacă judecătorul Warner află că fiică-sa umblă cu tine și vine aici, în localul meu, ne poate aranja frumușel pe amîndoi. Eu țin la tine, Jack, dar te rog gîndește-te: oricît de deschisă ți-e pielea și prin cîte colegii ai trecut, tot nu ești mai mult decît un negru.

Iar eu i-am spus:

— Ei, asta-i bună, dar ce crezi că vreau să fiu? Lapon?

În românește de D. HÎNCU

Desen de Val MUNTEANU

FLACĂRA — ŞTIINŢĂ

CROMOTERAPIA

O VECHE METODĂ DE TRATAMENT PSIHOFIZIOLOGIC REDESCOPERITĂ ŞI PUSĂ ÎNTR-O NOUĂ LUMINĂ DE OAMENII DE ŞTIINŢĂ AI ZILELOR NOASTRE

E cunoscută de mult influenţa pe care o exercită culorile asupra psihicului uman. Marele pictor Giotto declara că dintre toate culorile pe care le aşternea pe pînză, una avea darul să-l învioreze şi poate chiar să-l inspire : oranjul. Mallarmé spunea că cele mai frumoase versuri i-au fost inspirate de... culoarea roz, iar Goethe recunoştea că pentru a se putea odihni avea nevoie de ambianţa culorii albastre.

Pornind de la confirmarea clinică a unor neurologi că albastrul este într-adevăr o culoare cu efecte sedative în tratarea persoanelor bolnave de nervi şi de la experienţele arhitectului prof. Levi Montalcini, devenit celebru prin folosirea culorilor la interioarele locuinţelor în funcţie de sensibilităţile caracteristice ale locatarilor, un grup de medici italieni au întreprins studii mai ample asupra presupuselor influenţe psihofiziologice ale cromaticii. Şi rezultatele au fost de-a dreptul uimitoare. S-a constatat astfel — prin experienţe repetate — că, pe lîngă efectul de calmare a nervilor, de combatere a insomniei, a ideilor fixe, a obsesiilor, culoarea albastru-deschis (azurul) scade tensiunea arterială atunci cînd aceasta este anormal crescută, aşa cum roşul-purpuriu, pe lîngă efectele salutare pe care le are în stările de melancolie sau de depresiuni nervoase, are influenţe contrare asupra circulaţiei sîngelui, adică face să crească tensiunea.

La rîndul ei, culoarea verde are darul de a deconecta stările colerice, în ambianţa ei oamenii devenind mai calmi, mai rezonabili, mai optimişti.

Pe de altă parte, s-a constatat că galbenul este culoarea care influenţează în bine activitatea cerebrală, fără tendinţe de exaltare, morbidă totuşi, cum ar fi cazul unor droguri. Aceasta ar fi, după cît se pare, culoarea care stimulează prin excelenţă activitatea psihică a scriitorului şi a omului de ştiinţă.

În ce priveşte oranjul, efectul s-a dovedit a fi şi mai surprinzător, mergînd pînă la stimularea secreţiilor hormonale...

Desigur că aceste afirmaţii ale grupului de cercetători italieni sînt privite deocamdată cu destulă rezervă de cercurile medicale austere, totuşi, în presa medicală străină apare în ultima vreme tot mai des cuvîntul „cromoterapie", indicînd tratarea pe această cale a anumitor stări psihice sau tulburări funcţionale ale sistemului nervos. Ba, mai mult, în ziarul italian „Stampa", profesorul Angelo Viziano vede într-un viitor apropiat folosirea selectivă a culorilor nu numai în interiorul locuinţelor, ci chiar în alegerea staţiunilor de odihnă, în raport cu sensibilitatea fiecărei persoane şi cu culoarea dominantă a peisajului natural ambiant.

Aşa încît n-ar fi exclus să auzim într-o bună zi :

— Nu merg la mare că nu-mi prieşte albastrul.

Sau :

— Mă duc la munte ca să-mi continui cura de verde...

SE SPUNE CĂ...

• *În preajma unor localuri de noapte din oraşul Lincoln (S.U.A.) un negustor ambulant făcea pînă de curînd afaceri strălucite, vînzînd consumatorilor întîrziaţi... şoricei vii. Iată cum îşi recomanda negustorul marfa : „Aceste mici animale calmează cele mai mari furii ale femeilor !" Asociaţia pentru protecţia animalelor i-a retras însă autorizaţia de comerţ. E inutil să mai adăugăm că preşedintele Asociaţiei este o ...femeie.*

• *Cîte întrebări pune un copil între 3 şi 4 ani în decursul unei zile ? Un sondaj făcut în Anglia, prin fixarea unor microfoane în buzunarul unui mare număr de mame şi al unor aparate de înregistrare minuscule instalate în locuinţele lor, a dus la rezultate surprinzătoare : copiii de 3—4 ani pun în medie 400 întrebări pe zi.*

• *Într-o veche fortăreaţă a legiunii romane din Inchtuthil (Scoţia) au fost descoperite 875 000 de cuie. Scoţienii au hotărît să ambaleze aceste cuie în pachete de cîte cinci şi să le vîndă amatorilor. Comenzile, care au întrecut numărul pachetelor, au venit în marea lor majoritate din S.U.A. şi au fost, toate, satisfăcute.*

• *La Universitatea Lomonosov din Moscova a avut loc, nu de mult, o întîlnire extraordinară : Mihail Vasilievici Lomonosov s-a întîlnit cu Isaac Newton. Ambii studenţi, primul din Moscova, al doilea din Sudan, au constatat cu plăcere că omonimii lor celebri n-au putut realiza acest rendez-vous, deşi Petersburgul se află mai aproape de Londra decît Moscova de Khartoum !*

• *Episcopul german Johan Fugger a lăsat prin testament o mare sumă de bani oraşului Montefiascone spre a servi ca : „Un butoi de vin să fie răsturnat în fiecare an pe mormîntul meu, astfel ca trupul să-mi fie îmbibat mai departe de acest lichid delicios".*

FLACĂRA—ENIGMĂ

Gordon D. DICKSON

ORDINATOARELE NU STAU LA DISCUȚIE

Somație Clubul Cărților Celebre

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIȘĂ
Dl. Walter A. Child debitor : 4,98 dolari.

Scumpe client.

Vă alăturăm ultima dumneavoastră comandă : *Răpire de copii*, de Robert Louis Stevenson.

Către Clubul Cărților Celebre 1823, Mandy street Chicago, Illinois

437 Șoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan
16 noiembrie 1965

Domnilor,

V-am scris de curînd în legătură cu fișa perforată pe care mi-ați expediat-o, facturîndu-mi *Kim, de Rudyard Kipling*. N-am despachetat coletul decît după ce v-am expediat cecul, care acoperea contravaloarea. Desfăcînd coletul, am găsit înăuntru o carte din care lipseau peste jumătate din pagini. V-am expediat-o îndărăt, cerîndu-vă un alt exemplar, sau returnarea banilor. În loc, mi-ați expediat un exemplar din *Răpire de copii*, de Robert Louis Stevenson. Vă rog să clarificați lucrurile.

Vă expediez, anexat, exemplarul din *Răpire de copii*.

Cu cele mai distinse sentimente,

Walter A. Child

Clubul Cărților Celebre Somație II

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIȘĂ
Dl. *Walter A. Child* debitor
4,98 dolari pentru *Răpire de copii*, de Robert Louis Stevenson.

Dacă lucrarea de mai sus a fost achitată, vă rugăm nu luați în considerație această somație

Către Clubul Cărților celebre 1823, Mandy street Chicago, Illinois

437 Șoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan
21 ianuarie 1966

Domnilor,

Vă reamintesc scrisoarea mea din 16 noiembrie 1965. Dv. continuați să-mi expediați fișe perforate pentru o carte pe care n-am comandat-o. De fapt, firma dv. este cea care îmi datorează bani.

Cu cele mai distinse sentimente,

Walter A. Child

Către dl. WALTER A. CHILD 437, Șoseaua Woodlawn Panduk, Michigan

Clubul Cărților celebre
1823, Mandy street
Chicago, Illinois
1 februarie 1966

Dragă domnule,

V-am expediat o serie de somații în legătură cu suma pe care ne-o datorați pentru cumpărături de cărți. Suma de 4,98 dolari este în întîrziere.

Situația ne displace în mod deosebit, deoarece n-am ezitat a vă acorda creditul nostru în condițiile obișnuite. Dacă nu primim cu prima poștă reglarea totală a contului, vom fi nevoiți a ne adresa Oficiului de Recuperare a Creditelor.

Al dv. sincer, *Samuel P. Grimes*
secretar general

437, Șoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan
5 februarie 1966

Dragă domnule Grimes,

N-ați vrea să încetați a-mi expedia în continuare fișele dv. perforate și scrisorile-tip, și n-ați vrea să-mi dați un răspuns emanînd din partea vreunei ființe umane ?

Nu eu vă datorez bani, ci dv. S-ar putea ca eu să fiu acela care să înaintez o plîngere la Oficiul de Recuperare a Creditelor.

Walter A. Child
88, Prince street
Chicago, Illinois
8 aprilie 1966

OFICIUL DE RECUPERARE A CREDITELOR

Către
dl. WALTER A. CHILD
437, Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan

Dragă domnule,

Avem impresia că nu ţineţi seamă de cererile noastre plicticoase pentru acoperirea debitului dumneavoastră, atît de întîrziat, faţă de Clubul Cărţilor Celebre, care acum se ridică cu dobînzi şi sarcini, la suma de 7,51 dolari.

Dacă nu obţinem achitarea sumei pînă la 11 aprilie 1966, vom fi nevoiţi să transmitem dosarul biroului nostru juridic, pentru intentarea imediată a acţiunii în justiţie.

Ezechiel B. Harshe
preşedinte

MALONEY, MAHONEY, MACNAMARA and PRUIT
Avocaţi

89, Prince street
Chicago, Illinois
29 aprilie 1966

Către
dl. WALTER A. CHILD
437, Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan

Dragă domnule,

Debitul dumneavoastră către Clubul Cărţilor Celebre ne-a fost încredinţat pentru recuperarea lui pe cale legală.

Astăzi, acest debit se ridică la 11 dolari. Dacă ne puteţi expedia suma înainte de 5 mai 1966, vom clasa afacerea. Dacă pînă la această dată nu vom primi satisfacţie, vom lua măsuri prin intermediul justiţiei. Sînt convins că veţi remarca avantajele evitării unei sentinţe care, trecută la cazierul dv. judiciar, ar dăuna timp îndelungat creditului dv.

Al dv. foarte sincer,

Hagthorpe M. Pruit Jr,
avocat la Curte

437 Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan
4 mai 1966

Către
dl. HAGTHORPE
M. PRUIT Jr.
MACNAMARA and
PRUIT
89, Prince street
Chicago, Illinois

Dragă domnule,

Nici nu vă puteţi închipui plăcerea pe care am avut-o, în această afacere, de-a primi o scrisoare provenind de la o fiinţă umană vie căreia să-i pot explica situaţia.

Toată afacerea asta e o tîmpenie. Am explicat totul în detaliu, în scrisorile pe care le-am trimis Clubului Cărţilor Celebre. Dar tot atîta de bine aş fi putut încerca să conving ordinatoarele lor care emit fişele perforate.

Pe scurt, realitatea e că am comandat un exemplar din *Kim* de Rudyard Kipling, în valoare de 4,98 dolari. Cînd am desfăcut coletul pe care mi-l expediaseră, am găsit cartea cu numai jumătate din paginile ei, dar apucasem să expediez contravaloarea printr-un cec.

Le-am expediat îndărăt cartea, cerînd fie un exemplar întreg, fie restituirea sumei. În loc, mi-au expediat un exemplar din *Răpire de copii*, de Robert Louis Stevenson, pe care nu-l comandasem, şi pe care au încercat să mă oblige să-l achit.

Şi astăzi mai aştept restituirea sumei pe care le-am expediat-o pentru exemplarul din *Kim* pe care nu l-am primit.

Asta-i toată povestea. Poate că veţi reuşi a mă ajuta să-i fac să înţeleagă realitatea.

Walter A. Child

Al dumneavoastră îndatorat,

P. S. Le-am expediat de asemenea retur exemplarul din *Răpire de copii*, dar asta n-a rezolvat nimic. Nici nu mi-au confirmat primirea.

MALONEY, MAHONEY, MACNAMARA and PRUIT
Avocaţi

89, Prince street
Chicago, Illinois
9 mai 1966

Către
dl. VALTER A. CHILD
437, Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan

Dragă domnule,

Nu posed nici o informaţie referitoare la reexpedierea vreunei cărţi cumpărate de dumneavoastră la Clubul Cărţilor Celebre.

Abia îndrăznesc să cred, că, dacă aceasta era situaţia, Clubul Cărţilor Celebre ni s-ar mai fi adresat pentru recuperarea sumei pe care le-o datoraţi.

Dacă nu primim achitarea completă a contului dv, în trei zile, adică pînă la 12 mai 1966, vom fi obligaţi să intentăm acţiune legală.

Al dumneavoastră, foarte sincer,

Hagthorpe M. Pruit Jr.

Către
dl. WALTER A. CHILD
437, Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan

TRIBUNALUL DE PRIMA INSTANŢA
Chicago, Illinois

Vă informăm, prin prezenta, că împotriva dv. s-a dat o sentinţă a acestui tribunal, pe ziua de 26 mai 1966, pentru recuperarea sumei de 15,66 dolari, inclusiv cheltuielile de judecată.

Plata pentru anularea sentinţei poate fi efectuată la tribunal sau direct reclamantului. În cazul plăţii efectuate direct reclamantului, se va obţine din partea acestuia o dovadă care să fie înregistrată la tribunalul nostru, pentru a vă elibera de orice constrîngere legală, referitoare la această sentinţă.

Conform legii de Recuperare Mutuală, dacă sînteţi cetăţean al unui alt stat, se poate da împotriva dv. o sentinţă identică în propriul dv. stat, pentru ca recuperarea sumei să fie obţinută la fel ca şi în statul Illinois.

TRIBUNALUL DE PRIMA INSTANŢA
Chicago, Illinois

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIŞĂ.

Sentinţă pronunţată azi, 26 mai 1966, pentru 15,66 dolari.
Acuzat : Child, Walter A. 437. Şoseaua Woodlawn, Panduk, Michigam. Rugăm înregistraţi sentinţa.
La : Tribunalul din Picayune, Panduk, Michigan.
Referiţi : cod 941

437, Şoseaua Woodlawn
Panduk, Michigan
31 mai 1966

SAMUEL P. GRIMES
vice-prezident
al Clubului
Cărţilor Celebre
1823, Mandy street
Chicago, Illinois

Grimes,

Afacerea asta a durat prea mult. Mîine trebuie să plec la Chicago. Am să vă caut şi-o să lămurim povestea asta, o dată pentru totdeauna : cine este dator, cît şi cui.

Al. dv.,

Walter A. Child

BIROUL GREFEI. TRIBUNALUL PICAYUNE. *1 iunie 1966*

Harry,

Fişa perforată, aci anexată, a Tribunalului de Primă Instanţă din Chicago împotriva lui A. Walter, are nr. de cod 1500. Ea priveşte departamentul d-tale criminal, şi nu departamentul meu civil. Deci, o încredinţez ordinatorului dumitale, şi nu ordinatorului meu.

Cum merg treburile ?
Joe

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIŞĂ
ARHIVA CRIMINALĂ
Panduk, Michigan
Prevenit : *(Child) A. Walter*
Data : 26 mai 1966
Adresa : 437, Şoseaua Woodlawn, Panduk, Michigan
Criminal : Cod : 1566 (corectat) 1567
Crima : Răpire de copii
Data : 16 noiembrie 1965
Obs. : în libertate. A fi arestat de îndată.

SERVICIUL DE POLIŢIE, PANDUK, MICHIGAN, CĂTRE SERVICIUL DE POLIŢIE, CHICAGO, ILLINOIS, INDIVIDUL PREVENIT A. (PRIMUL NUME COMPLET NECUNOSCUT) WALTER, PUS ÎN URMĂRIRE AICI ÎN LEGĂTURĂ CU AVIZUL DV. DE ARESTARE PENTRU RĂPIREA UNUI COPIL, NUMIT ROBERT LOUIS STEVENSON, LA 16 NOIEMBRIE 1965, INFORMAŢIILE LOCALE INDICĂ INDIVIDUL FUGIT DE LA DOMICILIUL LUI DIN 437, ŞOSEAUA WOODLAWN PANDUK ŞI MAI POATE FI GĂSIT ÎN ZONA VOASTRĂ. CONTACT POSIBIL ÎN ZONA VOASTRĂ : CLUBUL CĂRŢILOR CELEBRE, 1823, MANDY STREET, CHICAGO, ILLINOIS, INDIVIDUL PRESUPUS NEÎNARMAT, DAR PERICULOS, ARESTAŢI, COMUNICAŢI CAPTURAREA...

CĂTRE SERVICIUL DE POLIȚIE PANDUK, MICHIGAN

RĂSPUNZÎND LA CEREREA DV. DE ARESTARE A LUI A. (PRIMUL NUME COMPLET NECUNOSCUT) WALTER, DENUNȚAT LA PANDUK PE COD. 1567, CRIMĂ DE RĂPIRE, INDIVIDUL ARESTAT ÎN BIROURILE CLUBULUI CĂRȚILOR CELEBRE, OPERÎND SUB NUMELE DE WALTER ANTHONY CHILD ȘI ÎNCERCÎND SĂ SUSTRAGĂ 4,98 DOLARI, UNUI ANUME SAMUEL P. GRIMES, FUNCȚIONAR LA ACEASTĂ SOCIETATE

DECIZIE : AȘTEPTĂM AVIZUL DV.

SERVICIUL DE POLIȚIE, PANDUK, MICHIGAM, CĂTRE SERVICIUL DE POLIȚIE CHICAGO, ILLINOIS

REF. : FIȘA DV. PERFORATĂ ELECTRONIC NOTIFICÎND CRIMA DE RĂPIRE ÎN ZONA DV.

REF. : FIȘA DV. PERFORATĂ ELECTRONIC NOTIFICÎND ARESTAREA, DATATĂ 27 mai 1966. TRANSCRIEȚI FIȘA PERFORATĂ DE LA ARHIVA NOASTRĂ CRIMINALĂ PE CARE O EXPEDIEM ACI ANEXAT SECȚIEI DV. ELECTRONICE.

Chicago, Illinois
Arhiva criminală

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIȘE

OBIECT : (CORECTARE—ÎNLOCUIRE FIȘA LIPSĂ)

COD APLICABIL : Nr. 456 789

FIȘA JURIDICĂ : APARENT COMPLETATĂ GREȘIT ȘI INUTILIZABILĂ.

ORDIN : A SE ÎNAINTA SPRE JUDECARE ÎN FAȚA JUDECĂTORULUI JOHN ALEXANDER MCDIVOT, SALA DE AUDIENȚE, 9 IUNIE 1966.

Biroul judecătorului Alexander J. MCDIVOT

Dragă Tony, *2 iunie 1966*

Mi s-a trimis un prevenit pentru a fi judecat joi dimineață, însă copia dosarului mi se pare completată greșit.

Am nevoie de cîteva informații (Ref. : A. Walter — Arestat nr. 456 789, Criminal). De exemplu : ce s-a întîmplat cu victima răpirii. A fost maltratată ?

Jack McDivot

Biroul de Cercetări a Fișelor

Rep. : Ref. : arestat nr. 456 789
Victima a fost maltratată ?

Tonia Malagsi
secția fișelor

Către Biroul Federal Statistic

Cazul : Secția informații
Obiect : Robert Louis Stevenson
Cererea : informații în legătură cu el
Biroul de Cercetări a fișelor
Serviciul de poliție
Chicago, Illinois

5 iunie 1966

Către Biroul de Cercetare a Fișelor Secția Arhivei Criminale Serviciul de poliție Chicago, Illinois

Obiect : Cererea dv. referitoare Robert Louis Stevenson (Fișa nr. 189623)

Acțiune : Obiectul decedat. Vîrsta decesului : 44 ani. Necesită informații ulterioare ?

A. K.
Secția Informații
Biroul Federal Statistic

Către Biroul Federal Statistic Avocat : Secția Informații Obiect : Ref. : Fișa nr. 189623

Nu mai sînt necesare informații ulterioare

Mulțumesc
Biroul de Cercetare a Fișelor
Secția Arhivei Criminale
Serviciul de poliție
Chicago, Illinois

7 iunie 1966

Către
TONIO MALAGASI
Secția Fișelor

Rep : Ref. : arestat nr. 456789 — Victima a decedat.
Biroul de Cercetare a Fișelor.

7 iunie 1966

Către
Judecător
Alexander J. McDivot

Dragă Jack,

Ref. : arestat nr. 456789. Se pare că victima răpirii a fost masacrată. Avînd în vedere ciudata absență a informațiilor despre asasin și victimă, ca și despre vîrsta acesteia, după părerea mea, toate astea miros a răfuială între gangsteri. Asta pentru informarea dumitale. Nu mă cita.

Mi se pare totuși că victima — Stevenson — are un nume care trezește în mine o oarecare amintire. Probabil că e vreunul din banditii gangului de pe coasta de Est, deoarece această asociație de idei îmi este sugerată în amintire de ceva în legătură cu niște pirați — fără îndoială jefuitori ai dockurilor din New York — și încă ceva despre un tezaur îngropat.

După cum ți-am mai spus, toate astea ți le comunic ca să ai un ghid pentru uzul dumitale personal.

Dacă îți mai pot fi de ajutor...

Din toată inimă,

Tonio Malagasi
Secția fișelor

49, Water street
Chicago, Illinois
8 iunie 1966

MICHAEL R. REYNOLDS
Avocat la Curte

Dragă Tim,

Sînt dezolat : imposibil să aranjez partida de pescuit. Am fost desemnat de tribunal azi-dimineață să apăr un individ care mîine va fi judecat pentru răpire de copii.

Aș fi putut încerca să mă fac liber, și McDivot, care judecă procesul, m-ar fi putut înlocui. Dar e cea mai nemaipomenită poveste pe care ai auzit-o vreodată.

Omul care urmează să fie judecat, se pare c-a fost pus sub acuzație, și de asemenea declarat culpabil, după o serie întreagă de erori care ar dura prea mult să ți le povestesc. Nu numai că e nevinovat, dar a suferit daune indiscutabile din partea unuia din cele mai mari Cluburi de cărți de aici, din Chicago. Este un proces de care mi-ar plăcea să mă ocup.

Este de neconceput — dar al dracului de posibil, atît cît mai putem gîndi în epoca asta a fișelor și mașinilor electronice — că un om absolut nevinovat să se poată afla într-o asemenea situație.

Nu-mi va lua mult timp. Am cerut să-l văd pe McDivot mîine, înainte de ședința de judecată. Nu voi avea nimic altceva de făcut decît să-i explic cele întîmplate. După aceea mă voi ocupa în voie de despăgubirile clientului meu.

Săptămîna viitoare, pescuim ?

Al tău,
Mike

49, Water street
Chicago, Illinois
10 iunie

MICHAEL R. REYNOLDS
Avocat la Curte

Dragă Tim,

Îți scriu în grabă.

Nici gînd să mergem la pescuit săptămîna viitoare. Îmi pare rău. N-o să-ți vină să crezi. Clientul meu, nevinovat ca un mieluțel, a fost condamnat la moarte, pentru omor, fără circumstanțe atenuante, deoarece victima răpirii a decedat.

Da, i-am explicat totul lui McDivot. N-a fost nevoie să-l mai conving. Dar, fin'te bine, McDivot nu poate face nimic.

Omul meu a fost declarat culpabil, după fișele electronice. Așa că McDivot trebuia să-l condamne fie la închisoare pe viață, fie la moarte. Deoarece victima a murit, conform legii, asasinul trebuie executat. Conform noilor dispoziții care reduc durata apelului în urma aplicării noului sistem de fișe electronice destinat să scurteze cît mai mult durata ilogică de pînă acum și să-l scutească de anxietate mintală pe condamnat, am cinci zile pentru apel și zece zile pentru a-l pleda. Nu-ți mai spun că este inutil să mă încurc cu un apel. Am să cer direct guvernului grațierea. McDivot a scris și el guvernatorului. Trebuie să obținem împreună cît mai repede grațierea.

Apoi am să lupt cu înverșunare pentru clientul meu.

Și-apoi să ne ducem la pescuit.

Din toată inimă,

Mike

Către
MICHEL R. REYNOLDS
49, Water street
Chicago, Illinois

BIROUL GUVERNATORULUI STATULUI ILLINOIS — *17 iunie 1966*

Dragă Domnule,

Ca răspuns la cererea dumneavoastră de grațiere pentru Walter A. Child (A. Walter), îmi permit să vă informez că Guvernatorul se află în călătorie cu Comitetul Guvernatorilor din Middle West. Se va întoarce vinerea viitoare.

Imediat la sosire, îi voi supune cererea dv. și scrisorile pe care le-ați expediat.

A dv., foarte sinceră,

Clara B. Jilks
secretara guvernatorului

Către
MICHAEL R. BEYNOLDS
49, Water street
Chicago, Illinois

Dragă Mike, — *27 iunie 1966*

Ce se aude cu grațierea ?

Mai sînt cinci zile pînă la execuție !

Walt

Către
WALTER A. CHILD
blocul celular E
Închisoarea de stat
din Illinois
Joilet, Illinois

Dragă Walt, — *29 iunie 1966*

Guvernatorul s-a întors, dar a fost chemat urgent la Casa Albă. Îl aștept acasă la el, pentru orice eventualitate. Sînt de acord cu tine despre gravitatea situației. Gardianul de la închisoare, dl. Warden Magruder, îți va aduce această scrisoare și-ți va vorbi fără martori. Te rog să-l asculți ; îți mai trimit și niște scrisori din partea alor tăi, care te roagă să-l asculți pe dl. Warden Magruder.

Al tău,

Mike

30 iunie 1966

Către
MICHAEL R. REYNOLDS
49, Water street
Chicago, Illinois

Drag Mike, îți trimit această scrisoare prin dl. Warden Magruder. Pe cînd vorbeam în celulă cu domnul Warden Magruder, s-a aflat că Guvernatorul s-a întors în Illinois. Așa că ai destul timp să obții grațierea.

Am refuzat deci, amabila ofertă a lui Warden, de-a mă ajuta să evadez. Mai ales că există și riscul de-a fi împușcat în timpul evadării. Cred că acum toate se vor aranja.

Al tău, din inimă,

Walt

CĂTRE
STATUL SUVERAN
ILLINOIS

Eu, Hubert Daniel Willikens, Guvernator al Statului Illinois și investit cu autoritatea și puterile aparținînd acestei funcții, avînd în vedere dreptul, după conștiința și sufletul meu, de-a grația pe cei condamnați pe nedrept, sau meritînd grațierea, anunț și proclam, azi 1 iulie 1966, că Walter A. Child (A. Walter), în momentul de față în detenție în urma unei sentințe eronate pentru o crimă pe care n-a comis-o, este nevinovat, iertat integral și pe deplin. Obligă autoritățile responsabile, avînd în pază lor pe denumitul Walter A. Child (A. Walter), oriunde ar fi deținutul, să-l elibereze, fără a i se face vreo greutate la plecare...

Serviciul
Comunicațiilor
Interdepartamentale

RUGĂM A NU ÎNDOI, RULA, DEFORMA ACEASTĂ FIȘĂ

Ref. : Nerespectarea circulației documentelor

Către : Guvernatorul Hubert Daniel Willikens

Obiectul : Grațierea acordată lui Walter A. Child, la 1 iulie 1966

Dragă Domnule Șef de Serviciu,

Ați omis menționarea numărului de referință. Vă rugăm prezentați din nou documentul cu această fișă și cu formula 876, justificînd dreptul dv. de-a cere EXTREMA URGENȚĂ pentru acest document. Formula 876 trebuie semnată de superiorul dv.

PREZENTAȚI DIN NOU ACEASTĂ CERERE : data deschiderii birourilor SERVICIULUI COMUNICAȚIILOR INTERDEPARTAMENTALE este marți 5 iulie 1966.

AVERTISMENT : Neprezentarea formulei 876 prevăzută cu semnătura superiorului dv. vă poate face vinovat de abuz în serviciul Guvernămîntului Statului. Împotriva dv, se poate lansa un mandat de arestare.

Nu sînt admise EXCEPȚII. Considerați-vă AVERTIZAT.

În românește de
Al. V. MARINCU